

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu: porannem i wydaniu wieczornem, — w niedziele i święta tylko wydanie poranne, — natomiast w dni poświęczone tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chelminowski, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 233

Poznań, środa dnia 21 maja 1930

Rok XXV

Unja europejska

Nie można się skarżyć na brak sensacji w polityce międzynarodowej. Memorandum rządu francuskiego w sprawie unji europejskiej, choć zapowiedziane już od września zeszłego roku, jest niewątpliwie wypadkiem pierwszorzędym w dziejach Europy powojennej. Mieliśmy już sposobność omawiać ten pomysł w korespondencjach z Genewy w roku zeszłym. I już wówczas twierdziłmy, że nie jest on całkiem abstrakcyjny i fantastyczny, lecz że odpowiada pewnym konsekwentnym interesom i leży po linii pewnego systemu politycznego, którego propagatorem stał się Arystydes Briand.

Unja europejska jest niczem innym, jak nową próbą stabilizacji stosunków europejskich za pomocą nowych aktów pacyfistycznych, opartych na solidarności i zależności narodów europejskich. Po statucie Ligi Narodów, po układach w Locarno, po pakcie Kellogga ma przyjść nowy dokument, który silnie jeszcze ma związać i skrepić państwa europejskie i nałożyć hamulce zwłaszcza na narody bardziej niespokojne. Dążąc do takiego celu, rząd francuski zrecznie wyzyskał trudności gospodarcze Europy, konkurencję krajów zamorskich, a zwłaszcza Stanów Zjednoczonych, by rzucić hasło: połączmy się w obronie naszych interesów.

Plan p. Brianda jest już nawet dość wyraźnie zarysowany w memorandum. Unja ma być rodzajem sekcji europejskiej w Lidze Narodów, ma się składać z państw, należących do Ligi, lecz rozporządzać ma własnymi organami, a więc „ogólną konferencją europejską”, stałym komitetem politycznym, jako organem wykonawczym, prezydentem, zmieniającym się co rok, i stałym sekretarzem. Czyli p. Briand chce stworzyć nową organizację międzynarodową, która, choć ma pozostawać pod kontrolą Ligi i choć nie ma wkraczać w jej kompetencje, to jednak stanowić będzie pewną konkurencję dla instytucji genewskiej. Zadania, jakie stawia unja p. Brianda, są głównie natury gospodarczej (kontrola karteli, obniżenie cel, ułatwienie komunikacji i transytu, zniesienie wiz paszportowych, sprawy monetarne i finansowe, zagadnienia pracy i opieki społecznej, kwestje higieny) lecz również jest mowa o współpracy intelektualnej i międzyparlamentarnej.

Ważnym momentem memorandum francuskiego jest podkreślenie, że nie chodzi o stworzenie „jedności” europejskiej, lecz „unji” niezależnych i udzielnych państw europejskich, przyczem zagadnienie gospodarcze ma być podporządkowane zagadnieniu politycznemu. „Każda możliwość postępu w kierunku unji gospodarczej — powiada memorandum — będąc ściśle uwarunkowana sprawą bezpieczeństwa, a ta z kolei będąc ściśle związaną z postępowaniem w kierunku unji politycznej, więc też na grunt polityczny winien być najpierw przeniesiony wysiłek konstruktywny, zmierzający do dania Europie własnej budowy organicznej”.

Memorandum stwierdza dalej, że „kierunek odwrotny” mógłby wydać się

Bank Międzynarodowy a Polska

Polska wpłaci jako udział w kapitale zakładowym 4 miliony dolarów

Warszawa, 21. 5. (Tel. wł.) Kapitał zakładowy Banku Międzynarodowego wynosić będzie 500 milj. frs. szw. Obecnie rada banku przystępuje do wypuszczenia obligacji na sumę 300 milj. Państwa uprzywilejowane, tj. Anglja, Francja, Niemcy, Włochy, Belgja, Stany Zjednoczone i Japonja, uczestniczą w kapitale zakładowym Banku w wysokości 56 proc. w równych udziałach, po 8 proc. każde. Państwom nieuprzywilejowanym przypada ogólnie

nie udział w kapitale zakładowym w wysokości 44 proc., a więc najwyżej po 4 proc. na każde. Jak donosi agencja „Press” — maksymalny udział Polski, która będzie w Banku Międzynarodowym reprezentowana przez Bank Polski, wynosić będzie około 4 milj. dol., z czego na żądanie Banku Międzynarodowego Bank Polski wpłaci w określonym terminie 1 milion dol., a resztę w okresach dalszych.

Były kanclerz Austrii zaleca „Drang nach Osten”

Berlin, 21. 5. (PAT). B. austriacki kanclerz Streeruwitz wygłosił odczyt przez radio na temat misji dziejowej Niemiec na wschodzie. Streeruwitz dzieli Niemcy wschodnie na 3 grupy: Niemcy północno-wschodnie, Ślązaków i Austriaków. Wszystkie trzy grupy łączy spójnia historyczna i od tysięcy lat stanowią one mur ochronny przeciw zalewowi słowian. Następnie mówca podkreślił, że zasługą niemieckich Prus wschodnich i Śląska jest nie tylko odpieranie ataków słowiańskich w dawnych stuleciach, lecz także i to, że właśnie te te-

reny stawiły opór Francji w czasie wojen napoleońskich. Obecnie znowu Niemcom wschodnim przypadło zadanie utworzenia wału ochronnego przeciw Słowiańszczyźnie. O ile mur ten nie zdoła się oprzeć naciskowi ze wschodu, należy oczekiwać, że słowianie dotrą do Odry a nawet do Łaby. O ile natomiast uda się Niemcom na wschodzie utrzymać zdobyte pozycje, to jest nadzieja, utworzenia z biegiem czasu państwa niemieckiego do którego należeć będzie również 6 milionów Austriaków.

Spór o powrót ks. Karola

Bukareszt, 20. 5. (PAT). Wczoraj odbyło się posiedzenie komitetu wykonawczego stronnictwa liberalnego, na którym atakowano rząd z powodu jego stanowiska w sprawie ks. Karola. Bratianu oświadczył, że stronnictwo liberalne będzie pilnowało obecnego stanu konstytucyjnego. Bratianu otrzymał niedawno pismo ks. Karola, w którym ten prosi stronnictwo liberalne o zgodę na powrót jego do ojczyzny. Bratianu odpowie-

dział, że stronnictwo liberalne nigdy nie dopuści do powrotu ks. Karola.

Członkowie narodowej partii chłopskiej odbyli wczoraj w Bukareszcie zgromadzenie, na którym jeden z mówców wywołał, że stronnictwo nie ścierpi, aby ks. Karol, ojciec króla i brat regenta, był obrażany przez liberałów. Panuje ogólne przekonanie, że ks. Karol wkrótce powróci do kraju. Niektórzy sądzą, że jeszcze w ciągu bieżącego miesiąca należy jego powrotu.

Konferencja paneuropejska

Briand, wydając manifest do Europy, ma na myśli przede wszystkim Niemcy

Berlin, 21. 5. (PAT). W drugim dniu konferencji paneuropejskiej przemówił min. francuski Loucher, podkreślając m. in., że Europa posiada nadwyżkę wytwórczości i przeszło 5 milionów bezrobotnych. Chodzi przede wszystkim o scharmonizowanie produkcji we wszystkich częściach Europy. Uzyskać to można przez międzynarodowe umowy, obejmujące wszystkie

dziedziny wytwórczości. Na czele tego ruchu musi stanąć wspólny wysiłek Francji i Niemiec. Briand wydał swój manifest do Europy, mając na myśli przede wszystkim Niemcy. Rektor akademii rolniczej w Berlinie Aerbor dowodził, że przesilenie europejskie da się usunąć tylko przez odzyskanie zdolności konkurencyjnej z Ameryką, a nie przez wysokie cła ochronne.

Ruch rewolucyjny w Indjach

Bombay, 21. 5. (Tel. wł.). Dziś rano główną kwaterę kongresu hinduskiego otoczyło 350 policjantów, poczem aresztowano wszystkich członków biura kongresowego z prezydentem Marimanem na czele. W Darasane aresztowano również kierowniczkę ruchu ghandystów, panią Naidu. Poza tem uwieziono około 100 ochotników armji Ghandiego.

London, 21. 5. (PAT) Korespondent „Daily Herald” miał rozmowę z Gandhim, który oświadczył, że zgodziłby się na rozpoczęcie angielsko-indyjskiej konferencji, jeżeliby spełnione

były następujące warunki: 1) głównym celem konferencji ma być sprawa konstytucji, która by zapewniła Indjom niezawisłość; 2) Zniesienie podatku od soli, zaprzestanie wyszynku napojów wysokoprocentowego alkoholu, jak również przywóz i zagranicznego sukna; 3) więźniowie polityczni muszą być uwolnieni; 4) reszta punktów, wymienionych dawniej w liście Ghandiego do wicekróla, musi być spełniona. — Puknyt te dotyczą politycznego ustawodawstwa, obniżenia podatków woskowych itd.

narodom słabszym za próbę wystawienia ich „bez gwarancji i kompensat” na „opanowania polityczne” ze strony

państw silniej uprzemysłowionych. Wzajemnie za „ofiary gospodarcze”, złożone na rzecz unji europejskiej, domaga

się memorandum „rozwoju położenia politycznego, któreby uzasadniało wzmożenie zaufania między narodami i istotną pacyfikację umysłów”.

Jest to niewątpliwie punkt centralny noty p. Brianda. Wielkie perspektywy rozwoju gospodarczego zależą od sprawy bezpieczeństwa i od stabilizacji pokoju, czyli od stabilizacji traktatów.

Nie można kwestionować słusznych i szlachetnych tendencji systemu p. Brianda. Lecz czy właśnie za pośrednictwem takiego systemu polityka francuska osiągnie swe cele?

Pomijamy już opory, na jakie natrafia unja europejska w Wielkiej Brytanji, która obawia się z jednej strony przyjęcia nowych zobowiązań w sprawach europejskich, a z drugiej strony, uważa się coraz więcej za państwo światowe, które ze swymi dominjami nie może się zmieścić w organizacji europejskiej. Pomijamy fakt, że Europa bynajmniej nie jest ciałem zwartem, że istotnie, jak zauważono w „Journal de Genève”, bliższa jest Hiszpanja Ameryce południowej niż Bułgarja Danji. Pomijamy również to, że niedawne próby ustanowienia rozejmu celnego, jako wstępu do unji europejskiej, poniosły fiasko. Ale zauważmy, jak się do całego zagadnienia ustosunkowują Niemcy, boć przecież unja europejska ma się opierać przede wszystkim na porozumieniu francusko-niemieckim, co podkreślił niedawny zjazd paneuropejski w Berlinie i wysłanie noty p. Brianda w dniu wydania rozkazu ewakuacji Nadrenji. Otóż Niemcy rozumieją unję nie jako narzędzie stabilizacji stosunków europejskich, ale jako teren do zmiany tych stosunków. Mówiąc o pomysle p. Brianda, p. Koch - Weser, jeden z przywódców demokracji niemieckiej, pamiętny z zeszłorocznych obrad genewskich, gdzie zajmował się art. 19 paktu Ligi Narodów, zapowiedział, że unja europejska nastąpi wówczas, gdy Niemcy połączą się z Austrią i gdy „zrewidują” granice wschodnie. By dokonać tego dzieła „demokracji” niemieccy zalecają rządowi Rzeszy wstąpić do „unji” i pilnować tam, by nie stała się ona wyrazem utrwalenia hegemonji francuskiej Europy, co twierdzą Niemcy.

A więc u podstaw unji, w razie jej urzeczywistnienia, znajdować się będzie zasadnicze nieporozumienie między tezami Francji i Niemiec. Polska winna wziąć czynny i intensywny udział w rozmowach na temat unji, które rozwiną się zwłaszcza we wrześniu w Genewie. Nie może ona jednak zapominać, że z innym uczuciem chce tworzyć unję p. Brianda, a z innym uczuciem wstępują do niej Niemcy. Nie może ona dopuścić, by za cenę chwilowych gwarancji bezpieczeństwa stała się terenem eksploatacyjnym dla państw uprzemysłowionych. Nie może też zapominać, że szlachetne słowa p. Brianda nie usuwają ujawnionych ostatnio różnych prób dokonania przemian w układzie stosunków europejskich, wobec których nie możemy być obojętni. Pokój nie może się opierać tylko na papierach. Polityka zagraniczna wysuwa się znowu na czoło naszych trosk i naszej czujności.

Sprawa osiedleńcza w Polsce

W każdym większym kraju ma miejsce ruch ludności, kierującej się z dzielnic pod względem gospodarczym mniej więcej nasyconych do dzielnic mniej pod tym względem rozwiniętych, gdzie brak odpowiednio ukwalifikowanych ludzi i kapitałów opóźnia rozwój ekonomiczny tychże. W Niemczech tego rodzaju polityka gospodarcza znalazła wyraz w dążeniu historycznym „Drang nach Osten”, które trwa do tego czasu i w swym pochodzie przekraczała znacznie polityczne granice tego narodu.

W dzisiejszej Polsce mamy z jednej strony możliwości większego rozwoju życia gospodarczego naszych dzielnic wschodnich, słabo zaludnionych, z drugiej strony układ gospodarczy narodu polskiego jest poza dzielnicami zachodnimi naszego państwa niezupełny, a właściwie wadliwy, gdyż brak nam w dużej mierze na przeszło 75 procent obszaru Rzeczypospolitej przedstawicielstwa produkcyjnych sił stanu trzeciego, który w znacznej części reprezentowany jest przez naród żydowski.

Pod tym względem normalny układ widzimy tylko w dzielnicach zachodnich, gdzie mamy liczny stan średni po naszych miastach i miasteczkach. Tu się muszą wytwarzać pewne nadmiary produkcyjnego stanu średniego, które powinny się osiedlać następnie w innych dzielnicach Polski i tam wzmocnić szeregi osłabionego polskiego mieszczaństwa przez wewnętrzną emigrację.

Stan ten nienormalny wytworzył się w tamtych dzielnicach na skutek błędnej polityki gospodarczej rządzącej warstwy szlacheckiej w 17 i 18 wieku, a wzmocniony następnie przez odpowiednią politykę rządów zaborskich w Rosji i Austrii w wieku 19-tym. Dziś w niepodległej Polsce błędy ekonomicznej polityki polskiej uprzednich wieków i polityki zaborskich trzeba naprawić przez celową i świadomą robotę społeczną i czynników miarodajnych. Wzmocnienie stanu średniego w byłych zaborach Austrii i Rosji przez odpowiednio przeprowadzoną politykę osiedleńczą może przynieść pomyślne rezultaty; gdyż tam odbiorcą na towary wytwarzane przez polskich rzemieślników i dostarczane przez polski handel będzie miejscowa ludność polska, która przy jednakowych warunkach zawsze będzie chętniej nabywać potrzebne jej towary u polskich kupców czy też rzemieślników.

W tym celu zawiązał się w Poznaniu niedawno komitet osiedleńczy z przedstawicieli szeregu najpoważniejszych organizacji społecznych, obejmujących nietylko miasto, lecz Wielkopolskę i prawdopodobnie w krótkim czasie przystąpi do nakreślenia sobie działalności. Lecz trzeba sobie zdać sprawę, że pomyślny rozwój tej pracy nastąpi wtedy, gdy komitet ten będzie rozporządzał znacznymi środkami finansowymi, gdyż w różnych dziedzinach życia współczesnego potwierdza się teza swego czasu wypowiedziana przez Napoleona I., że, aby wygrać wojnę, to trzeba pieniędzy, pieniędzy i jeszcze raz pieniędzy.

Pierwej nim odpowiemy na to pytanie, warto się zastanowić nad tem, jak te rzeczy załatwiają Żydzi w Polsce. Zaraz po wojnie Żydzi mieszkający w dzisiejszych granicach Polski przez swe organizacje wrócili się o pomoc do Żydów, mieszkających w Europie i Stanach Zjednoczonych, dla szerszych mas żydowskich, które ucierpiały przez wojnę.

Pomoc ta jednak nie jest jednostronna, gdyż składki od zamożniejszych i mniej zamożnych Żydów, zamieszkałych we wszystkich częściach świata płyną na rzecz emigracji żydowskiej w Palestynie i na wspomnienie finansowe Żydów, mieszkających na wschodzie Europy. Sprawa emigracji żydowskiej i osiedlenia ich w Palestynie zajmuje się Agencja Żydowska, która obecnie reprezentują wszystkie prawie ugrupowania polityczne Żydów, lecz wpływ największy wywierają tam przedstawiciele sjonizmu w Polsce i międzynarodowych kapitałów żydowskich. Dla wspierania materialnego Żydów na wschodzie Europy utworzył się komitet żydowski w Stanach Zjednoczonych, który na pomoc zebrał, podług niektórych informacyj, około 10 milionów dolarów. Ścisłszych danych w tym przedmiocie nie mogliśmy otrzymać. — Największą część tych kapitałów otrzymali Żydzi w Polsce, a następnie w Rosji na cele osiedlenia Żydów na roli.

W Polsce pieniądze te przeznaczone są na cele potrójne: a) na udzielanie kredytów za niskim oprocentowaniem,

b) dostarczanie kredytów bezprocentowych i c) zapomogi bezzwrotne. Największe sumy są przeznaczone na kredyty niskoprocentowe dla żydowskich kół gospodarczych; i tem się tłumaczy między innymi szybki wzrost żydowskich kas kredytowych. Spółdzielczych na terenie Polski. Dane o tym ruchu były podawane w r. ub. w „Kurjerze Poznańskim” w sprawozdaniach z P. W. K.

Poza tem jednak dość znaczne sumy napłynęły z organizacji I. D. C. na kredyty bezprocentowe i na zapomogi bezzwrotne. Podług danych umieszczonych w „Naszym Przeglądzie” z dn. 3 i 4 maja r. b. od r. 1926 funkcjonuje kas na terenie Polski, otrzymujących bezprocentowe kapitały w I. D. C. 587, które otrzymały 6.371.693 zł od tej organizacji na bezprocentowe pożyczki i na zapomogi bezzwrotne. Te ostatnie mają wynosić przeszło 600.000 zł. Na te same cele zbierano też fundusze wśród Żydów w Polsce i dotychczas zebrano 4.793.347 zł. W r. 1929 udzielono bezprocentowych pożyczek w kasach 166.000 na sumę 16.500.000 zł. Powyższe dane mówią same za siebie i nie potrzebują dalszych komentarzy. Społeczeństwo żydowskie potrafi się opodat-

kować na własne cele narodowe. Na przykład podług informacji p. J. Dołęgi w „Gazecie Polskiej”, składki dobrowolne Żydów we Lwowie na głowę ludności na cele palestyńskie wynoszą 22 zł 60 gr., a na gminę żydowską 42 złotych rocznie.

Jeśli Polacy chcą mieć jakieś postępy znaczniejsze w polityce osiedleńczej we własnym kraju, to muszą być w tym celu zbierane odpowiednie fundusze w samym społeczeństwie, gdyż dobru chęciami i dziesięcioma palcami nie wiele się w tym wypadku da zrobić. My na ofiarności naszej emigracji w Stanach Zjednoczonych rachować nie możemy, gdyż Polacy w Ameryce zostali zrażeni agitacją, prowadzoną przez delegację, wyjeżdżającą w imieniu różnych radykalnych ugrupowań w Polsce.

Lecz również z ważności tej polityki osiedleńczej, mającej na celu wysyłanie fachowych sfer z naszej dzielnicy do innych dzielnic w Polsce powinny sobie zdawać sprawę zarządy naszych samorządów powiatowych i miejskich oraz instytucji finansowych i prawnopublicznych. Dobrze przeprowadzona wewnętrzna polityka osiedleńcza nie tylko odpowiada interesom Polski jako całości, lecz również ważną jest dla dzielnic zachodnich, które dysponują odpowiednim materiałem ludzkim.

Zgodność opinii włoskiej z polską wobec polityki celnej Niemiec

P. Alberto de Stefanini, b. minister finansów i jeden z najznakomitszych ekonomistów włoskich, zabiera ponownie głos w sprawie polityki celnej Niemiec w „Corriere della Sera”. Autor wychodzi z założenia, że ciężary reparacyjne, a zwłaszcza długi zewnętrzne, wymagają od Niemiec niezwykłego wysiłku, by uniknąć ponownej katastrofy gospodarczej. Najważniejszym polem, na którym ujawnić się może ten wysiłek, jest wywóz, zaś w tym zakresie decydującą jest produkcja przemysłowa Niemiec. W konkluzji, pokrywającej się całkowicie z opinią polską w tym względzie, p. de Stefanini stwierdza co następuje:

„Niemcy mogą naogół, oprócz niewielkiej ilości surowców, dostarczyć wykończone przetwory przemysłowe, potrzebują natomiast same surowców i produktów rolnych dla zaspokojenia potrzeb swej wzrastającej ludności. Naturalne linje wytyczne — co należy powtórnie zaznaczyć — ich polityki ekonomicznej są wyraźnie nakreślone. Idąc tym torem, Niemcy muszą stopniowo rozwijać swój handel międzynarodowy i stworzyć nadwyżki ko-

nieczne dla uwolnienia się od rujnującej polityki pożyczek. Obecne tendencje stoją jednak w sprzeczności z temi dyrektywami i mają na celu wyciśnięcie na polityce cłowej niemieckiej charakteru wyraźnego protekcjonizmu rolnego, czynnika zwykły kosztów utrzymania, a stąd zwykły kosztów produkcji przemysłowej, a także czynnika, wywołującego kontr-ofensywę ustosunkowania się protekcjonistycznego innych państw, które będą się czuć dotknięte i poszkodowane. Niema ilościowej proporcji między szkodami i zyskami. Rachunek jest jasny i mógłby być przez wszystkich zrozumiany, szczególnie zaś przez te koła, które dążą w powyższym kierunku. Sposobności do zastanawiania się nad tem, co już zrobiono i co można zrobić, nie zbraknie, a czasu jest jeszcze dosyć”.

Zaznaczyć należy, iż w głośnym już wywiadzie z dn. 10 b. m., udzielonym przez Mussoliniego redaktorowi naczelnemu „Berliner Tageblattu”, p. Teodorowi Wolffowi, Mussolini z całym naciskiem zwracał uwagę wybitnego publicysty niemieckiego na niebezpieczeństwa, wynikające z nowego kursu polityki celnej Niemiec.

Ukraiński instytut naukowy w Warszawie

W „Dzienniku Urzędowym” ministerstwa oświaty ukazało się rozporządzenie ministra oświaty, dotyczące naukowego instytutu ukraińskiego w Warszawie, oraz jego statutu.

Statut określa zadania instytutu w następujący sposób: a) studia z życia gospodarczego, kultury i historii narodu ukraińskiego, b) przygotowanie sił odpowiednich do pracy naukowej. Instytut ma spełnić te zadania drogą urzędowania odczytów, systematycznych kursów z ukraińskim językiem wykładowym, oraz wydawania swego organu naukowego i ogłaszania oryginalnych prac naukowych. Instytut ma następujące wydziały: ukraińskiego życia gospodarczego i społecznego, historii politycznej i kultury ukraińskiej i historii Cerkwi.

Zwyczajnymi członkami instytutu, tworzącymi kolegium, są profesoria i uczeni, zajmujący się studjami nad przeszłością Ukrainy. Dyrektora instytutu powołuje minister z pomiedzy członków kolegium instytutu, sekretarza na wniosek dyrektora na okres 2-letni, a tylko pierwszego dyrektora i sekretarza mianuje się na trzy lata. Dyrektor kieruje instytutem i reprezentuje go, sekretarz jest administratorem instytutu, oraz redaktorem. Przy instytucie istnieje biblioteka oraz organ instytutu: prace ukraińskiego instytutu naukowego w Warszawie. Minister powołuje radę naukową instytutu jako organ doradczy na dwa lata w celu wydawania opinii o pracy instytutu o każdej sprawie, którą jej minister przedstawi do zaopiniowania.

Równocześnie w Dz. Urz. Min. W. R. i O. P. ukazało się rozporządzenie o powołaniu na dyrektora instytutu nadzwyczajnego członka, historyka

kościółów wschodnich A. Lotockiego, kontraktowego profesora uniwersytetu warszawskiego, oraz na sekretarza instytutu członka zwyczajnego, kontraktowego profesora prawa uniwersytetu warszawskiego dr. R. Smal-Stockiego.

Lwowskie „Dilo” pisze: „Cały instytut przeznaczony jest dla potrzeb ukraińskiej emigracji nadnieprzańskiej, grupującej się koło t. zw. ośrodka UNR, natomiast dla ukraińskiej ludności Galicji i Wołynia nietylko nie ma on żadnego praktycznego znaczenia i wartości, lecz przeciwnie jest tylko dalszym polskim manewrem, za pomocą którego fundatorzy chcą obalamucić opinię publiczną oraz przedstawić ten surogat jako związek ukraińskiego uniwersytetu, o którego założeniu nie myślą i nie chcą”.

Jednym słowem i to także jest... krzywdą rusko-ukraińską.

Umorzenie procesu o napis „precz z fajdanem!”

„Gazeta Warszawska” donosi, co następuje:

„Na wokandzie sądu grodzkiego 9 okręgu w Warszawie, przy ul. Nowowiejskiej 17 znalazła się sprawa trzech akademików Stefana Suchowiaka, Gustawa Łazarewicza i Stefana Mądrykowskiego, którym akt oskarżenia zarzuca, że:

„w dniu 19 marca r. b. w Warszawie przy ul. Marszałkowskiej znieważyli osobę urzędową ministra spraw wojskowych marszałka Piłsudskiego przez to, że na rozklejonych na murach domów plakatach, wzywających

Z Piszczan

Mimo obniżenia opłat paszportowych, udziela Zarząd Zdrojowy także nadal w bieżącym roku dotychczasowe ulgi i zniżki. Inform. ustn.: Biuro Piszczan, Poznań, Maszalska 7. Tel. 18-96. Tw 1423

ludność do uczczenia imienia marszałka Piłsudskiego, pisali czarną farbą wyrazy „precz z fajdanem” i „00”. Przepiętostwo to przewidziane jest w art. 532 p. 2 k. k. i na zasadzie art. art. 15 i 24 K. P. K. podlega właściwości sądu powiatowego w Warszawie”.

Akt oskarżenia sporządził wiceprokurator do spraw politycznych Guskowski.

Pierwsi dwaj oskarżeni nieco wcześniej, a w chwilę potem i trzeci zostali zatrzymani na ulicy przez posterunkowego 11 kom. pol. Bolesława Brzezińskiego. Wszyscy trzej byli zatrzymani w komisariacie, następnie przekazani policji politycznej. W sprawie ich przeprowadzono dochodzenie prokuratorskie i wszystkich przesłuchiwano u sędziego śledczego. Do malowania na plakatach wspomnianych napisów przyznali się.

Na rozprawie post. Brzeziński wzywany jako świadek nie stawił się. Suchowiaka i Łazarewicza bronił adw. L. Kwiatkowski, Mądryckiego — adw. Jan Jodziewicz.

Obrońcy postawili wniosek o umorzenie sprawy z powodu braku cech przestępstwa. Obrza marsz. Piłsudskiego jeżeli nastąpiła, to w każdym razie nie z tytułu ani w czasie pełnienia urzędowania. Imieniem p. Piłsudskiego są jego sprawą prywatną.

Wiceprokurator Kawczyk przeciwko wnioskowi obrony nie oponował. Sędzia Dulicz postanowił, zgodnie z wnioskiem obrony sprawę umorzyć.

Z pomysłów pomajowych

Nawet przywiązany do przewrotu majowego „Przedświt” (nr. 136) zmuszony jest wystąpić przeciw wicherzom wśród robotników, które stwierdzono na posiedzeniu zarządu warszawskiego B. B. S.:

„Na posiedzeniu Warsz. O. K. R. poruszona została sprawa, iż po fabrykach kolportowane są listy, na które zbiera się podpisy, z petycją do Pana Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej, by zniósł Sejm i powołał Radę Narodową. Nie potrzebujemy chyba wyjaśnić robotnikom — socjalistom, iż idea zniesienia Sejmu i zastąpienia go Radą Narodową jest idea czysto reakcyjna. Nie wątpimy, iż nie znajdzie się po fabrykach i warsztatach ani jeden robotnik klasowo i socjalistycznie uświadomiony, któryby podobne bzdury reakcyjne, bez względu na to, kto je propaguje, podpisywał swem nazwiskiem”.

Jest to widocznie zatarg między B. B. S. a t. zw. Federacją Pracy, która agituje w kołach robotniczych z ramienia obozu rządzącego.

Zjazd rolników Stronnictwa Narodowego w Krakowie

Ciężki kryzys, jaki przeżywa polskie rolnictwo, skłonił władze Stronnictwa Narodowego do zorganizowania szeregu narad, konferencji i zjazdów do szczegółowego omówienia całego problemu i szukania dróg wyjścia. Jednym z wielu był zjazd rolników, należących do Stronnictwa Narodowego w okręgu krakowskim. Na zjazd przybyło paru ziemian, kilkudziesięciu włościan z 11 powiatów, grupa młodzieży ze studjum rolniczego Uniwersytetu Jagiellońskiego, oraz władze okręgowe Stronnictwa.

Zebranie zagal i przewodniczył mu red. Stan. Rymar. Zagadnienie rolnictwa w Polsce omówił w blisko dwugodzinnej referacji poseł M. Fijałkowski, prezes sekcji roln. w zarządzie głównym Stronnictwa. Mówca omówił szczegółowo stan produkcji rolnej i jej sfinansowanie, traktaty z obcymi państwami, zagadnienie podatkowe i celne, wskazując na konieczność opracowania programu i szeregu ustaw. Wywody posła Fijałkowskiego, nieustannie żywo oklaskiwane przez zebranych, uzupełnił red. Rymar, poczem wywiązała się żywa dyskusja. Po ożywionej dyskusji wybrano członków sekcji rolniczej przy zarządzie okręgowym Stronnictwa Narodowego. Przewodniczącym sekcji wybrany został prof. dr. Stefan Surzycki, zastępcą W. Gawin z Rybnej, sekretarzem H. Skirmuntt.

Posiedzenie Sejmu w piątek o 12 w południe

Senat nie został zwołany — Senacki Klub Narodowy do marszałka Senatu

Warszawa, 21. 5. (Tel. wł.). Marszałek Sejmu wyznaczył pierwsze posiedzenie Sejmu na piątek, o godz. 12 w południe. Porządek obrad opiewa: 1. Czytanie ustaw projektów rządowych. 2. Ciąg dalszy dyskusji nad reformą podatku obrotowego. 3. Ciąg dalszy dyskusji nad reformą podatku wyrównawczego. 4. Projekt ustawy o ulgach dla nowo wzniesionych budowli. 5. Zatwierdzenie kredytów podatkowych za lata ubiegłe (a więc i za rok 1927/28). 6. Nowela do ustawy o Banku Rolnym.

Prezydium „Klubu Narodowego” zbiera się w czwartek, o godz. 17. Posiedzenie plenarne Klubu Narodowego wyznaczono na piątek godz. 9.30.

Największą sensacją dnia stanowi fakt, że Senat nie został zwołany. Jedno z pism „sanacyjnych” tłumaczy to niemożnością dostarczenia prezydiumu Senatu odpowiedniego zarządzenia Prezydenta. Tymczasem wicemarszałek Senatu Chałuszczyński bawi stale w Warszawie i czeka doręczenia zarządzenia.

Imieniem senackiego „Klubu Narodowego” senator Godlewski złożył w południe w kancelarii Senatu następujące pismo:

„Do P. Marszałka Senatu. Pan Prezydent Rzeczypospolitej zgodnie z art. 25 Konstytucji zwołał nadzwyczajną

sesję Sejmu od dnia 23 bm. Nie ulega wątpliwości, że w tym samym terminie według przepisów Konstytucji ostatecznie powinien być zwołany także Senat.

W materiale ustawowym, przekazanym Senatowi przez Sejm, znajduje się m. in. ustawa o ochronie drobnych dzierżawców. Skutkiem wstrzymania prac Senatu podczas sesji zwyczajnej wytworzył się taki stan prawny, że na zapowiedzenie przez Senat zmian do tej ustawy pozostał jeden dzień. Wskutek tego, o ile Senat nie odbędzie posiedzenia w pierwszym dniu sesji nadzwyczajnej i nie załatwi na niem wyżej wymienionej sprawy, ustawa o ochronie drobnych dzierżawców stanie się prawem w brzmieniu przyjętem przez Sejm.

Niezależnie od tego czy innego merytorycznego stosunku poszczególnych ugrupowań Senatu do omawianej sprawy senacki Klub Narodowy stoi na stanowisku, że Senat nie powinien się zrzekać dobrowolnie uprawnień ustawodawczych, przysługujących mu z mocy art. 35 konstytucji, przeło imieniem Narodowego Klubu Senackiego mam zaszczyt prosić p. marszałka, aby zgodnie z art. 12 regulaminu Senatu zwołał posiedzenie Senatu w pierwszym dniu nadzwyczajnej jego sesji. (w)

Prez. Sahn skarży się na „zaniedbanie” Gdańska przez Polskę

Gdańsk, 21. 5. (Tel. wł.) W głównej komisji Sejmu gdańskiego, prezydent Senatu dr. Sahn zdawał sprawę z wniosku złożonego przez Senat w sprawie upośledzenia portu gdańskiego przez polski handel zagraniczny na rzecz portu w Gdyni. Wniosek Senatu gdańskiego przypomina, że Polska przeprowadziła w Wersalu oderwanie Gdańska od państwa niemieckiego tylko na tej podstawie, że Gdańsk jest jej potrzebny jako jedyny przystęp do morza i że w tym charakterze będzie przez nią w pełni wykorzystany. Tymczasem Polska zupełnie celowo zaczęła przestawiać osadę rybacką w Gdyni w port nowoczesny i zwracać ku niemu cały swój ruch handlowy. Wskutek tego powstał stan dla Gdańska nie do zniesienia, grozący zubożeniem jego ludności. Stan ten jest sprzeczny z zasadami i umowami, na których opiera się istota obecnego ustroju i egzystencji Gdańska.

Senat gdański przedłożył swe zażalenie w. komisarzowi Ligii w tej sprawie, dołączając obszerne oświet-

lenie „zaniedbań” Polski wobec Gdańska i faworyzowania Gdyni.

Po przedstawieniu tej sprawy, prezydent Sahn złożył sprawozdanie z zabiegów genewskich o przyjęcie Gdańska do Międzynarodowego Biura Pracy, wyrażając nadzieję, że orzeczenie w tej sprawie Trybunału w Hadze będzie dla Gdańska przychylnie.

Od redakcji: Skargi p. Sahma na „zaniedbania” Polski wobec Gdańska są czelne. Polska, zdając sobie w pełni sprawę z charakteru Gdańska, czyniła od początku wysiłki, aby go użyć za podstawę swego handlu zagranicznego i przez to samo podnieść jego dobrobyt. Lecz nie kto inny, jak Senat gdański i jego prezydent — utrudniali albo wręcz uniemożliwiali owe zabiegi. Jeżeli Polska zaczęła budowę portu w Gdyni i tam koncentruje swój handel zamorski — to fakt ten mogą zawdzięczać Gdańsk i p. Sahn przede wszystkim własnej przeciwpolskiej polityce. Tarkiat wersalski nie jest tem jeszcze zgoła dotknięty.

Grozący Mussolini a groźnie milczący Hindenburg

Paryż, 21. 5. (PAT). W dzienniku „La Liberté” Jacques Bainville bierze w obronę Mussoliniego. „Czemże są hałaśliwe oświadczenia Mussoliniego w porównaniu z groźnym milczeniem Hindenburga? Jeżeli nawet przypuścić, że Włochy mogą przejść od słów do czynu, to niewiadomo jeszcze w jakim kierunku rozwinię się ich energia wówczas, gdy zgóry można być pewnym tego, co uczynią Niemcy. Rzecz niemiecka wydaje na 100.000 wojska

co najmniej tyle, jeżeli nie więcej, niż wydawało cesarstwo za czasów Wilhelma II-go na 500.000 ludzi, a jednak kwestja ta nie wywołuje żadnego zainteresowania u rządów, które zagwarantowały Traktat Wersalski. Komisja kontrolująca zniknęła, jak znikła komisja odszkodowawcza, i rząd niemiecki może teraz bezkarnie domagać się, czego mu się tylko podoba, na zwiększenie ilości wojska i dalsze zbrojenie się.

Z piekła bolszewickiego

Wilno, 21. 5. (PAT) Na odcinku pogranicznym w Krasie przeszła do Polski z Rosji sowieckiej rodzina Juskiewiczów, składająca się z 4 osob. Zbiegli byli właścicielami kilku dziesięcin ziemi, które zostały im zabrane na kolektywizację. Przeciwno zabiorowi protestowała żona Juskiewiczów i uderzyła komisarza w twarz, lecz rażona kulą padła trupem na miejscu. Cała rodzina znalazła się we więzieniu i odzyskała wolność dopiero niedawno. Razem z Juskiewiczami przybył 20-letni parobek chory umysłowo. Jest on synem sąsiada Juskiewiczów. Będąc świadkiem stracenia rodziców, utracił zmysły i dopiero wówczas został zwolniony z więzienia.

„Wielki Lwów”

Lwów, 21. 5. (PAT.) Komisarz rządowy Nadolski oświadczył, że wskutek przyłączenia gmin podmiejskich i utworzenia Wielkiego Lwowa — powierzchnia miasta powiększy się z 32 do 66 kilometrów kwadr., zaś liczba ludności z 250 tys. do 330 tys. Wykonanie koniecznych robót na przyłączonych przedmieściach wymagać będzie kwoty około 70 milj. zł w ciągu 15 lat.

Powódź w woj. stanisławowskim

Stanisławów, 21. 5. (PAT) — Wezbrane wody opadają. W pow. Kolomyjskim na drodze Kolomyja-Ispas most zerwany. Na drodze Kosmacz-Jablonów 2 mosty zerwane, 2 inne mosty — uszkodzone, most w Wierbiażu Niżnim — uszkodzony. W pow. Kolomyjskim ewakuowano 500 osób.

Śniadanie dla mln. Zaleskiego

London, 21. 5. (PAT). Min Zaleski z małżonką podejmowani byli śniadaniem przez sekretarza stanu spr. zagranicznych Wielkiej Brytanji Hendersona. W śniadaniu tem, brał ponadto udział ambasador Skirmunt.

Zjazd elektrotechników

Wilno, 21. 5. (PAT). W dniu 30 b. m. rozpocznie się tu zjazd dyrektorów elektrowni i elektrotechników z całej Polski.

Epidemja na „Kościuszcze”

Nowy Jork, 21. 5. (PAT). 13 pasażerów na okręcie „Kościuszczo” zachorowało na odrę. Okręt zatrzymano w Halifax, gdzie 94 pasażerów odesłano do szpitala na 3 tygodnie. Tylko 29 wylądowało w Nowym Jorku.

Podstęp złodziejski

Katowice, 21. 5. (PAT.) Urzędniczka pewnej firmy udała się do Banku Śląskiego celem podjęcia 5.000 zł. W chwili, gdy opuszczała lokal banku, dwaj mężczyźni poprosili ją uprzejmie o zmianę 100 złotowego banknotu, pod pozorem, że nie mają czasu czekać w kolejce przy okienku kasowym. Urzędniczka spełniła prośbę niezadowolonych, lecz dopiero w chwili potem spostrzegła brak 5.000 złotych.

Litwinów otrzymał memorjał Brianda

Moskwa, 21. 5. (PAT). Francuski chargé d'affaires w Moskwie wręczył Litwinowi memorjał Brianda w sprawie federacji europejskiej.

W przelocie do Ameryki połudn.

Berlin, 21. 5. (PAT) Dzisiaj o godz. 5 rano „Zeppelin” minął wyspy Kanaryjskie.

„Harakiri”

Tokio, 21. 5. (PAT). Podpułkownik sztabu generalnego Kusakari popełnił samobójstwo przez dokonanie „harakiri”. Jak zapewniają, samobójstwo spowodowane było depresją, wywołaną przez układ londyński i redukcję zbrojeń morskich.

Nadburmistrz Berlina — defraudantem

Berlin, 21. 5. (PAT). W sprawie przeciw nadburmistrzowi miasta Berlina Boessowi, oskarżonemu o popełnienie całego szeregu nadużyć i defraudacji wydał dziś sąd dyscyplinarny wyrok, który zarzuca mu, że przez swoje występki w urzędzie i poza urzędem okazał się niegodnym zaufania, jakim obdarzał go ogół. Z powodu wyroku sądu Boess został natychmiast zwolniony ze służby.

Urzędowa ceduła Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Warunki: Handel hurtowy, parytet Poznań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 kg:

Poznań, 21 maja 1930.
Standardy: a) żyta 696 gr. (118,5 f. w. h.); b) pszenicy 753 gr. (128,0 f. w. h.); c) jęczmienia 673 gr. (114,1 f. w. h.); d) owsa 480,5 gr. (80,1 f. w. h.)

„Ceny orientacyjne” parytet Poznań

Zyto	18,25—18,75
Usposobienie słabsze.	
Pszenica	40,75—41,75
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień przemysłowy	20,50—21,50
Jęczmień browarowy	22,00—24,00
Usposobienie spokojne.	
Owies	16,75—17,75
Usposobienie spokojne.	
Mąka żytnia wł. work. według urzędowo ustalonego typu (70%)	31,50
Usposobienie spokojne.	
Mąka pszenna 65% wł. work.	62,00—66,00
Usposobienie spokojne.	
Otręby żytnie	11,50—12,50
Otręby pszenne	14,00—15,00
Wyka latowa	27,00—29,00
Peluszka	23,00—25,00
Groch polny	26,00—29,00
Groch Victoria	30,00—33,00
Groch Folzera	26,00—29,00
Lubin niebieski	23,00—25,00
Lubin złoty	26,00—28,00
Słoma prasowana	3,30—3,50
Siano luzne	7,40—8,40
Siano pras. nadnoteckie	9,00—10,00
Ogólne usposobienie spokojne.	

Uwaga: Wobec słabszej tendencji zagranicznej popyt na zboża chlebowe osłabił.

Kurs złotego. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 8,88 3/4 zł, w Gdańsku na Warszawę 8,89 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank

Polski, oddział w Poznaniu płaćł dziś za 100 mkn. w dewizach 212,41 do 212,71 zł, gotówką 212,01 zł; za 100 guld. gd. w dewizach 173,04 do 173,30 zł, gotówką 172,70 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 21 maja 1930.

Dzisiejsze zebranie giełdowe miało przebieg bez zmiany.

Z pap. procent. wzgl. lokacyjnych płacono za 5 proc. poz. konwers. 54 proc. i za 6 proc. listy żytnie Pozn. Ziem. Kredyt. 19— (za 1 ctr. mtr.), natomiast oddawano 4 proc. listy zast. konwert. ziemskie po 44,25 do 44 proc. Mniejszą ilość 8 proc. listów dolarowych handlowano po 95 proc. i pozostały takowe w dalszym ciągu w oddaniu.

Z akcyj bankowych wzgl. przemysłowych płacono za Kwileckiego 60,— za Bk. Polski 170,— i za Herzfeld Viktorius 30,—. Materiał zupełnie niedostateczny. Poza tem dopytywano się o Cegielskiego po 49,50 i o Akwawit po 57,50.

Cedula urzędowa z dnia 21 maja 1930 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)
5% Pożyczka konwersyjna 54% P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 44,25—44% O.

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 19,— P.

Akcje bankowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)
Bank Kwilecki, Potocki i S-ka I—II em. zł. 60,— P.
Bank Polski I em. zł. 170,— P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)
Herzfeld-Viktorius I—II em. zł. 30,— P.
Tendencja: Bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 21. 5. 1930.

Waluty Gotówka

Dolary St. Zjed. tr.: 8,88 3/4 sp.: 8,90 3/4 kup.: 8,86 3/4

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Budapeszt	155,84	156,24	155,44
Nowy Jork	8,90,8	8,92,8	8,88,8
Nowy Jork			
kabel	8,92	8,94	8,90
London	43,35	43,46	43,24
Paryż	34,97	35,06	34,88
Praga	26,44	26,50 1/2	26,37 1/2
Szwajcaria	172,52	172,95	172,09
Wiedeń	125,74	126,05	125,43
Włochy	46,77	46,89	46,65

Tendencja niejednolita.

Papiery państwowe i obligacje:

4% poz. inwest.	112,00
5% poz. premj. dol.	65,75 66,00
5% poz. kol. konw.	55,00

Akcje w złotych:

Bank Dyskontowy	0,00—116,00
Bank Polski	0,00—172,50
Bank Zw. Sp. Zarob.	0,00—72,50
Cegielski	0,00—48,00
Lilpop	0,00—26,25
Norblin	0,00—58,00
Starachowice	20,00—19,75
Haberbusch	0,00—110,00
Spirytus	0,00—24,25

Tendencja słabsza.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg reszta za 100 kg

Berlin, 21 maja 1930.

Pszenica march. od st. załad.	
76-77 kg	289,00—291,00
Tendencja spokojna.	
Pszenica march. od st. zał.	
79 kg	293,00—295,00
Tendencja spokojna.	
Zyto march. od stacji załad.	169,00—177,00
Zyto oprócz tego fr. wagon	
Berlin sprzedaż	0,00—184,00
Zyto Mekl. i Warta-Notec cif	
Berlin, sprzedaż	0,00—179,00
Terminowo wagonem: tendencja częściowo poparta, poza tem spokojna.	
Owies march. od stacji załad.	151,00—161,00
Tendencja słabsza.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	170,00—184,00
Tendencja spokojna.	
Mąka pszenna	32,00—40,25
Tendencja spokojna.	
Mąka żytnia	22,75—25,75
Tendencja spokojna.	
Ospa pszenna	08,75—09,25
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	08,50—09,50
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	24,00—29,00
Groch dr. jadalny	21,00—25,00
Groch pastewny	18,00—19,00
Peluszka	17,00—18,00
Bób polny	15,50—17,00
Wyka	19,00—21,50
Lubin niebieski	16,00—17,00
Lubin złoty	21,00—23,00
Makuch rzepakowy	12,25—13,25
Makuch lniany	17,70—18,30
Wytłoki suche krajowe	08,20—08,70
Srót Soja	13,50—14,50
Płatki ziemniaczane	13,20—13,50

Ogólna tendencja nieregularna.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 21. 5. 1930.

Wypłaty na Warszawę	46,875—47,075
Noty wielkie	46,725—47,125
Tendencja mocna.	

Po wpisach szkolnych na G. Śląsku

Od 1 do 8 maja br. odbyły się na G. Śląsku wpisy szkolne. Sprawa ta posiada pierwszorzędne znaczenie najpierw dla samego G. Śląska, a następnie dla całej Polski.

Już od szeregu lat toczyła się zacięta walka około każdorazowych wpisów szkolnych. Niemcy zawsze umieli sprawę tę sprytnie wyzyskać. Mają oni swoje, niemieckie szkolnictwo mniejszościowe. Nietylko w prasie miejscowej podnosili skargi i lamenty, że są przy tem upośledzeni i pokrzywdzeni, ale artykuły takie szły również do prasy w Rzeszy niemieckiej, stamtąd znowu były przejmowane przez prasę w innych krajach jak w Anglii, Francji, Ameryce i t. p. Ze swemi skargami umieli trafić nawet do Ligi Narodów, a akcja osławionego niemieckiego „Volksbundu”, znana jest pod tym względem dostatecznie. Jednocześnie wnoszono w Sejmie pruskim interpelacje w powodu rzekomego „uprzywilejowania” szkolnictwa polskiego w Niemczech.

Na zewnątrz więc, wobec Europy, Niemcy swe szkolnictwo mniejszościowe przedstawiali stale i systematycznie jako upośledzone, natomiast, na miejscu, t. j. na terenie samego G. Śląska cóż czynili? Nęcącemi obietnicami, a nawet srebrnikami „Volksbundu”, wpływali na rodziców polskich, żeby dzieci swe posyłał do szkół niemieckich, z pominięciem szkół polskich. Gdzie nie pomagały nęcące obietnice, tam wkraczały srebrniki judaszowskie lub groźba utraty pracy. Jak w całej Polsce, tak i na G. Śląsku ścisł gospodarczy jest wielki, zależność polskich robotników, górników i hutników od magnatów niemieckich, ich zastępców, dyrektorów, sztygarów ogromnie wielka. Zależny robotnik polski ulegał temu terrorowi i posyłał dzieci swe do szkół niemieckich.

W ten sposób liczba dzieci w szkołach niemieckich stale wzrastała, a prasa niemiecka tak w Rzeszy, jak i zagranicą demonstracyjnie wołała: Niech Europa patrzy, jak wygląda siła polskości na G. Śląsku! Jaką Niemcom wyrządzono krzywdę, skutkiem odebrania im Śląska!

Powtarzało się więc tu to samo, co miało miejsce przed wojną, za czasów niewoli. Na szczęście metoda ta już od kilku lat coraz więcej zawodzi, a sytuacja zaczyna się dla Niemców stale pogarszać. Robotnik polski pod wpływem patryjotycznej prasy, wieców, zebrań i organizacji polskich, dochodzi coraz więcej do przeświadczenia, że Niemcy go oklamywali i oklamują, a w społeczeństwie pol-

skiem na G. Śląsku żywy oddźwięk znajdowało coraz więcej hasło: „Dzieci polskie do szkoły polskiej!”

Pod wpływem tej zbiorowej pracy narodowej, liczba dzieci uczęszczających do szkół niemieckich na G. Śląsku, stale się zmniejszała. Mimo to jeszcze w rokueszłym było ich około 20 000. Przy tegorocznych wpisach, jak już z telegramów wiadomo, liczba takich dzieci jeszcze więcej się zmniejszyła. Sami Niemcy są przerażeni tym stanem rzeczy. Mimo to jest jeszcze wiele polskich rodzin robotniczych które z obawy przed utratą pracy, narodowość swych dzieci podają jako niemiecką. Do tych rodzin nie dotarło jeszcze poczucie świadomości polskonarodowej.

Jeżeli sytuacja zmienia się na naszą korzyść, to niebezpieczeństwo nie we wszystkim jeszcze minęło. Niemcy na G. Śląsku mają sprawnie pracującą organizację w swym „Kulturbundzie”, który dla niemieckich pracuje przez urządzenie po całym G. Śląsku wykładów i odczytów. Wygłasza się więc odczyty na temat: „Współczesna kultura niemiecka”, „Europejskie zagadnienia”, „Kwestja wschodu”, daje wieczory poetyckie, kursy dokształcające itp.

Wreszcie Niemcy na G. Śląsku mają dobrze rozbudowaną organizację czytelni i bibliotek niemieckich. Bibliotek stałych mają 92, bibliotek uczniowskich 65, a pozatem 21 czytelni. Na Śląsku Cieszyńskim posiadają 16 bibliotek stałych i 12 uczniowskich. Ze statystyki dowiadujemy się, że jedna z bibliotek liczy ponad 12 tysięcy tomów, 4 ponad 5 tysięcy, 6 po 3 tysiące, 19 po tysiąc tomów itp. Obrót książek wypożyczonych wynosił około ćwierć miliona tomów.

W taki oto sposób pracują Niemcy na punkcie szczenia swej kultury niemieckiej na G. Śląsku. Ale mając taką wolność i swobodę, z jakiej racji podnoszą obłudnie swe skargi i lamenty o braku równouprawnienia w Polsce i o „krzywdzeniu” niemieckich, docierając ze skargami swemi do niemieckiej prasy zagranicznej?

Niechby tylko nasi rodacy w Niemczech mieli tyle swobód i wolności, co Niemcy w Polsce. Ale jak naszym rodom się dzieje, powszechnie wiadomo. Prasa polska ma obowiązek zestawiać to co jest u nas, z tem, co dzieje się w Niemczech, choćby ze względu na to, żeby osłabiać i paraliżować obłudne i faryzejskie skargi i lamenty Niemców na brak równouprawnienia mniejszości narodowych w Polsce. J. S.

Lotnictwo sowieckie

General Baranow ogłosił dokładną pracę o lotnictwie sowieckim, której główne dane są następujące:

Do r. 1922 budowa samolotów ustalała niemal zupełnie w Rosji sowieckiej. Lotnictwo posiadało jeszcze tylko kilka starych okazów z czasu wielkiej wojny. Aż do r. 1922 trudności gospodarcze, głód i inne sprawy nagłać odwróciły uwagę rządu sowieckiego od lotnictwa.

Od 1 maja 1922, daty otwarcia pierwszej linii powietrznej Moskwa—Berlin, lotnictwo poczyniło pewne postępy, a w szczególności zbudowano koło Moskwy niemiecką wytwórnię Junkersa samolotów wojskowych. W tym samym czasie nabyły Sowiety w Holandji i w Italji przeszło 300 samolotów firm Fokker, Savoia i Ansaldo, nadto kilka w Anglii. Równocześnie rząd sowiecki dołożył starań, celem otworzenia przemysłu lotniczego w Rosji sowieckiej.

Między r. 1922 a 1925 zbudowały Sowiety kilka okazów samolotów posiadającej wartości, wzorowanych na aparatach angielskich, które dostały się w ich ręce po zlikwidowaniu armji białych. W r. 1925 wytwórnia Junkersa koło Moskwy zmuszona jest zamknąć swe przedsiębiorstwo, nie mogąc uczynić zadość warunkom pracy w Sowietach. W ten sposób odziedziczyły Sowiety wytwórnię doskonale zaopatrzoną i zaczęły bydować samoloty metalowe serjami. Jakość tych samolotów polepsza się. Zarazem przetwarzają Sowiety kadry służby lotniczej i tworzą szkołę pilotów.

W obecnej chwili regularne oddziały lotnictwa sowieckiego posiadają ponad 1000 samolotów wojskowych, nie licząc aparatów handlowych i innych. Liczba ta przewyższa liczbę samolotów polski, Rumunji, Finlandji i państw bałtyckich razem wziętych. Mają zatem Sowiety już obecnie potężne lotnictwo wojskowe.

Niedomaganiem ich jest, że nie mają jeszcze możności wytwarzania szybkiego wielkiej ilości aparatów i motorów, aby sprostać szybkiemu zużyciu w wypadku wojny. Zmusza ich to do posiadania wielkich rezerw samolotów, części samolotów, oraz aluminium. Nie są również w stanie Sowiety zaspokoić potrzeb lotnictwa wodnego i w dalszym ciągu kupują swe wielkie samoloty wodne w Niemczech i w Italji.

Organizacja lotnicza sowiecka zbliża się, w wielu rysach, do włoskiej.

Sekcja marynarki wojennej

Liga Morska i Rieczna ogłasza następujący komunikat:

„Społeczeństwo nasze wykazuje coraz to żywsze zainteresowanie dziedziną polskiej polityki morskiej. Jednakże ujmuje tę sprawę zwykle tylko pod gospodarczym kątem widzenia.

Niepowodzenie konferencji rozbrojenowej w Londynie i coraz intensywniejsze zbrojenia morskie naszych sąsiadów stwarzają dla Polski konieczność posiadania odpowiedniej sily zbrojnej na morzu. Będzie ona gwarancją nietykalności granic, pozwoli na zawieranie korzystnych przymierzy, utworuje drogę banderze handlowej, wzmocni znaczenie mocarstwowe Polski, stać będzie na straż naszej „wolności morskiej”, bez której naród istnieje nie jest w stanie.

Dotychczasowy wysiłek naszych organizacji społecznych, prowadzących propagandę morską, szedł głównie w kierunku stworzenia marynarki handlowej. Dziś to jest faktem dokonany. Natomiast nasze wybrzeże, nasze komunikacje morskie pozostają w dalszym ciągu bez obrony.

Dlatego też przy Lidze Morskiej i Riecznej powstaje obecnie Sekcja Ma-

rynarki Wojennej. Zadaniem jej będzie:

- 1) wpływać na odnośne czynniki państwowe w celu ustalenia i wykonania potrzebnego nam programu morskiego;
- 2) poruszać, tak na terenie parlamentarnym, jak i na łamach prasy, wszelkie sprawy, związane z rozbudową naszej floty wojennej;
- 3) wprowadzić swych przedstawicieli do Komisji Morskiej Sejmu;
- 4) stworzyć odnośny fundusz rozbudowy polskiej floty wojennej, którego pierwszym zadaniem będzie ofiarowanie naszej armji morskiej odpowiedniego okrętu szkolnego;
- 5) stworzyć patronaty nad poszczególnymi okrętami i opiekować się moralnie marynarzami floty wojennej;
- 6) prowadzić uślną propagandę morską i podtrzymywać stały kontakt między społeczeństwem a flotą.

Biurowo Sekcji mieści się w lokalu Zarządu Głównego Ligi Morskiej i Riecznej, Warszawa, Królewska 9 m. 6 (tel. 315-88).

Wyświadczycie zębom Waszym największe dobrodziejstwo, przyzwyczajając się do regularnego pielęgnowania ich Odolem.

Zjazd pomorskich mistrzów rzeźnickich

Katastrofalne podatki i znamienne rezolucje

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Gdynia, 19 maja.

W dniu wczorajszym odbył się tutaj doroczny zjazd cechów rzeźnickich i wędliniarskich Województwa Pomorskiego. Po uroczystem nabożeństwie w kościele, barwny pochód ze sztandarami wszystkich 25 pomorskich cechów rzeźnickich udał się do „Hotelu Centralnego”, gdzie wbijano gwoździe pamiątkowe w drzewce sztandaru nowoutworzonego cechu gdyńskiego.

Popołudniu, o godzinie 13, prezes okręgu, p. J. Szczemański z Torunia zagalął zebranie delegatów i zaraz na wstępie objaśnił znaczenie wyboru Gdyni jako miejsca zjazdu, który, chociaż posiada charakter regionalny, to jednak rozstrząsać ma sprawy, interesujące do najwyższego stopnia rzemiosło rzeźnicze i wędliniarskie całej Polski. Dowodem ważności tych spraw była wielka liczba osób, przybyłych z poza Pomorza; przybyły delegacje z Poznania, z Bydgoszczy, Katowic i Brześcia nad Bugiem.

Po sprawozdaniach członków zarządu i udzieleniu absolutorjum, przystąpiono do wygłaszania referatów. O konieczności eksportu mówił bardzo rzeczowo prezes Szczemański i w konkluzji domagał się, żeby eksport żywności i mięsa zastąpiono gotowymi wyrobami mięsnymi, żeby skóry surowe lekkie, których mamy nadmiar, gromadzono w centralach i wyeliminowano z handlu temi skórami przeważnie żydowskich pośredników, i, żeby wreszcie rolnictwo samo, hodując i tucząc lepiej nierogaciznę i bydło, umożliwiło racjonalny wywóz. Wywody te, dotyczące bardzo żywności i spraw naszej gospodarki, zasługują na osobne, szczegółowe omówienie, co nastąpi na łamach naszego piśma w najbliższym czasie.

Drugi kolei referat zajmował się również ważną sprawą zakładania przy wszystkich rzeźniach składnic surowych skór i kości, zaś w następnym referacie, syndyk organizacji p. Motyliński rozpatrzył największą bolączkę mistrzów rzeźnickich — nadmierne podatki.

Z podanych cyfr wynika, że w Województwie Poznańskim, gdzie istnieje 63 cechów, upadło i uległo likwidacji, z powodu fiskalizmu podatkowego 324 warsztatów rzeźniczo-wędliniarskich. Położenie rzemiosła jest w całej Polsce katastrofalne, zaś na Pomorzu cierpi szczególnie z powodu dziwniej bezwzględności i samowoli władz skarbowych. Zjazd, mimo że otrzymał świeżo zawiadomienie z Warszawy, że od rzemiosła rzeźniczo-wędliniarskiego ma się pobierać tylko 1 proc. podatku obrotowego i, że od podatku tego są zupełnie zwolnieni rzemieślnicy, zatrudniający tylko jednego pomocnika, powziął ostrą rezolucję, w której domaga się od rządu całkowitego zniesienia podatku obrotowego i ukrocenia samowoli urzędników skarbowych. W licznych głosach wskazywano, że rząd, powodując likwidację zakładów rzeźnickich, niszczy, oprócz licznych egzystencji ludzkich, źródła dochodów państwowych.

W dalszych rezolucjach postawiono szereg postulatów, dotyczących: zakazu rytualnego uboju, normalizacji skór surowych, składnic kości i skór przy rzeźniach, zwalczania gza bydłowego, niszczącego skóry ciężkie, łepienia pokątnego rzeźnictwa i utwo-

wienia „Polskiego Syndykatu Skór Zachodniej Polski“.

Osobna rezolucja zajęła się projektem rozporządzenia ministra spraw wewnętrznych o „dozorze nad wyrobem i obiegami mięsa”. Sprawą tą zajmuje się związek centralny, który złożył rządowi memorjał, który wykazuje, iż projekt ministra spraw wewnętrznych, domagający się od rzeźników takich n. p. rzeczy, jak specjalnych „fartuchów na plecy”, ciepłych natrysków w warsztatach, chłodni, badania i plombowania każdej kielbasy przez specjalnego weterynarza, krajania i odważania w sprzedaży detalicznej mięsa i wędlin przy pomocy wędleńców i szczypiec i t. d. jest najzupełniej niezyciowy i dowodzi niezajomości spraw związanych z rzemiosłem rzeźniczo-wędliniarskiem.

Po jednomyślnem uchwaleniu rezolucji i protestów zjazd delegatów, dokonał wyborów i postanowił zebrać się w następnym roku w Toruniu, gdzie równocześnie odbędzie się zjazd wszechpolski. Na prezesa okręgu pomorskiego wybrano ponownie p. Szczemańskiego z Torunia, na wiceprezesa p. Gniewkowskiego, zaś urząd skarbnika i sekretarza, powierzono p. Wiśniewskiemu z Torunia.

Większość uczestników zjazdu, który zgromadził około 500 osób, pozostała w Gdyni jeszcze przez dzień następny, żeby zwiedzić gotową już do użytku chłodnię portową i luszczarnię ryżu, oraz wziąć udział we wspólnej wycieczce na Hel. Fob.

Gminy mają płacić za „Strzelca“

Wiry, pow. poznański, 20 maja.

Znaczne zaniepokojenie wśród mieszkańców tutejszej gminy wywołała wiadomość o tem, że gmina ma pokrywać rozmaite wydatki „Strzelca”. I tak zapłaciła już, jak opiewa kwit do kasy gminnej z 12 marca br., 29.40 zł za sprzęt do szkoły „Strzelca” i oświetlenie. Druga sprawa jest jeszcze bardziej charakterystyczna, chodzi bowiem o zapłacenie fryzjerowi kosztów, powstałych z okazji jakiegoś przedstawienia teatralnego „Strzelca”. W sprawie tej ów fryzjer z polecenia wójta wystosował do gminy list z wnioskiem o zapłacenie wymaganej kwoty.

Wychodząc z tego założenia, że gmina nie jest zobowiązana do ponoszenia takich ciężarów, członkowie gminy zamierzają przeciwko temu wystąpić z protestem na następnym posiedzeniu reprezentacji gminnej. (H)

Warszawa—Sydney

Warszawa, 21. 5. (Tel. wł.). — Wczoraj urzędnik ministerjum spraw zagranicznych Biega przeprowadził pierwszą rozmowę telefoniczną z miejscowością Sydney w Australji, gdzie mówił konsul honorowy Rzeczypospolitej w Sydney, Eard. (W)

Zdefraudowanie 120 tys. zł

Warszawa, 21. 5. (Tel. wł.). — Właściciel Zeitz, prowadzący handel drzewa kopalnianego w Królewskiej Hucie, doniósł prokuraturze, że dyrektor firmy Jerzy Karski po defraudacji 120 tys. zł zbiegł zagranicę i bawie obecnie w Paryżu. (W)

Do robotników okręgu gnieźnieńskiego

W okręgu, obejmującym powiaty: gnieźnieński, obornicki, wrzesiński, wągrowiecki, mogileński i średzki, odbędzie się w niedzielę 1 czerwca wybory uzupełniające do Sejmu Rzeczypospolitej. Z tej przyczyny uwija się po okręgu mnóstwo agitatorów partyj klasowych. Przelicytują się oni wzajemnie w rzucaniu radykalnych hasel klasowych i wygrywaniu klasowej nienawiści.

Alte robotnik polski jest już zbyt uświadomiony, by miał iść na taki lep. Robotnik polski rozumie, że z pustego nie nalejesz, czyli, że nie będzie robotnikowi lepiej, jeżeli nie podźwignie się całe nasze życie gospodarcze. Tylko wzmoczona wytwórczość kraju może dać masom robotniczym więcej pracy i tem samem więcej zarobku.

Ci, co, szerząc nienawiść klasową, głoszą hasła zniszczenia polskiej wytwórczości, a zarazem krzyczą wyłącznie o zapomogi dla bezrobotnych, nie znają duszy robotnika polskiego, nie mają zrozumienia dla jego sposobu myślenia. Robotnik polski, rzetelny i kulturalny, nie żąda jałmużny; on domaga się pracy, a za pracę godziwego zarobku. Pracę zaś może otrzymać, gdy w biegu są warsztaty rzemieślnicze, przemysłowe, rolnicze. Dlatego rzetelny i kulturalny robotnik polski odrzuca agitatorów partyj klasowych, którzy go usiłują okłamać i otumaniać i idzie za głosem własnego instynktu samozachowawczego, za głosem własnego zdrowego rozsądku. Chce, by nie burzono w Polsce, lecz budowano. Chce, by całe społeczeństwo dźwigało się gospodarczo, bo tylko wówczas warstwa robotnicza będzie miała zapewniony lepszy byt.

Tak stawia sprawę jasno, uczciwie obóz katolicko-narodowy!

który pod przewodem Stronnictwa Narodowego walczy w wyborach o zwycięstwo

listy nr. 24.

Nie uprawiamy demagogii, nie obiecujemy nikomu złotych gór, natomiast z całą stanowczością dobijamy się, by w państwie była uczciwa i rozsądna gospodarka, która zabezpieczy całemu społeczeństwu rozwój życia gospodarczego, wzmoczenie wytwórczości kraju, a tem samem da wszystkim sposobność do pracy, do zarobkowania, do utrzymania siebie, żony i dzieci.

Domagamy się sprawiedliwości społecznej, zwalczamy niechrześcijański i niepolski wyzysk, a robotnikom usiłujemy przyjść bezpośrednio z pomocą, organizując akcje budowania nie koszar robotniczych, lecz własnych robotniczych domków.

Jesteśmy przekonani, że uświadomie-

Komitet Wyborczy na okręg gnieźnieński listy katolicko-narodowej nr. 24

ni robotnicy opowiedzą się tłumnie za listą katolicko - narodową nr. 24, a wyrzucą wszelkie odezwy i kartki wyborcze partyj klasowych.

O liście komunistycznej nr. 38 nawet mówić nie potrzebujemy. To lista zdradców, fagasów czerwonych carów moskiewskich, którzy robotników w Rosji skazują na głód, a robotników polskich chcieliby „zbawiać”. Każdy robotnik Polak - katolik zawoła: precz z nr. 38! Zresztą lista ta jest unieważniona.

Lista socjalistyczna ma nr. 2. P. P. S. powiada, że stoi na polskim gruncie państwowym, ale ta sama PPS słucha przedewszystkiem komendy Międzynarodówki socjalistycznej. I ta sama P. P. S. słucha jeszcze jednej komendy: żydowskiej. Żydyj rej wodzą w P. P. S. Nie dziw, że P. P. S. odnosi się wrogo do Kościoła Katolickiego i nienawistnie do obozu narodowego i naszych ziem zachodnich.

A jaką P. P. S. uprawia gospodarkę, tego dowodem skandaliczne stosunki i bankructwa liczných Kas Chorych, które były opanowane przez socjalistów. Gdyby P. P. S. doszła do steru w państwie, toby ono całkiem zostało zrujnowane, a już zagranica nie pożyczylaby Polsce ani grosza ze szkodą naszej wytwórczości i z krzywdą warstw pracujących.

Politycznie P. P. S. udaje teraz bohatera i zwalacza szumnie nieszczęsne rządu „sanacji moralnej”, ale — pytamy — kłóż inny, jeżeli nie P. P. S., stał w maju roku 1926 w Warszawie w pierwszych szeregach buntu majowego? Kłóż inny, jeżeli nie P. P. S., robił z Pilsudskiego doniedawna jeszcze bożyszcze polityczne, torując mu przez to drogę do dyktatury? Kłóż inny, jeżeli nie P. P. S., głosował za Pilsudskim na Prezydenta Rzeczypospolitej?

Za wszelkie więc zło, za wszystkie nadużycia, za całą biedę i nędzę dzisiejszych czasów „sanacyjnych” odpowiada w pełni P. P. S. Masy robotnicze polskie dadzą jej na to odpowiedź w dniu wyborów 1-go czerwca, wołając: precz z nr. 2!

Niech żyje i niech zwycięża lista nr. 24! Niech zwycięża lista, której czołowym kandydatem jest marszałek

Wojciech Trampezyński,

zasłużony obrońca sprawy narodowej i szerokiego rzeszy robotniczych przed wojną, w czasie wojny i po wojnie.

Robotnikowi polski: głosuj na listę nr. 24 i nakłoń do tego swych kolegów, a dzień 1. czerwca będzie dniem naszego wspólnego zwycięstwa.

Góra lista nr. 24!

Z ustawy o ochronie swobody wyborów

(Ciąg dalszy)

Art. 6. Urzędnik, który w związku ze swoim urzędowaniem przy głosowaniu tajemnie zapoznaje się w sposób bezprawny z treścią cudzego głosu — ulega karze aresztu do jednego roku.

Art. 7. Ze skazaniem za czyny, w powyższych przepisach przewidziane, łączą się w każdym wypadku następujące kary dodatkowe:

- pozbawienie czynnego i biernego prawa wyborczego do ciał i instytucyj publicznych przez lat dziesięć, w wypadku zaś, przewidzianym w art. 6 — przez pięć lat, oraz utratą piastowanych mandatów;
- wydalenie ze służby państwowej oraz samorządowej z utratą praw, wynikających z tej służby;
- pozbawienie prawa piastowania urzędów publicznych oraz wykonywania adwokatury i notariatu.

Powyższe kary dodatkowe mają być orzeczone w wyroku i wymierzone łącznie.

Kary dodatkowe i skutki kar, przewidziane w ustawach karnych dzielnicowych, nie mają zastosowania do wypadków, przewidzianych w tej ustawie.

Art. 8. Urzędnikiem w rozumieniu tej ustawy jest każda osoba, pełniąca funkcje publiczne w imieniu Państwa lub samorządu. Za urzędników również uważać należy członków komisyj wyborczych. (C. d. n.)

Z ruchu przedwyborczego

Rogoźno, 20 maja.

Wiec Stronnictwa Narodowego, jaki się odbył w sobotę, 17 b. m., przy udziale około 500 osób, świadczył o wzmagającym się tutaj stale ruchu narodowym. Sala Hotelu Polskiego zapelniała się przedstawicielami wszystkich warstw społecznych.

Obrazy zagał prezes miejscowego koła Str. Nar. p. Władysław Kośmicki, poczem udzielił głosu p. senatorowi Plucińskiemu z Poznania. W obszernym i treściwym referacie omówił p. senator położenie polityczne i gospodarcze kraju. Nakoniec omówił sprawę wyborów, a zebrani manifestowali gorąco na

rzecz listy nr. 24 i jej czołowego kandydata p. marszałka Trampezyńskiego. Wiec zakończono odśpiewaniem „Roty” i okrzykiem na cześć Rzeczypospolitej.

W niedzielę, 18 b. m., odbyły się dalsze wiece przedwyborcze Stronnictwa Narodowego z udziałem p. sen. Plucińskiego i prezesa Kośmickiego w Ryczywole, Kaziopolu i Gościejewie przy tłumnie zapelnionych salach. (ska)

Kończkowo, pow. wrzesiński, 20 maja.

W naszej okolicy odbyło się dotychczas kilka wieców; mocne wrażenie pozostał po sobie wiec listy nr. 24 Stronnictwa Narodowego, jaki się tu odbył w ostatnią niedzielę. Do zebranych wiecowników pod gołem niebem przy pie-

Nikt nie zdaje sobie sprawy z tego

co to jest ???

że nie potrafimy opanować bezrobocia i brniemy coraz głębiej w ogólne zubożenie!!

Odpowiedź prosta: Popierajmy

Przemysł Krajowy!

Związek Obrony Przemysłu Polskiego.

POZNAŃ ulica Rzeczypospolitej 1.

kiej pogodzie przemówił przybyły z Wrześni p. Władysław Kaliszewski. W treściwym przemówieniu wskazał referent na zgubne skutki rozbicia narodu polskiego, jakiego obecnie jesteśmy świadkami. Zjednoczenie się wszystkich stanów w jedno potężne stronnictwo narodowe jest nakazem chwili. aby w dniu 1. czerwca uniemożliwić wybór tak Niemca jak i socjalisty na posłów z okręgu gnieźnieńskiego.

W dyskusji wywody mówcy poparł bardzo gorąco p. Walczak Franciszek z Borzykowa. Na wiecu przewodniczył sędziwy p. Maciej Zgoliński z Borzykowa. (Kw.)

Tragiczne stosunki w sądownictwie

Przyczyny samobójstwa sędziego Myśluborskiego

Dnia 19 maja r. b. popełnił w Warszawie samobójstwo s. p. sędzia Henryk Myśluborski (lat 44), rzucając się z okna klatki schodowej na 3. piętrze domu, w którym znajduje się oddział I. sądu powiatowego (Wielka 5).

Przez okres kilku ostatnich tygodni współpracujący ze s. p. sędzią Myśluborskim — sędzia Czarnecki zapadł na zdrowiu, tak, że tragicznie zmarły s. p. Myśluborski, pracować musiał, pozostając w sądzie codziennie do godziny 7 i 8 wieczorem. Wynikłe stąd przepracowanie poczęło objawiać się nazewnierz tak widocznym przemęczeniem, że najbliższe otoczenie koleżeńskie zmarłego sędziego odnosiło wrażenie, iż sędzia Myśluborski poczyna zapadać na anemię mózgu. To też koledy sędziego Myśluborskiego niejednokrotnie zwracali mu uwagę na konieczność bezwzględnego udania się na urlop zdrowotny. Jednakże wobec wielkiego nawału pracy i wzorowej sumiennosci zmarłego sędziego, nie miał on wprost chwili czasu, aby się sobą zająć. O nawale pracy w oddziale I. sądu powiatowego świadczy fakt, że ostatni roczny okres statystyczny wykazał wpływ 19.800 spraw, co przy dwuosobowej obsadzie sądu staje się zadaniem, przekraczającym ludzkie siły.

Zmarły uskarżał się stale na przepracowanie, a na kilka dni przed śmiercią wyraził się, że takiej pracy długo już nie wytrzyma i skończy samobójstwem. Członkowie rodziny na wieść o zgonie sędziego Myśluborskiego zgodnie zaopiniowali, iż przyczyną jego śmierci stała się przekraczająca siły ludzkie praca w sądzie. Nadto fatalne warunki materialne i uciążliwe dojazdy (zmarły zamieszkiwał z rodziną w Piastowie pod Warszawą) — wzmagały grozę położenia, potęgowały przynębenie i zdenerwowanie zmarłego i wreszcie pchnęły go na drogę samobójstwa.

Wypadek ten wywołał wstrząsające wrażenie w kołach sądowniczych. Na tle dzisiejszego upośledzenia materialnego sędziów i prokuratorów, zwłaszcza zaszerogowanych do niższych grup uposażenia, samobójstwo to stanowi jaskrawy przykład katastrofalnych warunków, w jakich się znajduje polskie sądownictwo.

Wbrew przepisom

Wierzchucin, pow. bydgoski, 20. 5. U schyłku zeszłego roku odbyły się tutaj dwukrotnie wybory do zarządu gminnego, lecz starosta pow. bydgoskiego, p. dr. Bereta, ich nie zawierdził. Czyżby dlatego, że chodziło o członków lub sympatyków Stronnictwa Narodowego? Natomiast ustanowił p. starosta komisaryczny zarząd gminy dla Wierzchucina, dobierając ludzi według swego upodobania.

Przeciwko temu zarządzeniu członkowie gminy chcą zaprotestować, tem bardziej, że w tymże komisarycznym zarządzie gminnym zasiadają ludzie z sobą spokrewnieni i spowinowaceni. Jest to niezgodne z obowiązującymi przepisami, o czem chyba starostwo powinno było wiedzieć.

Członek gminy.

Zjazd nauczycielski w Ostrowie

Ostrów, 19 maja.

W Zielone Świątki przybywa tu około 500 nauczycieli, skupionych w w Związku Chrześcijańsko - Narodowym Nauczycieli Szkół Powszechnych w Polsce. Poza obradami ściśle zawodowymi odbędzie się ogólne posiedzenie z udziałem gości, na którym m. i. wygłosi niezmiernie ciekawy, a wysoce aktualny referat profesor uniwersytetu poznańskiego p. Jaks-Bykowski n. t. „Wychowanie narodowe i państwowe w chwili obecnej”.

Zjazd budzi duże zainteresowanie. Natomiast wrogo odnosi się do zjazdu odłam miejscowych nauczycieli w Związku Nauczycieli Szkół Powszechnych („Ognisko”). Miejscowy „Orędownik” zamieścił komunikat o zjeździe i otrzymał sążnisty protest od ogniskowców.

Z opery

Premjera „Samsona” Występ Ady Sari

W sobotę odbędzie się ostatnia premjera sezonu, która wybornie uzupełni piękny i wartościowy cykl tegorocznych nowości operowych. Repertuar nasz wzbogaci arcydzieło muzyki francuskiej opera Saint-Saens'a „Samson i Dalila”, która od dwóch dziesiątek lat jest ozdobą każdej poważnej sceny. Dyrekcja i tym razem dołączyła starań, aby piękne dzieło ukazało się w jak najpiękniejszych ramach dekoracyjnych — o co postarał się mistrz Jarocki — i w jak najlepszej realizacji muzycznej. Czuwa nad nią utalentowany kapelmistrz p. Bolesław Tyllja, reżyserje zaś prowadzi p. Urbanowicz. W obsadzie partyj wybitni artyści naszego zespołu z p. Kaz. Czarneckim, jako gościem w roli Samsona, p. Aleksandrą Szafrąską (Dalila) i Karpackim na czele. Jak się należało spodziewać premjera sobotnia wzbudziła powszechnie zainteresowanie.

Niemalże także atrakcją ostatniego tygodnia sezonu będą dwa występy gościnne światowej śpiewaczki koloraturowej Ady Sari w partjach Gildy i Violety. Odbędzie się one w niedzielę i czwartek.

Burza w pow. Baranowicze

Warszawa, 21. 5. (Tel. wł.). — Wczoraj powiat Baranowicze nawiedziła ogromna burza, która wyrządziła niesłychane straty wielu gminom. (w)

Tylko

Etterna

Kołnierz półszytwny

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Szczepionka prof. Calmette nie zawodzi

Co mówi kierownik akcji szczepienia w Poznaniu dr. Zeland — Sam wynalazca o wypadkach w Lubecie

Wobec pojawienia się wiadomości z Lubeki o ujemnych skutkach szczepienia przeciwgruźliczego sposobem Calmette'a i spowodowanego zaniepokojenia opinii publicznej w Polsce, — gdzie również stosuje się szczepienia tą metodą — zwróciliśmy się do p. dr. J. Zeylanda, kierownika akcji szczepień przeciwgruźliczych w Poznaniu, z prośbą o wyjaśnienia.

Dowiedzieliśmy się, że wspomnianą szczepionkę przeciwgruźliczą B. C. G. zbadano w licznych pracowniach wszystkich państw jak wykazali rzeczoznawcy, — wybrani przez komisję higieny Ligi Narodów w 1928 r., — i że jest ona najzupełniej nieszkodliwa i nie może wywołać gruźlicy. Potwierdziły tę opinię liczne szczepienia w samej Francji 220 000 dzieci i wykazały wybitne działanie uodporniające przeciwko gruźlicy.

W Polsce szczepiono 6000 dzieci, z czego w samym Poznaniu blisko 2000. Żadne u nas nie zmarło na gruźlicę mimo że często chowały się w środowisku gruźliczym.

Niekorzystne wyniki szczepień w Lubecie należy położyć na karb prawdopodobnych zaniedbań, które wyświełiły badanie rzeczoznawców. Nie-

bawem ma się pojawić obszerniejszy komunikat w powyższej sprawie.

Jak nasz korespondent paryski donosi, wynalazca szczepionki przeciwgruźliczej prof. Calmette z instytutu Pasteura, zajmuje się w dzisiejszym wydaniu (21. 5) „Matin'a” zajęciami w Lubecie. Píše on między innymi:

„Instytut Pasteura dostarcza szczepionki przeciwgruźliczej B. C. G. w gotowym stanie do użytku tylko do francuskich laboratoriów, gdyż szczepionka ta musi być stosowana w świeżym stanie. Wobec tego instytut za zajęcia w Lubecie nie ponosi żadnej odpowiedzialności. Od lat dostarcza on laboratorjum zagranicznym na ich wnioski kultury szczepionki B. C. G., które muszą być hodowane na miejscu. Laboratorjum w Lubecie otrzymało w lipcu 1929 roku kultury szczepionki B. C. G. a 23 marca b. r. instytut Pasteura dostał list dr. Altstedta z Lubeki, w którym ten donosi, że dotychczas szczepiono 50 proc. dzieci urodzonych od czasu dostarczenia surowicy, bez ujemnego wypadku. Późniejsze wypadki nie zaszły napewno z winy szczepionki, nadesłanej z Instytutu Pasteura”.

Skrzydlaty uciekinier

Krnąbrny flaming przebywa obecnie na jeziorach koło — Zbąszynia — Zabiegi celem ujęcia czerwona

Co roku w naszym Ogrodzie Zoologicznym przepędza się latem flamingi z zamkniętej woljery do stawu znajdującego się w parku. Uczyniono to również i obecnie, a gdy całe stado znalazło się na ganku nagle pięć flamingów, jakby na dane hasło wzbilo się w górę i opuściło ogród. Cztery opadły na cmentarzach przy ul. Bukowskiej i ptaki tam schwytały. Piąty również znalazł się na terenie wystawowym, gdy jednak zauważył publiczność zamierzającą go złapać, wzbili się powtórnie aż pod obłoki, okrążył jakby na pożegnanie Ogród Zoologiczny i poszybował w stronę Zbąszynia.

O tej ucieczce donosiliśmy w swoim czasie. Teraz, przed paru dniami urzędnik celny p. Zieliński oraz magistrat w Zbąszyniu na skutek naszej notatki zawiadomili dyrekcję Ogrodu Zoologicznego, że flaming znajduje się w okolicy tego miasta nad jeziorami. Próbowano go złapać, lecz nie bardzo się to udało. Dyrekcja wystawiła już do Zbąszynia specjalne instrukcje, jak należy zwabić i ująć uciekiniera, przyczem wyznaczono nawet nagrodę.

W ogrodzie w woljerze posiadamy jeszcze 8 flamingów, inaczej czerwona; należą one do rodzaju brodzających ptaków, są okazałe i osobliwe pod wieloma względami. Dzioby mają flamingi długie w połowie załamane pod kątem prostym. Nogi i szyja odznaczają się również niepomierną długością; ponadto ptaki te posiadają błony przy nogach, tak, że mogą nawet pływać. Wszystkie gatunki są czerwone lub różowe, potrzebują jednak wielu lat dla nabrania tych pięknych barw.

Czerwona żyją w krajach o ciepłym i umiarkowanym klimacie we wszystkich częściach świata; na brzegach mórz i wielkich wód wewnętrznych. Chodzą powoli na wzór bocianów, a w pływaniu dorównują wodnym ptakom. Na wodzie mają zwyczaj zginać szyję, niczem łabędzie, chodząc czynią to samo, lecz w mniejszym stopniu, a gdy zwracają na coś uwagę, wówczas podnoszą szyję w górę. Zerując zanurzają dziób w wodę lub błoto i szukają sobie pokarmu, przedewszystkiem drobnych rybek, i kry mięczaków i wodnego robactwa. Niemniej godnym uwagi jest sposób wysiadywania jaj oraz niezwykła zreżność z jaką podginają długie nogi.

Ptaki te są szczególnie piękne w locie, wyglądają zdołu jak krzyże ogni ste, poruszające się w powietrzu. Śliczne piora flamingów używają dzikie ludy do ozdoby. Rzymianie bardzo cenili ich mięso, a na ucztach przygotowywano jako specjalnie wykwintną potrawę języki flamingów. (z)

Na rzecz L. O. P. P.

Turniej Automobilklubu Wielkopolski

W niedzielę urządza Automobilklub na rzecz L. O. P. P. — turniej samochodowy. Regulamin przewiduje 7 zadań, które każdy z zawodników jest zobowiązany wykonać. Ustalone przez komisję sportową zadania wzbudzą niewątpliwie wśród publiczności duże zainteresowanie. Poza turniejem odbędą się wyścigi dzieci na małych samochodach „Citroen”.

W przeciwieństwie do lat poprzednich wszystkie zadania ustawione będą przed trybunami i każde wykonane przez wszystkich zawodników kolejno. Publiczność będzie mogła w ten sposób porównać zreżność poszczególnych kierowców oraz łatwiej się zorientować co do wyników.

Turniej odbędzie się na arenie P. W. K., wejście z Aleji Rejmonta. Początek naznaczono na godz. 16. Przedsprzedaż biletów odbywa się w sekretariacie A. W. ul. Kantaka 1, oraz w składzie cygar p. Szejbrowskiego przy ul. Fredry.

KALENDARZYK

Środa, 21 maja 1930.

Słońce: wschód 3,48; — zachód 19,51; — długość dnia 16 godz. 3 min.

Księżyc: wschód 1,46; — zachód 11,38; — po ost. kwadrze.

Stan pogody według spstrzeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn.: Środa, godz. 7 rano: Temperatura powietrza umiarkowana plus 11 st. C. Pochmurno. Wiatr: cisza. Ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 755 milimetrów. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa plus 17 st. C., najniższa plus 7 st. C.

Stan wody w Warszawie według notowań Inspekcji Dróg Wodnych w Poznaniu: Środa, plus 0,23 m.

Kal. rz. kat.: Wiktor M.; jutro Helena. Kal. słow.: Przesław; jutro Wistaw Bl.

OSOBISTE

— **Promocja.** P. inż. agr. Tadeusz Urbański uzyskał dnia 17. bm. na Uniwersytecie Poznańskim tytuł naukowy doktora nauk rolniczych.

— **Srebrne gody małżeńskie** obchodzi w dniu 24 bm. zegarmistrz Jan Janicki wraz z małżonką Stanisławą z Borowińskich, zamieszkali przy ul. Chwaliszewo 3/4. Msza św. na intencję Jubilatów odbędzie się o godz. 9 rano w kościele Najśw. Marii Panny przy Tumie.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Tow. Kobiet „Wzajemna Pomoc”.** Zebranie odbędzie się dnia 21. bm. o godz. 19 w Domu Król. Jadwigi.

— **Zjednoczenie Kolejowców Polskich.** Walne zebranie okręgowej sekcji starszych asystentów, asystentów i elewów kolejowych odbędzie się dnia 25. bm. o godz. 10,30 w sali związkowej przy ul. Spokojnej 24.

— **Zw. Pracowników Umysłowych Administracji Wojskowej R. P.** Zebranie członków i niezrzeszonych pracowników odbędzie się dnia 21. bm. w sali p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej 2. Początek o godz. 18. Na porządku obrad bardzo wiele aktualnych spraw.

WIECZORY, KONCERTY

— **Tydzień LOPP.** w Teatrze Szkolnym (ul. Bukowska 16). Teatr Szkolny jest terenem, na którym młodzież ma sposobność zmanifestowania swych uczuć łącznie z całym społeczeństwem. I dlatego każdą uroczystość, każdą rocznicę narodową upamiętnia on odpowiednim wieczorem scenicznym. Niedawno uświetniono rocznicę odzyskania morza pięknym widowiskiem „Polska Bałtykowi w dani”, niebawem zostanie uczczone czterechsetlecie urodzin Kochanowskiego wystawieniem jego „Odprawy posłów greckich”. Obecnie z okazji Tygodnia LOPP. wystawi Teatr Szkolny specjalnie w tym celu ułożoną sztukę sceniczną p. t. „Oko ludzkie nie widziało, co się tutaj będzie działo”. Przewiduje się narazie dwa przedstawienia, w sobotę, 24. i niedzielę 25. bm. o godz. 18. Bilety są już do nabycia w księgarni J. Jachowskiego przy ul. Gwarnej.

— **Liga Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej — Koło przy Wlkp. Izbie Rolniczej** — urządza zabawę dla dzieci, połączoną z fantami, strzelaniem do tarczy i innymi atrakcjami. Zabawa odbędzie się na terenach Targów dnia 25. bm. o godz. 15. Wstępne dla dzieci 25 groszy, dla dorosłych 50 groszy. Tegoż dnia o godz. 21 herbata z tańcami w sali restauracji „Belweder”, ul. Marszałka Focha.

— **Koło Naukowe Tow. Stud. i Absolwentów W. S. H.** urządza dnia 24 bm. o godz. 21 w sali Oficerskiego Kasyna Garnizonowego przy placu Działowym 2 wieczorek taneczny, na który członków i sympatyków zaprasza Zarząd. Zaproszenia wydaje sekretariat Koła przy ul. Piękary 16/17 II. p.

WYCHOWANIE, KURSY

— **Kursy wakacyjne dla nauczycieli szkół średnich.** W czasie od 4 do 30 lipca br. Ministerstwo Wyznań Religijnych i Oświecenia Publicznego organizuje wakacyjne kursy dla nauczycieli szkół średnich w Poznaniu. W Poznaniu odbędą się równocześnie dwa kursy. Kurs wakacyjny psychologiczno-pedagogiczny dla nauczycieli szkół średnich oraz kurs psychologii wychowawczej i dydaktyki dla nauczycieli pedagogiki i kierowników praktyki pedagogicznej w zakładach kształcenia nauczycieli. Na kierownika naukowego kursów Ministerstwo zaprosiło profesora U. P. dr. Błachowskiego Stefana, zaś na prelegentów najwybitniejszych specjalistów z pośród profesorów i docentów uniwersytetów, co też zapewni ściśle naukowy, wysoki poziom i charakter ścisłe naukowy. Tematy wykładów i ćwiczeń są tak dobrane, że w wysokej mierze pozwolą wniknąć w najistotniejsze problemy z nauki o wychowaniu.

WYKŁADY

— **Odczyt o elektrowni w Gródku.** W związku z wycieczką członków Stow. Inżynierów i Architektów w Poznaniu do zakładów wodno - elektrycznych w Gródku i Żurze (wyjazd z Poznania dnia 25. bm. o godz. 4,41 rano) odbędzie się odczyt inż. Luśniaka o tychże zakładach, ilustrowany przeżroczeniami dnia 23. bm. o godz. 18,30 w sali fizyki Państw. Szkoły Budownictwa, ul. Łakowa 11.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Wlkp. Związek Myśliwych.** Z dniem 17. bm. przeniesiono biura Zw. z ul. 27 Grudnia 19 na ul. Fr. Ratajczaka 17, II. p., telefon 5997.

— **Koło Pań przy Chorągwi Wlkp. Zw. Hallerczyków** urządza dnia 25 maja wycieczkę do Kobylepoła. Zbiórka o godz. 9,30 rano na dworcu głównym. Na powyższą wycieczkę zaprasza się wszystkie członkinie Koła członków Drużyny Błękitnej.

— **Dyrekcja Państw. Uczelni im. Dąbrowski** w Poznaniu, ul. Młyńska 10 przyjmować będzie wpisy uczniem na nowy rok szkolny od 30 maja do 17 czerwca między godziną 11 a 13. Przy wpisie należy przedłożyć metrykę urodzenia, świadectwo chrztu, świadectwo szczepienia ospy i ostatnie świadectwo szkolne.

— **Tow. Sportowe Wędkarzy „Warta”** w Poznaniu urządza w dniu 25. bm. imprezy na jeziorze w Karolewie pod Skokami. Dla członków z Wildy, Łazarza i Jeźyc zbiórka na głównym dworcu; członkowie z sąsiedztwa i Chwaliszewa zbierają się na dworcu Tama Garbarska. Regulamin podamy do wiadomości na miejscu. Odjazd z głównego dworca o godz. 7,35.

— **Wycieczka do Ludwikowa i Krosinka** dla wszystkich klubów Pozn. Okr. Pływackiego odbędzie się w przyszłą niedzielę. Zbiórka przed dworcem podmiejskim o godz. 8,45. Wyjazd nastąpi o godz. 9 do Puszczykowska, skąd pieszo do Ludwikowa nad jezioro (trykoty zabrać), a w dalszym ciągu do Krosinka. W Krosinku strzelanie do tarczy, losowanie, gry itd. Powrót wieczorem koleją lub autobusem. Członkowie starsi oraz rodziny mogą wyjechać przedpołudniem lub w południe koleją do Mosiny (zestacji 20 min. do Krosinka), lub autobusem; przystanek autobusowy ul. Fr. Ratajczaka przy Muzeum Wojskowym. Zgłoszenia przyjmuje por. Jankowski do 21. bm. (tel. 4411 Centrala Wojakowa).

Przy dolegliwościach żołądkowo - kiszczowych, braku apetytu, atonji kiszek, wzdęciach, zgadze, odbijaniach, ogólnem podrażnieniu, bólach głowy migrenowych, zastosowanie 1—2 szklanek naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa wywołuje doskonałe opróżnienie przewodu pokarmowego. Opinie szpitalne wykazują, że nawet obłożnie chorzy chętnie biorą wodę Franciszka Józefa i czują potem znaczną ulgę. Zadać w aptekach i drogerjach, nw 11458

— **Stow. b. żołnierzy 57 p. p. w Poznaniu.** Dnia 22. i 23. bm. odbędzie się do-roczne święto 57 p. p. Dnia 22. bm. godz. 22 uroczysty apel poległych przed pomnikiem na dziedzińcu koszarowym. Następnego dnia po właściwych uroczystościach odbędą się o godz. 14 zawody sportowe na stadionie Okręg. Ośr. W. F. Członków, którzyby chcieli brać udział w powyższych zawodach, uprasza się o natychmiastowe zgłoszenie do referenta sportowego 57 p. p. O liczne przybycie członków na powyższą uroczystość uprasza Zarząd.

— **Wlkp. Tow. Kółek Roln.** donosi swym członkom-pracodawcom, że wskutek jego interwencji, Kuratorjum Pozn. Okręgu Szkolnego wydało okólnik do inspektorów szkolnych, dotyczący zwalniania dzieci szkół powszechnych. W myśl tego okólnika należy zwalniać dzieci od nauki w szkołach powszechnych i w roku bieżącym, do ręcznej obróbki buraków cukrowych, nasienników, cykorji itd. Wnioski o zwalnianie dzieci należy zgłaszać do odnośnych inspektorów szkolnych.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Na uroczystościach jubileuszowych T. C. L.** przemawiał senjor księgarz p. Jarosław Leigebler, a nie bibliotekarz jak mylnie podano, w imieniu Zarządu Głównego Zw. Księgarzy Polskich w Warszawie oraz Koła Pozn.-Pomorskiego Księgarzy Polskich w Poznaniu, a nie zarządu bibliotekarzy.

— **O polskiej wytwórczości w gospodarstwie domowym.** Staraniem Koła Ziemianek urządzono cykl odczytów z zakresu praktycznego gospodarstwa domowego. Wykładów, które odbywały się w sali posiedzeń Wielkopolskiej Izby Rolniczej podjęli się pp. przemysłowcy poznańscy i kupcy. Interesujące niezwykle tematy wywoływały ożywioną dyskusję. O odświeżaniu ścian mówił cechmistrz cechu malarskiego p. Wrembel, o konserwacji mebli p. Węclawski o polskich towarach włókienniczych p. Berkan, a o potrzebnych w domu artykułach drogerijnych p. Poland Całość urozmaiciły pokazy. Interesującemu zebraniu i dyskusji po referatach przewodniczyła p. Teresa Skórzyńska. (k)

— **Egzaminy w zawodzie ślusarskim.** W roku bieżącym egzaminy w zawodzie ślusarskim odbyły się w marcu i kwietniu z dziedziną tak teoretyczną jak i praktyczną. Zgłosiło się ogółem 60-ciu kandydatów, 3-ch nie stawilo się, a jeden egzaminu nie zdał. Prace uczniowskie kandydatów na pomocników czeladniczych wypadły zadowalająco. Komisji egzaminacyjnej przewodniczył mistrz ślusarski p. Stanisław Kotliński przy udziale ławnika mistrza Waclawa Wani, konstruktora szkoły państwowej i ławnika starszego czeladnika Józefa Wysockiego. (k)

KRONIKA POLICYJNA

— **Porzucony rower.** Przed kilku dniami skradziono rower własności Waclawa Brzeźniaka z Poznania. Rower ten znalazł porzucony w rowie przy szosie do Winiar plut. Bernard Chudaś. (k)

— **W związku z aresztowaniem Antoniego Pietrzyckiego,** Czesława Szulca i Marij Wieczorkowskiej vel Moniki Lewandowskiej, okazało się, iż trójka ta tworzyła szajkę włamywaczy. Udowodniono im m. in. kradzież z włamaniem w składzie tytoniowym Jana Majera w Mysłowicach. Istnieją poszlaki, że popełniali oni systematyczne kradzieże na Górnym Śląsku. (k)

KRONIKA SĄDOWA

— **Dwa strzały — dwa trupy.** Czwar-ta izba karna sądu okręgowego w Poznaniu rozważała wczoraj sprawę Franciszka Zukowskiego z Radusza, powiatu międzychodzkiego. Oskarżono go o to, że zabił gospodarza Józefa i Wawrzyna Kurków z Radusza. Szalony ten czyn spowodowały następujące okoliczności. Kurkowie nabyli gospodarstwo od niejakich Sitków. Na tie tej transakcji doszło jednak do nieporozumienia, które zamieniło się często w ostrą dyskusję. Razu pewnego znou powstała awantura między braćmi Kurek a Sitkowi. Do sprawy tej wmięszał się brat Sitkowej, instruktor P. W. Franciszek Zukowski. Po krótkiej sprzeczce Zukowski dobył parabelum i strzelił w kierunku Józefa Kurka. Strzał był fatalny — Kurek bowiem w następstwie jego zmarł. Sitkowa zachęcała brata, by także strzelił do starego Kurka Wawrzyna. Roznamiętniony brat Zukowski nie długo dał się błagać i strzelił także do Wawrzyna, kładąc go również trupem. Zukowski twierdził, że do czynu tego został przez Kurków sprowokowany. Na wniosek powoda cywilnego zastąpio-

nego przez mec. K. Nowosielskiego odroczono rozprawę, celem powołania dalszych świadków. (z)

Z OSTATNIEJ CHWILI

— * **Belka zmiadziła mu palce.** Antoni Tawan zatrudniony na budowlę w Stęszewie został tak fatalnie uderzony belką w lewą nogę, że doznał zmiadzenia dwóch palcy. Przywołane na miejsce wypadku pogotowie lekarskie 55-55 udzieliło mu pierwszej pomocy, poczem odwieziono go do Poznania do szpitala miejskiego, gdzie natychmiast dokonano operacji. (z)

— * **Mściwy syn.** W spokojnej chatce rolnika Juliusza Krafta w Stróżewicach niedaleko Budzyna zachodziło od pewnego czasu stałe zatargi na tle majątkowym. Syn Otto domagał się swej części majątku. Ponieważ w rodzinie są dwie siostry, które miały wyjść za mąż, wskutek czego miał nastąpić podział majątku, sprzeciwił się temu Otto. Rozwścieczony chwycił siekiere i porąbał wszystko co mu weszło w drogę, a więc wagę dziesiętną, maszynę do mlócenia i najlepszy wóz roboczy, poczem skierował się z groźbą w stronę zamieszkania, że ich mieszkańców pozabija i chudobę spali. Chata rolnika musiała być w nocy pod opieką stróża, by nie dopuścić do zemsty rozgniewanego syna. Za umyślne zniszczenie sprzętów rolniczych wniosł Kraft skargę do sądu o ukaranie zuchwalca. (ok)

— * **Pożar lasu.** W zagajnikach lasu Podłożyny (pow. poznański) powstał w tych dniach pożar w pobliżu licznie uczęszczanej drogi. Ogień został zlokalizowany bardzo szybko, tak, że nie było większych szkód. (k)

— * **Zmarł, powracając z wesela.** W drodze ze ślubu w Magdalence (pow. inowrocławski) do swego domu w Chrośnie (pow. bydgoski) zmarł nagle 43-letni gospodarz Hugo Rosin. Powodem śmierci był prawdopodobnie udar serca. (k)

— * **"Egzekwowanie" naleźności.** W tych dniach rolnik Edward Ulrich z Glińek w pow. inowrocławskim doniósł policji, że skradziono mu konia. Odnaleziono go wkrótce u Alfonsa Pajcherta z Gniewkowa, który przyznał się, że zabrał go w jasny dzień w czasie nieobecności gospodarza, wyrwijąc kłódkę stajenną, gdyż Ulrich winien mu był 26 zł. (k)

— * **Raniony drzwiami wagonu.** W Inowrocławiu na dworcu zraniony został dotkliwie w rękę drzwiami wagonu st. szereg. 69 p. p. Kazimierz Lasour. Gdy kompanja stała w dwuszeru na peronie, nadjechał pociąg i jeden z pasażerów otworzył drzwi, które uderzyły Lasoura. (k)

— * **Strzelanina na ulicy.** Przed kilku dniami późnym wieczorem w Bydgoszczy na ul. Fordońskiej 8 do 10 awanturników wszczęło bójkę przed pobliskim lokalem restauracyjnym. Wystrzałem z rewolweru został raniony bezrobotny Maksymilian Ściesiński, zamieszkały przy ul. Stromej 51, a leżąc pokaleczono na twarzy: Franciszka Kotowskiego (ul. Orła 48) i właściciela restauracji Wincentego Kujawskiego. Napastnicy zdołali uciec. (k)

— * **Zmarł pasażer bydlę.** Na udar serca zmarł w lesie państwowym w Kruszwicy zamieszkały tam 53-letni Józef Ramm. Wszelki ratunek był już spóźniony. (k)

— * **Kłusownik strzela do gajowego.** Przed kilku dniami w lesie wierzeniickim (pow. poznański) gajowy Marcell Kopytowski natknął się na kłusownika 16-letniego Andrzeja Kaminka. Kłusownik, widząc nadchodzącego gajowego, strzelił do niego z fuzji i tylko dzięki wielkiej przytomności umysłu gajowy uchronił się od śmierci. Kaminka aresztowano i przekazano do sądu w Poznaniu. (k)

Z WIELKOPOLSKI

— * **Gniezno.** (Srebrne gody.) Dnia 16 bm. p. Augustyn Brzeziński z małżonką Franciszką z domu Podzińska, zamieszkały przy ul. Garbarskiej 7, obchodzili srebrne gody.

— (Tydzień lotniczy.) Tydzień L. O. P. P. rozpoczyna się dnia 18 bm. i trwa do 25 bm. Kolejowy komitet L. O. P. P. na wesele Gniezno postanowił zająć się zbieraniem dobrowolnych datków pieniężnych na terenie kolejowym oraz ulicach w pobliżu dworca. W czasie kwest dnia 18 maja od godz. 12—13 koncertować będzie orkiestra kolejarzy, również dnia 25. o tym samym samym czasie na zakończenie Tygodnia L. O. P. P.

— (Z Tow. Czeladzi Rzemieśln.) Dnia 17 bm. o godz. 18,30 w Miejskiej Szkole Handl. Przemysłowej, pokój 34 nastąpi zamknięcie kursów rysunkowych, zaś wystawa prac rysunkowych zostanie otwarta od godziny 17—20 w pokoju 29. P. P. (br)

— * **Wolsztyn.** (Pożar.) W Tuchorzy wybuchł w dniu 15. bm. pożar w zabudowaniach Wiktora Kawatki. Spaliły się stodoła i narzędzia rolnicze, wartości około 25 tys. zł. Podejrzewa się, iż ogień został podłożony. (k)

— * **Rawicz.** (Włamanie.) W nocy na 14. bm. nieznani złoczyńcy włamali się, wytłaczając szybę w oknie wystawowym, do składu kupca Franciszka Śniecińskiego. Łupem złodziei padło obuwie wartości około 800 zł. (k)

— * **Kruszwica.** (Z Koła Inwalidów.) Kolo Inwalidów Wojennych w Kruszwicy obchodziło uroczyste 10-lecie swego ist-

nienia. W pochodzie z sztandarem udano się do kościoła, gdzie nabożeństwo odprawił ks. prałat Schoenborn, który w podniosłych słowach przemówił od ołtarza. Po nabożeństwie odbyło się zebranie uroczyste. Podczas uroczystości odbyło się składowanie życzeń i wbijanie gwóźdźli pamiątkowych. W imieniu J. Em. Ks. Kardynała Prymasa przemawiał ks. prał. Schoenborn, a w imieniu magistratu i rady miejskiej miasta Kruszwicy złożył życzenia p. Kazimierz Piotrowski. (k)

— * **Leszno.** (Niezwyczajna chęć imponowania.) W związku z napadem na Władysława Sipińskiego z leśniczówki w Nadolnikach w powiecie leszczyńskim okazało się, że Sipińska napad upozorowała. Zmyśloną opowieścią o napadzie Sipińska usiłowała zaimponować chlebobdawcy swą odwagą. (k)

— * **Inowrocław.** (Zatrucie mięsem.) Przed kilku dniami podległa zatruciu rodzina zast. inspektora szkolnego p. Rudawskiego. Powodem zatrucia było spożycie nieświeżego mięsa. Dostawcę szkodliwego mięsa pociągnięto do odpowiedzialności sądowej.

— (400-lécie Kochanowskiego.) Zespół nauczycielstwa miejscowych szkół średnich i powszechnych urządził 31. bm. uroczystą akademię z okazji 400 rocznicy urodzin wieszca z Czarnolasu. Program akademii obejmie deklamacje i pieśni, odtworzony też będzie utwór Kochanowskiego: „Sobótka“.

— (Koncerty w Parku Solankowym.) Od 15. bm. odbywają się w parku koncerty w godzinach rannych między 10 a 11 i po południu między 17—19.

— (Wycieczka studentów.) Niedawno gościł Inowrocław wycieczkę studentów Uniwersytetu Warszawskiego, którzy zwiedzali uzdrowisko, miasto oraz pobliską Kruszwicę. Dnia 24. bm. przybędzie do nas grono słuchaczy Uniwersytetu Poznańskiego wydziału medycznego oraz profesorowie z dr. Gantkowskim na czele.

— (Opera.) Opera Warszawska zjedzie do Inowrocławia 21. bm. i odegra piękną operę Puccini'ego „Madame Butterfly“.

— (Program Tygodnia Lotniczego.) Tydzień tegoroczny L. O. P. P. będzie na terenie Inowrocławia nader urozmaicony. Dnia 18. bm. po nabożeństwie otwarcie wystawy L. O. P. P., na I. piętrze w Parku Miejskim. Po południu na stadionie miejskim pokazane były: napad gazowy i akrobatyczne wloty samolotów, wieczorem zaś o godz. 20. akademja uroczysta w sali Parku Miejskiego. 23. bm. w sali Parku Miejskiego por. Kiciński wygłosi odczyt pod tyt.: „Trucizna parzące i obrona przed niemi“, w niedzielę zaś 25. bm. odbędzie się na stadionie miejskim konkurs modeli latających, a wieczorem tegoż dnia w parku solankowym koncert o godz. 20. połączony z występami chórów i pokazami obrazów ogniowych. Przez cały czas „Tygodnia“ sprzedawane będą szrapnelki z niespodziankami na budowę lotniska cywilnego w Inowrocławiu. (em)

— (Opera.) Opera Warszawska zjedzie do Inowrocławia 21. bm. i odegra piękną operę Puccini'ego „Madame Butterfly“.

— (Program Tygodnia Lotniczego.) Tydzień tegoroczny L. O. P. P. będzie na terenie Inowrocławia nader urozmaicony. Dnia 18. bm. po nabożeństwie otwarcie wystawy L. O. P. P., na I. piętrze w Parku Miejskim. Po południu na stadionie miejskim pokazane były: napad gazowy i akrobatyczne wloty samolotów, wieczorem zaś o godz. 20. akademja uroczysta w sali Parku Miejskiego. 23. bm. w sali Parku Miejskiego por. Kiciński wygłosi odczyt pod tyt.: „Trucizna parzące i obrona przed niemi“, w niedzielę zaś 25. bm. odbędzie się na stadionie miejskim konkurs modeli latających, a wieczorem tegoż dnia w parku solankowym koncert o godz. 20. połączony z występami chórów i pokazami obrazów ogniowych. Przez cały czas „Tygodnia“ sprzedawane będą szrapnelki z niespodziankami na budowę lotniska cywilnego w Inowrocławiu. (em)

Z POMORZA

— * **Toruń.** (Pożary.) W nocy 14. bm. spłonął w Bliźnie pod Grudziądem młyn parowy właściciela Waltera Kindla wraz z całą maszynarją; spaliło się dużo zboża i otrębów, razem około 400 ctr. Straty wynoszą 100 tys. zł. Dzięki energicznej akcji cztery straży pożarnych uratowano obok stojącą mleczarnię. Przyczyny pożaru jeszcze nie ustalono. — W Lidzbarku spalili się dom piekarni Krukowskiego; właściciel, który podczas pożaru znajdował się w piekarni, nie miał możliwości ujęcia, dzięki jednak pomocy straży pożarnej zdołano go wyratować. Pożar wyrządził znaczne straty materialne. (z)

— * **Grudziądz.** (Dar Narodowy T. C. L.) W dniu 3 Maja zebrano podczas zbiórki ulicznej na cele T. C. L. 1100 zł. Poza tem zebrano znaczniejsze kwoty w urzędach państwowych i przedsiębiorstwach prywatnych na listy składkowe. Nalepek T. C. L. rozsprzedano kilkanaście tys. Zebrane kwoty miejscowy komitet złożył jako dar na Uniwersytet Ludowy w Bolszewie na Kaszubach w dniu obchodu 50-lecia T. C. L. w Poznaniu.

— (Stan bezrobocia.) Ilość bezrobotnych wynosi na Pomorzu około 20 tys. Największe skupienie bezrobotnych, 3400 osób, znajduje się w Grudziądzu. Miasto zatrudnia przy rozmaitych pracach dorywczych około 700 bezrobotnych, opłacając ich poważnie z funduszów miejskich. Stosunki na miejscowym rynku pracy pozostają jednak wciąż jeszcze bez zmian. „Unja“ np., znana fabryka maszyn rolniczych, mając olbrzymie zapasy gotowych wyrobów na składzie, nie zamierza narazić uruchomienia swych warsztatów. Widoki uzyskania pracy w rolnictwie są nikłe.

— (Ruch budowlany) w mieście jest nieznaczący. Tu i owdzie wykonują się budynki lub wykonuje przebudówki kamienic. Deutsche Volksbank przebudowuje obecnie nabyty od kupca Kuhna trzypiętrowy gmach, do którego przeniesie swoje biura. Interes Kuhna, jeden z najstarszych w Grudziądzu, został wskutek sprzedaży kamienicy zlikwidowany. Podobną przebudówkę przeprowadza skarbnictwo państwa w nabytej w tych dniach kamienicy przy ul. Ventzkiego, w którym mieścić się będzie szkoła rolnicza i hodowlana. Niemiecki Schulverein natomiast buduje wielki gmach, w którym mieścić się będzie niem. gimnazjum. Większego ożywienia w budownictwie należy się spo-

dziewać wówczas, gdy magistrat przystąpi do budowy domów robotniczych, na które uzyskał 200 000 zł kredytu. (ski)

RUCH W TOWARZYSTWACH

— **Zw. Tow. Pom. Fryzjerskich.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 21. bm. o godz. 20 w salce p. Jarockiego przy ul. Masztalarskiej 8.

— **Tow. Kobiet „Wspólna Pomoc“** na Wildzie. Zebranie plenarne odbędzie się dnia 22. bm. o godz. 20 w sali parafjalnej.

— **Zebranie Komitetu Tow. Dzielnicy Wildeckiej** odbędzie się dnia 22. bm. o godz. 19,30 w lokalu p. Dejł, ul. Fabryczna 38.

— **Zw. Pracowników Fliskarskich.** Miejsczne zebranie odbędzie się dnia 25. bm. o godz. 11 w lokalu p. Jarockiego, ul. Masztalarska 8a.

Składki i pokwitowania

W administracji pisma naszego złożono w dalszym ciągu:

Na pomnik Serca Jezusowego: Adam Wojciechowski, Dolna Wilda 10, 50 zł, A. K. Poznań, 50 zł, Jan Heidner za otrzymane łaski, prosząc o dalsze błogosławieństwo 5 zł, — P. St. z prośbą o błogosławieństwo 2 zł, — H. K. z podziękowaniem za wysłuchaną prośbę 10 zł, razem z poprzednio pokwitowanymi 2,173,59 zł.

Na chleb św. Antoniego: K. Dz., Środa z podziękowaniem za wysłuchanie z prośbą o dalszą opiekę 5 zł, razem z poprzednio pokwitowanymi 120 zł.

Na kaplicę S. S. Karmelitanek: M. K. Budziszewko z prośbą o błogosławieństwo w pracy 5 zł, — razem z poprzednio pokwitow. 375 zł.

SPORT

Hippika

Sekcja Polo Włkp. Klubu Jazdy Konnej otrzymała zaproszenie „Magyar Polo Club“ w Budapeszcie do wzięcia udziału w Międzynarodowych polo-meczach i gymkhanach w czasie od dnia 12 czerwca do 2 lipca br.

Lekka atletyka

Nowy rekord światowy w rzucie dyskiem ustalił Amerykanin Krenz wynikiem 51.05 mtr. W czasie treningów rzucił 53.95 mtr.

Paavo Nurmi zdobył mistrzostwo Finlandji w cross - country na trasie długości 8 km. w czasie 27:14, przed Kinnunen 27:43 i Isohollo 27:52. W mistrz. akademickich Finlandji w Helsingforsie, Sjoestedat ustalił nowy rekord krajowy w biegu na 110 mtr. przez płotki w czasie 15.2.

Rekord Czechosłowacji w skoku o tyczce pobił Korejs skokiem 3.96 mtr. Wessely poprawił rekord austriacki w pchnięciu kulą na 13.83 mtr.

W niedzielnym meczu „Warszawianka“ — „Warta“ prawie wszystkie biegi obsadzone są przez rekordzistów Polski, a mianowicie: 100 m. przez Senajcha (rekord 10,9), 400 m. przez Biniakowskiego (rekord 50,2), w biegach na 1.500 i 5.000 m. rekordy Polski (4 min. 2/10 sek. i 15 min. 2,4 sek.) dzierży Petkiewicz. Na 3.000 m., w którym do rewanżowej walki stają Petkiewicz i Koscyak, rekord Polski należy do Kusocińskiego (8 min. 52,2 s.) Poza tem w rzutach Heljasz jest rekordzistą Polski w pchnięciu kulą (14,435 m.) Ta znaczna ilość startujących rekordzistów Polski uczyni z meczu „Warszawianka“ — „Warta“ niewątpliwie pierwszorzędną atrakcją.

Pięściarstwo

Do zawodów o mistrzostwo Europy, zgłosiło się dotychczas 17 państw: Polska, Włochy, Wgry, Niemcy, Hiszpanja, Norwegia i Austria zgłosiły do wszystkich wag: Danja, Finlandja, Rumunja wysyła ją po 5 zawodników, Szwecja — 6, Czechosłowacja — 4, Estonia — 3, Szwajcjarja i Luksemburg po 2. Oto składy reprezentacyjne kilku państw: Wgry: (wg. kolejności wag): Enekes, Szeles, Szabo, Szobolewski, Balass, Sziget, Keri, Korosi. — Niemcy: Aushöck, Prah, Fuchs, Held, Besselmann, Reussen, Leidmann, Hinzmann. Danja: Mihen, Sande, Christensen, Petersen i Michaelsen. Finland: Johnstoneen, Wackwaes, Kesch, Hakaraio, Gourewicz.

Zawody eliminacyjne przed wyjazdem na mistrzostwa Europy do Budapesztu, które odbędą się w niedzielę o godz. 12 w sali kina Metropolis — zgromadzą w ringu elitę naszego pięściarstwa. Najciekawsze będą spotkania: Stepiak i Goss, Arski i Seweryniak, Majchrzycki i Trzonek, oraz Wiśniewski i Konarzewski. Przed sprzedaż biletów rozpocznie się od czwartku w firmie Camera.

Kurs treningowy odbywa się normalnie według podanego przez nas w sobotę planu pod kierownictwem pp. Garzeny i Stamma. Zawodnicy pracują bardzo pilnie, wykazując naogół duże postępy tak, że do Budapesztu powinni wyjechać w dobrej formie. Szczęśliwie niedomagania pięści u naszych „asów“ zaleczyły się i mogą wydawnie trenować. Na kurs przybył jeszcze Goss z Warszawy, a pozostali Łódzianie zjadą pod koniec bieżącego tygodnia na eliminacje.

Życie organizacyjne

Nadzwyczajne walne zebranie K. S. „Legii“ odbędzie się we wtorek dnia 27 bm. o godz. 19 w lokalu p. Fiedlarowej ul.

Górna Wilda 47. Przybycie wszystkich członków konieczne.

TEATRY

— * **Z Teatru Wielkiego.** Dziś „Zydówka“. W czwartek „Hrabina Marica“ z pp.: Fontanówną, Grabowską, Bratkiewiczem, Raczkowskim i Sendeckim, kapelmistrz p. Leszczyński. W piątek „Faworyta“ z pp.: dr. Roesslerówną, Drabikiem, Majem i Romanowiczem, kapelmistrz p. Leszczyński. W sobotę premiera opery Saint-Saens'a „Samson i Dalila“; w partji Samsona wystąpi gościnnie Kazimierz Czarniecki, partnerami znakomitego artysty będą pp.: Szafranska, Karpacki i Zathay, kapelmistrz p. Tyllia, reżyser p. Urbanowicz, nowe dekoracje art-mal. p. Jarockiego.

Ada Sari, znakomita primadonna scen zagranicznych wystąpi gościnnie w niedzielę w popisowej swej partji w operze „Rigoletto“.

— * **Teatr Polski.** Dziś po raz czwarty odegrana będzie wybrana komedja Ed. Paillerana „Świat nudów“, która zawsze cieszyła się wielkim powodzeniem na wszystkich scenach świata. Jutro wraca na afisz mile widziana propagandowa komedja J. Raczkowskiego „Nad Polskiem Morzem“, która zdobyła rekordowe powodzenie.

Codziennie odbywają się próby pod kierunkiem p. Młodziejowskiej z ostatniej nowości stolicy komedji St. Kiedrzyńskiego „Piorun z jasnego nieba“, graney obecnie z wielkim powodzeniem w teatrach Szyfmanowskich w Warszawie.

— * **Z Teatru Nowego.** Dziś w środe po raz drugi głósna komedja Bernarda Shaw'a p. t. „Pigmalion“ z gościnnym występem świętego artysty scen stołecznych Aleksandra Węgielki, który rolę profesora Higginsa zajacza do swych najświetniejszych kreacyj. Publiczność entuzjastycznie przyjmowała naszego gościa, darząc go oklaskami przy otwartej scenie. Rola Elizy kreowała p. H. Cieszkowska, ulubienica publiczności. „Pigmalion“ ma zapewniony sukces na długim szereg wieczorów.

RECITAL PAWŁA KOCHAŃSKIEGO

na który z naprzemieniem wyczekuje cały muzykalny Poznań, odbędzie się w nadchodzącą sobotę, dnia 24 maja wiecz. o godzinie 8, w auli uniwersyteckiej. Koncert ten, który będzie ostatnim w bieżącym sezonie, stanowić będzie „clou“ wszystkich koncertów. Paweł Kochański koncertował w ostatnich latach we Francji, Anglii, Niemczech, Rosji, Polsce, Grecji, Turcji, Egipcie i Połudn. Ameryce, gdzie uznany został jako jeden z największych skrzypków świata. W Ameryce cieszył się Kochański tak wielkim powodzeniem, że w przeciągu jednego miesiąca wystąpił pięć razy jako solista z „New York Symphony Orchestra“.

Najpoważniejsze dzienniki amerykańskie piszą o Kochańskim:

New York Tribune: „Kochański jest wirtuozem i mistrzem przepięknych tonów, lecz ponad wszystko jest otwórcą - muzykiem o wyszukany arystokratycznym smaku“.

Washington Times: „Kochański jest wielkim skrzypkiem! Jego piękna wibracja i pełnia tonu idą w parze z oszałamiającą techniką“.

Baltimore Sun: „Jego ton jest wielki i pełny, intonacja świetna, technika fenomenalna. Odtwarzanie utworów Bacha przez Kochańskiego jest prawdziwą rewelacją“.

Przy fortepianie Piotr Luboshutz. Przed sprzedaż biletów u p. Szejnbrowskiego, ul. Gwarna 20, telefon 56-38. zw 23 513

Teatr Wielki

DZIŚ — „Zydówka“ — opera Halevy'ego. Czwartek, 22. 5. „Hrabina Marica“ operetka Kalmana.

Piątek, 23. 5. „Faworyta“ opera Donizetti'ego.

Sobota, 24. 5. „Samson i Dalila“ premiera opera Saint Saens'a.

Niedziela, 25. 5. „Rigoletto“ opera Verdi'ego.

Poniedziałek 26. 5. „Pan Twardowski“ balet opera Rózyckiego.

Wtorek 27. 5. „Faworyta“ opera Donizetti'ego.

Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety wcześniej do nabycia w kasie Teatru Polskiego, ul. 27 Grudnia.

Teatr Polski

DZIŚ — „Świat nudów“.

Czwartek 22. 5. „Nad Polskiem Morzem“.

Piątek 23. 5. „Świat nudów“.

Sobota 24. 5. „Przygody Dobrego Wojaka Szeuika“.

Niedziela, 25. 5. „Świat nudów“.

Poniedziałek 26. 5. „Przygody Dobrego Wojaka Szeuika“.

Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski, ul. 27 Grudnia).

Teatr Nowy

DZIŚ — „Pigmalion“ — gość. występ Al. Węgielki.

Czwartek, 22. 5. „Pigmalion“, gościnnie występ Aleksandra Węgielko.

Piątek, 23. 5. „Pigmalion“ gościnnie występ Aleksandra Węgielko.

Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zygartowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

DAWNE CIEKAWOSTKI

NAZWISKA I PRZYSŁOWIA

W „Dziale Kultury i Sztuki” umieszczono niedawno „Pochwałę miast pruskich” oraz artykuł „Jacyśmy wtedy byli” omawiający ciekawą charakterystykę miast i prowincji polskich, zebrałą przez ks. Ign. Włodka w wieku XVIII, a zamieszczoną w jego dziele zatytułowanym: „O naukach wyzwolonych w powszechności i szczególności” (Rzym 1780).

Chciałbym więc przypomnieć, że w roku 1874 w Poznaniu wyszła bardzo ciekawa książka Aleksandra Weryhy-Darowskiego p. t.: „Przysłowia polskie odnoszące się do nazwisk szlacheckich i miejscowości” (spisał i objaśnił Aleksander Weryha-Darowski, Poznań, Nakładem Księgarni J. K. Zupańskiego 1874, stron 219), która bardzo źródłowo i szczegółowo omawia i objaśnia przysłowia polskie odnoszące się tak do nazwisk jak też do poszczególnych dzielnic i miejscowości. W książce tej odnalazłem nie tylko przysłowia, które przytaczano w dziele na podstawie książki ks. Ign. Włodka, lecz także inne, bardzo ciekawe, a do tego zaopatrzone w szczegółowe objaśnienia źródłowe. N. p. objaśnienia przysłów, odnoszących się do nazwisk polskich (część pierwsza dziełka) stanowią nieocenioną kopalnię wiadomości historycznych, heraldycznych, literackich i obyczajowych.

Przytoczę tutaj wrywkowo kilka przykładów z części przysłów odnoszących się do nazwisk.)

Bogusz:

Za Pana Bogusza, Turek z Kamieńca nie rusza” (Ks. Bogdanowicz).

Borejko:

„Bodajesz tyłego djabła zjadł jak Pan Borejko” (Kitowicz).

Czapski:

„Panie Boże Wszechmogący, Daleś Czapskim ser gorący, Ani łyżki, ani miski, Poparzyli sobie pyski” (r. 1828 do 32).

Dąbski:

„Nie rodził się, kto się z Dąbskiej nie rodził” (J. Bartoszewicz).

Dunin:

„Co komin, to Dunin”, albo:
„Co chatupa to komin,
A co kiep to Dunin”.

Grabski:

„Spisał się jak Grabski w tańcu”.

Hulewicz:

„Zbliża się jak Hulewicz z Siemiaszkami”.

Kaczkowski:

„Za zdrowie kaczkości, co żydom wodę nosi”.

Komorowski:

„Nie taki Pan był Komorowski, a rzepe w Kielbasowie jadał” (J. Lepkowski).

Krupa:

„Król Jagiello bił Krzyżaki
I pan Krupa chciał być taki,
Na co porwał się nieboże,
Krupa jagłą być nie może”.

Majewski:

Fiołek i kółko,
Majewski z pigułką,
I kura na grzędzie,
Wiele z tego będzie?

Moniuszko:

„Moniuszko co ma niedźwiedzie uszko”.

Poniatowski:

„Za korola Sasa
Buło i chliba i mięsa
A jak nastaw Poniatowski,
Wse pizło po czortowski”.

Radziwiłł:

„Radziwiłł rad żywił” (F. Siarczyński).

„Głupi jak Radziwiłł, dumny jak Sapieha” (S. Uruski).

Twardowski:

„Ratuj się jak Twardowski kantyczką” (K. W. Wojcicki).

Zabłocki:

„Zarobił jak Zabłocki na mydle
Szworacki na bydle,
Korzeniewski na hucie
Rymsza na reducie”.

Przysłowiami, odnoszącymi się do miast i miejscowości, będzie czas zajmować się innym razem.

Tad. Pietrykowski.

Toruń.

1) Przy każdym z przytoczonych przysłów znajduje się obszernie objaśnienie, których jednak dla braku miejsca nie podaje.

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Polskie Towarzystwo Fizyczne odbędzie w czwartek, 22-go maja, o godz. 7-ej wiecz. w Zakładzie Fizyki Teoretycznej, ul. Słowackiego 4-6, zebranie naukowe i organizacyjne. Porządek obrad: 1. Prof. Kalandyk: „Emisja terminowa platyny w atmosferze jodu jako funkcja temperatury”. 2. Prof. Pęczalski: A. Pilarz: Teoria okluzji 3. Sprawy organizacyjne. 4. Wolne glosy.

Z Warszawskiego Tow. Naukowego. Wydział nauk historycznych, społecznych i filozoficznych odbył posiedzenie, na którym prof. dr. M. Handelsman przedstawił prace p. Cz. Leśniewskiego pt. „Projekt wiecznego pokoju według Abbé de St. Pierre’a” i p. T. Manteuffla pt.: „Teoria ustroju feudalnego według Consuetudines feudales”. (nw)

POLONICA WŁOSKIE

Włosi Kochanowskimi. W związku z uroczystościami ku czci J. Kochanowskiego odbyło się jeszcze w styczniu w rzymskim Istituto Europa Orientale zebranie, w którym wziął udział prof. Maver, E. Loggato, R. Poggioli i R. Pollak. Omówiono projekt osobnego zeszytu „Riv di letteratura stave” poświęconego czarnoleskiemu poecie. Mimo różnego rodzaju trudności część projektu została zrealizowana i zeszyt ten wkrótce się ukazuje. W jego opracowaniu biorą udział: prof. Maver, prof. Lo Gatto, E. Damiani, C. Agosti, W. Giusti, M. Bersano. (P)

LITERATURA

Weysenhoff jako malarz natury. Twórczość Weysenhoffa jako pierwszorzędnego malarza przyrody omówił metodycznie ceniony polonista lwowski, Piszczkowski, na posiedzeniu Towarzystwa Naukowego we Lwowie. Kult przyrody polskiej nie ma u Weysenhoffa tylko cechy zmysłowej, ale celuje bogatą treścią uczuciową, moralną, intelektualną. — Obraz natury jest prawdziwy, ale i stylizowany. Weysenhoffowi zawdzięczamy nowe motywy z przyrody litewskiej, białoruskiej i polskiej: jako poeta Litwy i Polesia jest on regionalistą w całej pełni. Natomiast krajobraz wielkopolski nie ma u niego cech charakterystycznych prowincji. Jako moralista i deskryptor, reprezentuje Weysenhoff dwa prastare motywy polskie. Słusznie też się stało, że najstarsza dzielnica Polski ofiarowała mu laur poetycki. (T. Gr.)

OCHRONA ZABYTEKÓW

Praca nad inwentarzem Biblioteki Czartoryskich. Z Krakowa piszą nam: Porządkowanie Biblioteki Czartoryskich doszło już do 50 000 numeru i posuwa się naprzód. Dr. K. Piotrowicz opracował indeksy do I i II tomu katalogu rękopisów. Indeks do tomu I już wydrukowany, do drugiego — tom do druku. Przygotowuje się III-tom Katalogu naukowego. (nk)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Pomnik Moniuszki w Katowicach. Piszą nam z Katowic: Wznoszony przez śpiewactwo śląskie pomnik Moniuszki stanie na placu Miarki, jak zdecydował ostatecznie magistrat. Odstąpienie odbędzie się, jak wiadomo, na Zielone Świąta w czasie wielkiego zjazdu śpiewackiego, który zapowiada się jako ogromna uroczystość narodowo-kulturalna. (mk)

MUZYKA

Ćwierćwiecze tenora. Z Warszawy donoszą nam: Tenorzysta Teatru Wielkiego, Ignacy Dygas, obchodził rzadki u tenorów jubileusz 25 lat pracy scenicznej. Była to zarazem premiera w Warszawie „Konrada Wallenroda”, gdyż piękna opera Zeleńskiego nigdy jeszcze na naszej scenie wykonywana nie była. Dygas, który śpiewał partię tytułową był przedmiotem wielkich owacji. Halbana śpiewał p. Michałowski, Aldonę p. Lipowska. Przyjęto operę gorąco, piękne melodie Zeleńskiego nie na świeżości nie straciły, mimo że już pięćdziesiąt lat upływa, jak zostały napisane. Szkoda, że skróty zastosowano, często ze szkodą dzieła. (mw)

Toscanini w Rzymie. Piszą nam z Rzymu: Były długoletni dyrektor La Scali w Mediolanie objeżdża obecnie Europę z olbrzymią orkiestrą amerykańską Filharmoniją z Filadelfji. Po paru miastach włoskich i po Paryżu zawitał do Rzymu, aby dać dwa koncerty. Sukces był olbrzymi. Licząca 126 instrumentów orkiestra brzmi nadzwyczajnie a paleczka Toscaniniego dobywa z niej czarodziejstwa. Na pierwszym koncercie program był następujący: Rossini wstęp do „Włoszki w Algierze (nie grywana dzisiaj, z powodu trudności wokalnych, znakomita opera komiczna), Brahms: druga symfonia, Respighi: „Feste romane”, Tommasini: „Karnawał wenecki” (warjacje orkiestrowe na temat warjacji skrzypcowych Paganiniego). Drugi koncert przyniósł takie utwory: Beethoven: Eroica, Mussorgski-Ravel: „Obrazy z wystawy”, Mendelsohn: muzyka do „Snu nocny letniej”, Bach-Respighi: Passacaglia c-moll. (mw)

SZKOŁA DLA ŻYCIA I NA ŻYCIU

Przez z przedmiotami. — Biedna głowa dziecka. — „Gesamtunterricht”. — Pokój, dom, św. Mikołaj, targ i miasto. — Rozmowa z dziećmi. Mucha jako temat. — Związek z życiem. — Nic „na niby”. — Młodzież wybierająca tematy. — Wytwarzanie przodowników.

Przez z sztucznym podziałem na klasy — oto hasło szkoły na miarę indywidualności. Przez z gotowem podawaniem młodzieży stawy pedagogicznej na pół już przetrawionej — hasło szkoły daltonskiej. Przez z sztucznym podziałem na przedmioty szkolne! Życie nie dzieli się na język ojczysty, obce, historję, matematykę i t. d., przeciwnie wymaga nieraz równoczesnej orientacji w wielu dziedzinach; podział na przedmioty jest abstrakcyjny; abstrakcja jest niedostępną umysłom młodym: to hasło i założenie jeszcze jednego, nowego systemu nauczania, który dąży do oparcia nauki na tworzących pewne całości zagadnieniach życiowych opracowywanych przy równoczesnym nabywaniu i stosowaniu różnych przedmiotów. Zatem chodzi tu o zsyntetyzowanie rozdrobnionych przez wiekową analizę dóbr kulturalnych.

Kultury starożytne, n. p. Grecji czy Rzymu, były jednolite i rozdrobnienia nie potrzebowały. W średniowieczu i później uczono w każdym roku tylko jednego przedmiotu (gramatyka, dialektyka, retoryka i t. d. siedem przedmiotów — siedem klas). Dopiero w 18 wieku wprowadzono system wielopredmiotowości, który utrzymuje się przez dwa wieki nie budząc sprzeciwów.

Pojawiają się one dopiero w początkach wieku 20-go: w Ameryce „teaching by projects” — uczenie metodą projektów, w Niemczech i Austrii „Gesamtunterricht” — nauka zbiorowa, i t. p.

„Gesamtunterricht” stosuje się na najszerszą skalę, bo w wszystkich szkołach „judowych”, w Austrii. Z rozkładu godzin znikły tam rzeczywiście przedmioty, z małymi wyjątkami. Wygląda więc on n. p. tak: Poniedziałek — 8—11 „Gesamtunterricht”, 11—12 Gimnastyka. Wtorek — 8—9 Religja, 9—12 „Gesamtunterricht” itd. Nauczanie obejmuje trzy fazy: 1. obserwację, 2. skojarzenia i 3. zastosowanie skojarzonych należycie obserwacji. Niema stałego programu. Nauczyciele układają go sobie sami co pewien czas na wspólnych konferencjach. Obmyślają poprostu tematy pracy jak: Mój pokój, nasz dom, gospodarstwo matki, św. Mikołaj, Gwiazdka — na początek. Później: Na ulicy, targ, dzielnica, nasze miasto. Wreszcie: Kraj, jego skarby, obce kraje i t. d. W ten sposób rozszerza się stopniowo pierwotnie wąski zakres zagadnień.

Dajmy na to opracowujemy zagadnienie „Na targu”. Można rozpocząć od lektury czy pogadanki na temat odżywiania, lub miar i wag. Potem musi nastąpić „wycieczka” na targ, podczas której dzieci przypatrują się warzywom, kwiatom, zwierzętom, dowiadują się cen za pewne ilości mierzone czy wagone, cieszą się też jarmarczniemi figlami. Powracają do szkoły. Zaczyna się ogólna rozmowa na temat przeżyć doznanych podczas przechadzki. Jest rzeczą nauczyciela tak nią pokierować, aby nowe spostrzeżenia skojarzyły się (jeśli to dotąd nie nastąpiło) z starymi, znanymi.

Równocześnie dokonywa się ekspresja ustna: dzieci mówią wiele i chętnie. Potem czas na ekspresję w piśmie: pisze się trudniejsze nazwy roślin czy zwierząt, albo krótkie opowiadania o tem, co widziano. Dalej na żywym materiale ćwiczy się w używaniu miar i wag i w rachowaniu cen. Niemało też tu sposobności do rysowania i nawet śpiewania piosenek treścią zbliżonych do zagadnienia.

Nie można zaprzeczyć, że ten sposób uczenia jest bliższy konkretnemu życiu i rozumiejącej tylko konkretne życie psychiki młodzieńczej, że jest dla dzieci bardziej pociągający. Zatem nie brak w nim sposobności do nauczania wszystkiego tego, czego się uczy systemem zwyczajnym.

Praktyczni Amerykanie stosują go też z wielkim zamiłowaniem i idą nawet dalej: dążą do tego, aby każdy temat dał korzyść nie tylko pedagogiczną, ale także utylitarną. N. p. tematem jest „Mucha”. Klasa pracuje nad nim, dlatego, że w danym miesiącu panuje plaga much. Zatem temat staje się „projektem” urządzenia kam-

panji przeciw muchom. Stąd nazwa „teaching by projects” — nauczanie przez projekty.

Klasa zapoznaje się z życiem muchy i drobnoustrojów, które mucha roznosi; urządziła zebrania dla kolegów, rodziców, potem szersze; propagandowe przedstawienia; tydzień: „śmierć muchom”. I leż przy tem sposobności i konieczności czytania, pisanie, mówienia i przemawiania, badania przyrodniczego, obliczania, rysowania (afisze). Oczywiście to dla klasy nieco starszej (14—15 lat).

Po wykonaniu projektu czeka się na jego praktyczne rezultaty i bywają rezultaty, które stateczni Amerykanie lubią, z właściwą ich stosunkowi do dzieci powagą, podkreślać. Jest to głęboko pedagogiczne. Młodzież, ucząc się, ma równocześnie przeświadczenie, że bierze czynny udział w życiu społeczeństwa. W zwykłych szkołach wszystko polega na fikcji, wszystko robi się „na niby”. Praca pisemna czy ustna nie jest nikomu na nie potrzebna, to tylko ćwiczenie, często na próżni oparte: („List do chorego kolegi”, „Wyobraź sobie, że jesteś na bezludnej wyspie” i t. p.)

Amerykanie ten system stosują od pierwszej do ostatniej klasy, co w tej formie istotnie jest możliwe. Tylko że nie ograniczają się wyłącznie do tego. Albo równolegle z opracowywanymi projektami odbywa się normalna nauka w zmniejszonej liczbie godzin, albo na czas pracy nad projektem naukę zwyczajną zawieszają. W takim razie może się to powtórzyć kilka razy w roku.

Jest w takiej nauce syntetycznej coś, co zapewnia jej poważne miejsce wśród mnóstwa nowych pomysłów: oto tak w Austrii, jak Niemczech i Ameryce, a przede wszystkim w „L'École de l'ermitage” Decroli'ego w Brukseli usiłuje się młodzież doprowadzić do samodzielnego wybierania tematów pracy, projektów! „Czem chcielibyście się teraz zająć?” — to pytanie, z którym nauczyciel często tam staje przed młodzieżą.

Nie jest rzeczą łatwą prowadzić naukę uwzględn. życzenia uczniów, ale jest to bardzo ważne zwłaszcza w tych szkołach, których zadaniem jest wychować przodowników kulturalnych, umiejących samodzielnie i oryginalnie stawiać problemy sobie i innym. Żaden inny system szkolny nie przygotowuje do tego tak dobrze, jak ten.

A że stworzenie zastępu prawdziwych przodowników kulturalnych jest sprawą pierwszorzędnego znaczenia społecznego, przeto szkoła syntetyczna ma przyszłość, w takiej czy innej postaci. Wymaga ona tylko wysokowartościowych wychowawców-nauczycieli i sprawnej organizacji.

St. A. Schmidt.

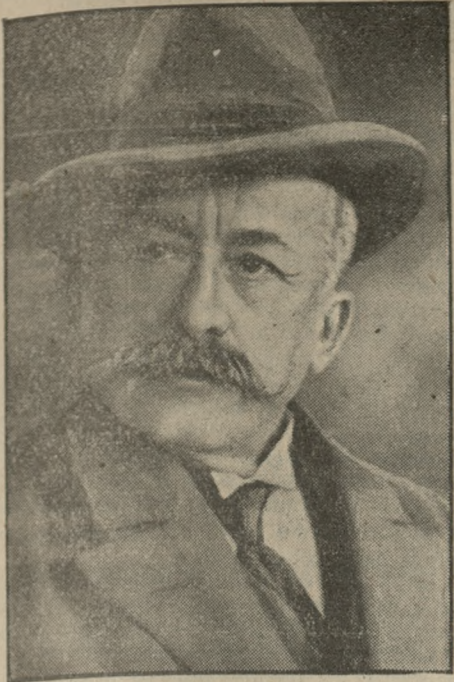
Poznań.

Instytut Nauczycielski. Z nowym rokiem szkolnym zostanie uruchomiony dwuletni Państwowy Instytut Nauczycielski w Warszawie. Zadaniem Instytutu będzie kształcenie czynnych nauczycieli szkół powszechnych dla celów szkolnictwa powszechnego w kierunku pogłębienia ich studjów pedagogicznych. (St. N.)

Pisma nadesłane

„Ruch Słowiański”. Nr. 1-3. Treść: A. Czerny: „T. G. Masaryk i synteza myśli czeskosłowackiej”. — A. Jiraskowa - Peszkowa: „Prezydent T. G. Masarykowi 10 dni 7 brezna 1930”. — W. T. Wislocki: „Masaryk a Słowiańszczyzna”. — Z Kunstmann: „Kowal”. — J. Jirasek: „Kwestja socjalna u Masaryka”. — H. Batowski: „Vrchlicky a Mickiewicz”. — J. Horak: „Porównawcze studjum literatur słowiańskich”. — Nasza ankietka. — Sprawozdania. — Renzeje. — Kronika. — Notatki. — Bibliografja. — Nekrologja.

„Przełąd Współczesny”. Nr. 97. Treść: W. Konderski: „Zagadnienia polityki kredytowej ze stanowiska melioracji bilansu handlowego”. — L. Chwistek: „Zagadnienia kultury duchowej w Polsce”. — J. Soltan: „Drugi akt rewolucji rosyjskiej: socjalizacja wsi”. — K. Chodyncki: „Zasadnicze składniki syntezy dziejowej Lelewela”. — L. Hersch: „Jeszcze o syjonizm”. — J. Stańczewski: „Trzy historie Polski, napisane przez Portugalczyków”. — Kroniki. — Obcy o Polsce. — Nowe wydawnictwa.

Ś. p. Józef Mąkowski, zmarły 18 b. m. w 69 r. życia. Jako prezes Polskiego Powszechnego Tow. Farmaceutycznego Okr. Poznańskiego i członek Zarządu Głównego w Warszawie oddał znaczne usługi na tem polu. Gorliwy patriota, był również w życiu publicznym bardzo czynny. Zyciorys jego zamieściliśmy już w numerze poniedziałkowym.

Listy z Chin

Opis męczeńskiej śmierci misjonarzy salezjańskich ks. biskupa Versiglii oraz ks. Caravario.

(Od własnego korespondenta)

Macao, 25 marca.

W ostatnim liście, pisanym w lutym bieżącego roku, wspominałem, że później napiszę obszernie o pracy misyjnej w naszych zakładach wychowawczych i we wikariacie naszego biskupa Versiglii. — Nie przypuszczałem wtedy bynajmniej, że wypadki nasuną temat o aktualniejszej treści dla niniejszego listu. Napewno bowiem już wiadomo Szanownym Czytelnikom z telegramów o śmierci naszych dwu salezjańskich misjonarzy: ks. biskupa Versiglii i ks. Kaliksta Caravario. Polegli oni na polu pracy jako prawdziwi bohaterzy, kładąc swe życie na ołtarzu Boga za trzode, pieczę im powierzona. Może być, że wiadomości, które mi zamierzam się tym razem z Szanownymi Czytelnikami podzielić, są nieco opóźnione, gdyż natychmiast po otrzymaniu telegramu o śmierci naszego Przewodnika z rąk piratów chińskich, wyjechałem wraz z tutejszym dyrektorem ks. Pedrazziniem na miejsce smutnego zajścia, skąd powróciłem dopiero w tych dniach.

O wikariacie Shiu Chow (czyt. Sju Ciał), gdzie zaszedł ów smutny wypadek, napiszę w najbliższej przyszłości, podczas gdy dziś chcę się ograniczyć do podania pewnych okoliczności i faktów, tyjących się wprost zamordowanych misjonarzy.

Ks. biskup Versiglia urodził się 5 czerwca 1873 r. w Piemontcie (Włochy). Czując pociąg do stanu duchownego, wstąpił do Oratorjum Ks. Bosko w Turynie. — Jako student gimnazjalny miał szczęście poznać naszego założyciela, błog. Jana Bosko. W r. 1888 wstępuje do nowicjatu, a rok później składa śluby zakonne w Zgromadzeniu Salezjańskim. W r. 1896 otrzymał święcenia kapłańskie. Przełożeni, znając wybitność jego zdolności, powierzyli mu bezpośrednio w tym samym roku urząd mistrza nowicjuszy, który pełnił przez kilka lat. W r. 1908 widzimy go jako przewodniczącego pierwszej ekspedycji misyjnej, podążającej do Chin. Przeszło dziesięć lat piastował urząd dyrektora w tutejszym zakładzie wychowawczym w Macao, poczem został zamianowany przełożonym misji, powierzonej Zgromadzeniu Salezjańskiemu w Heung Shan. Od roku 1920, w którym otrzymał sakrę biskupią, aż do ostatniej chwili pracował jako niestrudzony apostoł w wikariacie Shiu Chow. Niepodobną jest rzeczą, by w kilku słowach skreślić żywot pełen poświęceń tego świątobliwego męża. Od chwili, gdy został wikariuszem apostołskim, odbywał rok rocznie wizytacje pasterskie. Zwiedzając placówki misyjne, — wzbudzał wszędzie zapal w sercach misjonarzy dla świętej sprawy.

Ponieważ wikariat ten jest obszerny i podzielony na 11 kregów (liczy 34 000 km. t. j. tyle, ile Holandia), rozpoczął w tym roku swe zwykłe wizytacje wcześniej niż w inne lata, aby je ukończyć przed nastaniem upałów letnich. Był już prawie przy końcu tej uciążliwej pracy, gdyż właśnie zamierzał się udać do ostatniego okręgu Lin Chow. Z Shiu Chow przybył koleją do Lin Kong How, gdzie znajduje się również jedna stacja misyjna. Tu czekał na jego przybycie ks. Kalikst Caravario, jeden z naszych najmłodszych misjonarzy, który został wyswięcony na księdza przed kilkoma zaledwie miesiącami. Przybył tu, by towarzyszyć ks. biskupowi w drodze do Lin Chow. Ponieważ droga pieszka jest zbyt trudna, prowadzi bowiem poprzez lasy bambusowe, góry skaliste, liczne rozdroża i trwa około 10 dni, dlatego misjonarze, zwłaszcza gdy jest ich więcej i ponadto są obciążeni wielkim balastem, wynajmują sobie jakąś łódź prywatną, na której odby-

wają podróż. I tym razem uczynił ks. Caravario tak samo, tem bardziej, że kilka innych osób odbywało tę podróż z ks. biskupem, mianowicie: dwaj studenci, którzy ukończyli szkołę normalną w naszym zakładzie w Shiu Chow jedna katechistka i dwie młode nauczycielki, które właśnie ukończyły swe studia w Shiu Chow u naszych Sióstr Wspomożycielki. Osoby te od dłuższego już czasu czekały na chwilę sposobną, by dostać się zpowrotem do rodzinnej swej miejscowości w Lin Chow. — Jednakże panująca powszechnie słuszną obawa przed grasującymi wszędzie piratami nie pozwalała im samym wyruszyć w tę podróż; dlatego ks. biskup pozwolił im przyłączyć się do jego towarzystwa.

Zamówiono nieco większą łódź na kilka osób i dnia 25 lutego b. r. o godz. 8 rano udała się owa grupa podróżnych w drogę. Już mieli znaczną przestrzeń za sobą, gdy nagle usłyszeli z nad brzegów rzeki wołanie:

— Stanać! Kto wy? Dokąd jedziecie? Pod jakim znakiem podróżujecie?

Należy zauważyć, że łodzie pasażerskie nakrywa się tu w Chinach okrągłym daszkiem słomianym lub uplecionym z zieleni bambusowej, by w ten sposób zabezpieczyć się przed niezwykle upałami, lub ulewami deszczami. Stąd prawie niemożliwą jest rzeczą poznać podróżujących z zewnątrz.

Gdy nasi misjonarze usłyszeli owe groźne zapytania, zrozumieli odrazu, — z kim mają do czynienia, Ks. Caravario wyszedł przeto na przednią część łodzi i odpowiedział uprzejmie:

— Jesteśmy z Tin Chu Tong (misji katolickiej), jedziemy do stacji misyjnej w Lin Chow, jednakże pod nieczyją flagą obromną.

— To wam się nie uda — odparli piraci, których na brzegu liczono dwunastu, — musicie odjechać pod jakąś flagą obronną. Dajcie nam 500 dolarów, to możecie pod naszą protekcją swobodnie dalej podróżować.

— Lecz nie mamy ze sobą tyle pieniędzy — odrzekł na to ks. Caravario.

W tej chwili padły z brzegu dwa strzały, a wkrótce na łódź wdarło się kilku opryszków i zagrabilili znajdujące się u misjonarzy pieniądze, których nie znaleźli wiele, bo zaledwie kilkadziesiąt dolarów tutejszych, mających służyć na podróż.

Ponieważ im za mało było tych pieniędzy, więc zaczęli się odgrażać, że zabiorą ze sobą trzy dziewczyny. Ks. biskup odpowiedział, że na to się zgodzić nie może pod żadnym warunkiem, gdyż dziewczyny te, jego pieczy powierzone, odprowadza do Lin Chow, by oddać je ich rodzicom.

Piraci jednak nie zważali na jego słowa i zaczęli nacierać przemocą, by dziewczyny opuściły łódź i szły z nimi. Wtedy, widząc jakie niebezpieczeństwo zagraża biednym dziewczynom, ks. biskup zastawił je swoją osobą i usiłował drogą jakiegś umowy dojść do skutku. Jednak daremnie.

Zauważyć należy, że między tą szajką bandycką znajdowało się dwu dezertersów z armji generała chińskiego Cheong Fat Kwai, którego wojsko jest w sposób szczególny przesiąknięte zasadami doktryny bolszewickiej. Właśnie owi dwaj byli głównymi sprawcami całej tragedji i z ich rąk również mieli ponieść misjonarze śmierć okrutną.

Po ohydnych zbitiu obu misjonarzy, — skrepowano ich i przywleczono na brzeg rzeki. Wraz z nimi sprowadzono również i dziewczyny. Dwu studentów zmusili do niesienia zrabowanych rzeczy, przedstawiających większą wartość, bo inne, nie przypadające im do gustu, jak np. książki, brewiarz itd. spalili i zniszczyli nad rzeką.

Gdy uszli ze swymi jeńcami spory kawał drogi, urządzili w pewnym miejscu postój, by sporządzić sobie obiad, ze zrabowanych naturalnie rzeczy. Tu zdecydowali, by dobić obu zaledwie dyszących misjonarzy.

Po ukończeniu obiadu podzielili się na dwie grupy: jedną poprowadzili skrepowanych misjonarzy, druga wyruszyła z brankami inną drogą; studentom odebrano rzeczy i kazano im uciekać, co też przeleknieni uczynili.

Nie upłynęło kilkanaście minut, gdy usłyszano pięć wystrzałów karabinowych, które, jak się później okazało, położyły kres życiu naszych męczenników. Po zamordowaniu obu misjonarzy, piraci znów się połączyli i urządzili tajną naradę. Następnie wyjęli nieco pieniędzy i wręczyli je przypatrującym się ludziom miejscowym, przypuszczalnie, by się zajęli pogrzebaniem ciał.

Podczas gdy zbrodniarze usiłovali jak najdalej uciec od miejsca zbrodni, dwaj ówi studenci, świadkowie pirackiego napadu, zawiadomili o wszystkim misjonarza w Lin Kong How, ks. Cavada. Ponieważ jednakże owi młodzieńcy nie wiedzieli jeszcze o dokonaniem morderstwa, więc ks. Cavada zawiadomił natychmiast innych misjonarzy o uprowadzeniu ks. biskupa i zwrócił się do władz, by misjonarzy uwolniono z rąk bandytów. Nazajutrz przyjechał rannym pociągiem z Shiu Chow ks. Lareno, sekretarz ks. biskupa, i natychmiast wynajęli łódź, by pojechać w kierunku, gdzie miał miejsce dnia poprzedniego ów napad piracki. Pod wieczór przybyli do miejscowości, zwanej Shiu Pin i udali się do naczelnika, aby posłać kilku żołnierzy ze straży miejscowej celem odnalezienia uprowadzonych.

Nazajutrz po drodze wzdłuż rzeki zauważyli tu i owdzie ślady skrzepłej krwi. Posuwając się dalej ujrzeli nagle w pewnym miejscu mały kopiec piasku świeżo uespany. Zbliżyli się bezzwłocznie do tego nasypu i patrząc: **rabek czarnej sutanny**

wystawał z pod piasku. Po odgrzebaniu znaleźli zwłoki ks. Caravario, zniekształcone prawie do niepoznania. Grzebiąc dalej, po chwili wydobyli zwłoki ks. biskupa Versiglii, którego oblicze było jeszcze bardziej zniszczone. Na obu ślady okropnego znęcania. Kule ugodziły w przód głowy, poczem rabusie widocznie dobili swoje ofiary gwałtownymi uderzeniami. Czaszki były rozbite, zwłaszcza ksi. biskupa była całkiem zmiażdżona.

W głębokim smutku zabrali nasi misjonarze drogie szczątki swych współbraci i zawieźli do stacji misyjnej w Lin Kong How. Tu kupili dwie trumny chińskie, w których umieścili zwłoki, zaczynając ulegać rozkładowi. Mandaryn tego okręgu na wiadomość o znalezieniu ciał kazał je podać badaniom lekarskim. Przy tej sposobności również dokonano zdjęć fotograficznych obu zabitych misjonarzy.

Pogrzeb ks. biskupa odbył się dopiero 13 marca przy udziale wielu chrześcijan i misjonarzy. Przybyło również czterech biskupów okolicznych a mianowicie: ks. biskup Fourquet z Kantonu, ks. biskup Valtorta z Hong Kong, ks. biskup Costa Nunes z Macao i ks. biskup Walsh z Kong Mun. Rząd z Kantonu okazał się życzliwym, bo przeznaczył dla ks. biskupów i misjonarzy specjalny wagon z Kantonu do Shiu Chow. (Jazda kolejowa z Kantonu do Shiu Chow trwa 8 godzin.) Ponadto wysłał rząd kantoński swego delegata, który wraz z mandarynem miejscowym brali udział w ceremonjach pogrzebowych. Zwłoki ks. biskupa Versiglii pochowano w nowym przez niego wystawionym kościele w Shiu Chow. Zanim spuszczone je do murowanego grobu w środku kościoła, odbył się pochód żałobny po ulicach miasta, rozbudowanych od kilku lat na sposób europejski. Oprócz mandaryna i przedstawiciela rządu kantońskiego, którzy wraz z naszym prowincjałem postępowali za trumnami, brali udział w pogrzebie prawie wszyscy żołnierze z miasta stosownie do rozkazu, wydanego przez gubernatora z Kantonu.

Po pogrzebie zaproszono wszystkich uczestników do stołu. Tu wygłoszono kilka przemówień po chińsku. Pierwszym, który przemawiał, był mandaryn. Wyraził swój smutek z powodu śmierci tych dzielnych misjonarzy; opłakany ten wypadek tłumaczył ogólnem rozluźnieniem karności w kraju, powodem czego jest politywanie godny stan, w jakim się obecnie China znajdują. Następnie przemawiali kolejno wszyscy biskupi podkreślając, że Familja Salezjańska nie powinna się smucić, owszem może się cieszyć, że ma w niebie dwu nowych orędowników, którzy się stawiać będą u Najwyższego o pomyślny rozwój tutejszych misji w Chinach. Dla zbawienia Chin przelali oni swą krew.

Gdyby mi czas pozwolił, rozpisalbym się obszerniej na temat wypadków, jakie zaszły w naszym wikariacie. Niestety, skąpa odrobina czasu zmusza mnie poprzestać tylko na tem. Kończę ten list i polecam się życzliwości oraz modlitwie Szanownych Czytelników. Dobrodzieje naszych misji w Chinach zyskali w tych dwu bohaterkich misjonarzach, którzy oddali swe życie w obronie swej trzody, nowych protektorów w niebie, którzy modlić się będą za nich, wyprasząc im liczne łaski i błogosławieństwo u P. Boga.

Oddany sługa w Chrystusie Panu
ks. Teodor Wieczorek.

N. B. Powyższa treść listu zaczerpnąłem u naocznych świadków: ks. Cavada, który mi wszystko szczegółowo opowiadał trzech dziewcząt, które zostały odnalezione i uwolnione (dokonałem ich zdjęcia fotograficznego których nie dołączam), następnie z ust jednego z owych piratów, którego przy uwolnieniu dziewcząt zdołano uchwycić. Załączam też własnoręcznie przy tej okazji dokonane zdjęcia fotograficzne między innymi portret ks. biskupa, uwieczniony skrawionymi powrozami, któremi był skrepowany, poniżej kawałki chusteczki pokrwawionej i inne pamiątki Jego męczeńskiej śmierci.

Woli stary samochód — aniżeli męża

Niedawno do sądu wyższego w Chicago przybyła 18-letnia Marja Kirian, zamieszkała w miejscowości Cicero, aby zeznając przeciw swemu mężowi Rudolfowi, żądać rozwodu.

— Pewnego dnia mój małżonek wrócił z zabawy o godzinie 4-tej rano, był ogromnie „w humorze” i kazał mi się ubierać, by pójść z nim spędzić „resztę wieczoru”. Gdy na to się nie zgodziłam, zbil mnie na kwaśne jabłko.

Sędzia udzielił rozwodu. Gdy rozpatrywano sprawę alimentów, okazało się, że Rudolf, prócz samochodu Forda z r. 1927, nie posiadał żadnych innych aktywów.

— Zamiast męża, wolę wziąć samochód — oświadczyła Marja.

— Nie mam nic przeciw temu — rzekł sędzia, lecz czy będzie pani z tej zamiany zadowolona?

— Najzupełniej! Ta zamiana jest może nieco niesprawiedliwa względem samochodu, gdyż mąż mój przedstawia mniejszą wartość niż jakikolwiek stary samochód. Ale z tą maszyną będę miała bądź co bądź mniej kłopotów niż z moim małżonkiem.

Państwo Kirian pobrali się w październiku r. 1929 i dziś już się rozchodzą. Trochę prędko, nawet jak na stosunki amerykańskie...
Kr.

RADJO

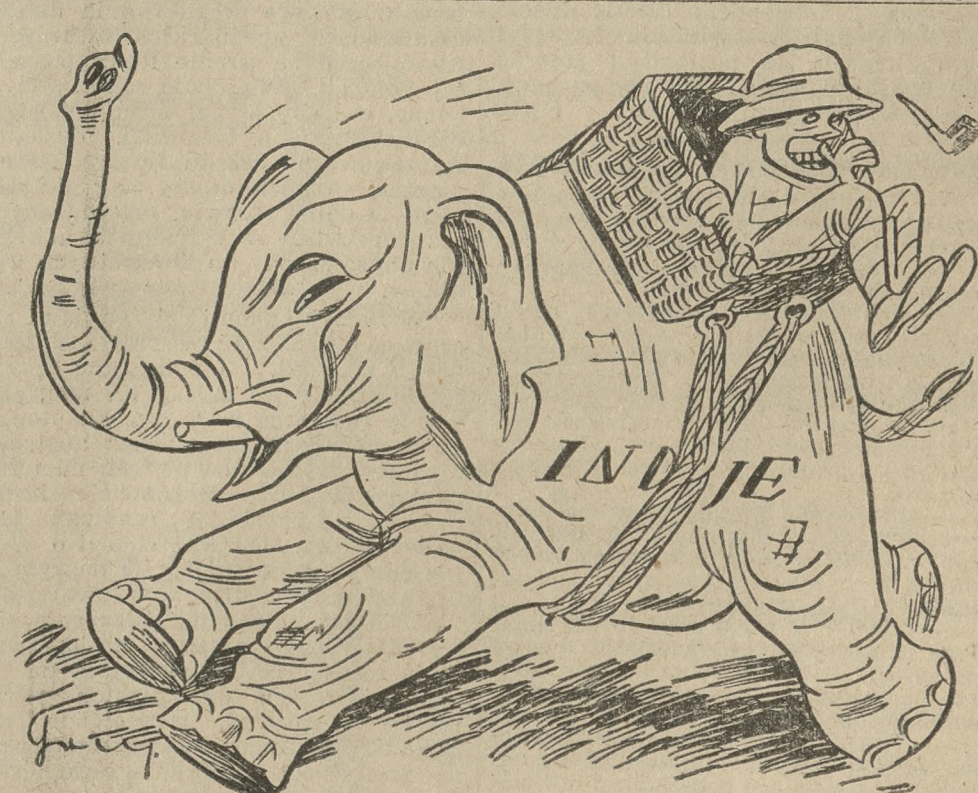
Programy radijofoniczne

Czwartek, dnia 22 maja 1930 r.

Poznań (335 m) godz. 12.00 sygnał czasu; godz. 12.40 koncert dla młodzieży szkolnej (transmisja z Filh. Warszawskiej); godz. 14.00 notowania giełdowe; godzina 14.15 komunikaty gospodarcze; godzina 16.50 odczyt p. t. „Podstawy i znaczenie siły zbrojnej narodu” cz. II. (wygl. kpt. Gustaw Baumfeld); godz. 17.10 „Młodość na antenie” czyli tygodniowa wygadanka akademicka; godz. 17.30 kwadrans literacki w recyt. R. Juraszka; godz. 17.45 recital fortepianowy pośw. muzyce włoskiej. Wykonawcy Enrico Rossi (transmisja z Warszawy); godz. 19.00 odczyt p. t. „Obrona przeciwlotnicza miast — a ludność cywilna” (wygl. mjr. Majsner); godz. 19.15 „Śladami Pitagorasa czyli ciekawe rozrywki matematyczne — w organizacji i wygłoszeniu p. St. Nowaka”; godz. 19.30 odczyt roln. p. t. „Przyczynki do poznania stosunków rolniczych w Turcji” (wygl. doc. dr. Tad. Vetulani); godz. 19.50 rolnicza skrzynka radiowa (wygl. p. Józef Rządowski); godzina 20.10 kurs elem. języka franc. (wygl. p. Omer Neveux); godz. 20.30 recital wiołoncełowy Margit Werlé. Przy fortepianie prof. Franciszek Łukasiewicz; godz. 21.30 słuchowisko z Wilna; godz. 22.15 sygnał czasu, komunikaty PAT i sportowe.

Katowice (409 m) godz. 12.10 koncert gramofonowy; godz. 12.40 koncert szkolny z Filharmonji Warszawskiej; godz. 16.20 koncert gramofonowy; godz. 17.15 prof. Władysław Dzięgiel: „Śląsk na początku czasów nowożytnych”; godz. 17.45 recital fortepianowy; godz. 19.30 dr. Kazimierz Załuski: „Nasze turystyczne zamierzenia”; godz. 20.30 transmisja z Warszawy; godz. 23.00 — 24.00 muzyka lekka.

Warszawa (1412 m) godz. 12.10 „O czem powinna wiedzieć dobra gospodyni” — Walka z insektami, wygl. p. Marja Ankiewiczowa; godz. 12.40 koncert szkolny; godz. 15.00 komunikat gospodarczy; godz. 15.45 komunikaty L. O. P. P.; godz. 16.15 muzyka gramofonowa; godz. 17.15 „Wśród książek”; godz. 17.45 recital fortepianowy, poświęcony muzyce włoskiej. Wykonawca: Enrico Rossi; godz. 19.10 giełda rolnicza; godz. 20.15 feljton Michała Meliny; godz. 20.30 koncert wieczorny; godz. 21.30 słuchowisko z Wilna; godz. 22.25 „Ostatnia fala”; godz. 23.00 — 24.00 muzyka tańeczna.

Jazda, która może się źle skończyć.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Zjazd Izb przemysłowo-handlowych w Gdyni

Apel do rządu o przeciwdziałanie niemieckiej „Osthilfe“

(Od własnego korespondenta)

Gdynia, w maju.

W dniach 18 i 19 maja obradowali w Gdyni przedstawiciele polskich Izb przemysłowo-handlowych, które w osobnym związku. Zjazd, którego obrady dopełniło szczegółowe zwiedzenie portu i Szkoły handlu morskiego, poświęcony był w głównej mierze rozpatrzeniu sposobów posługiwania się przez sferę gospodarczą Polski tym cennym instrumentem ekonomicznym jakim jest port gdyniński. Stwierdzono bowiem, że nie wszędzie jest dostateczne zrozumienie znaczenia Gdyni dla rozwoju handlu i przemysłu Polski. — Według sumiennego orzeczenia znawców polskiego życia gospodarczego, nadszedł już czas, żeby Gdynia przestała być przedmiotem wyłączania za interesowania czynników etatystycznych, bez współdziałania prywatnych sfer gospodarczych, prywatnego kapitału i prywatnej inicjatywy.

Z wygłoszonych dwunastu referatów, trzy, najobszerniejsze, zajmowały się sprawami morskimi. Prezes Izby Grudziądzkiej, p. Kołodzki, omówił postulaty gospodarcze Pomorza, związane z polską polityką morską, dyr. „Zegluga Polskiej”, p. Rummel przedstawił potrzeby w zakresie regularnych linii okrętowych, zaś p. Kawczyński, z wydziału dla spraw morskich Izby Grudziądzkiej, zdał sprawozdanie z działalności, powierzonej Izbie przez Związek.

Wśród powziętych rezolucyj wybiła się jedna, którą w drodze telegraficznej zakomunikowano premierowi rządu i tym wszystkim ministrom, którzy resortem swoim obejmują sprawę gospodarczą. W rezolucji tej, najważniejsze ustępy posiadają następujące brzmienie:

„Związek Izb przemysłowo-handlowych Rzeczypospolitej Polskiej, pragnąc dać dowód najżywniejszego zainteresowania gospodarczego dla problemów polityki morskiej i rozwoju własnego portu, postanowił odbyć swój dzisiejszy zjazd w Gdyni.

Ufając niezłomnie w przyszły rozwój stosunków międzynarodowych na podłożu pokojowego współzawodnictwa kulturalnego, zjazd Związku Izb zmuszony jest jednak w obliczu realizacji bojowego wzmocnienia niemieckiego wschodu, z całym naciskiem podnieść potrzebę utrzymania, równowagi sił w drodze programowego wzmocnienia, przy pomocy wszelkich środków polityki gospodarczej, stojących do dyspozycji państwa polskiego — naszych ziem północno-zachodnich, a więc Pomorza, którego gospodarczy rozwój najściślej wiąże się z zapewnieniem państwu polskiemu trwałych podstaw jego polityki morskiej, niezależności handlu zagranicznego i rozwoju Gdyni“.

Następne zebranie przedstawicieli Izb handlowo-przemysłowych odbędzie się w czerwcu, w Warszawie. W lipcu zbierają się delegaci Izb w Poznaniu, zaś na jesieni we Lwowie. — Zjazdy w Poznaniu i we Lwowie odbędą się w związku z wystawą komunikacyjną i obchodem dziesięciolecia istnienia targów wschodnich. Poza tem Związek Izb postanowił zbierać się w Gdyni systematycznie, przynajmniej w odstępach rocznych. F o b.

Krótkie informacje gospodarcze

— Według opinii Rady Naczelnej Związków Drzewnych w Polsce rozmiary produkcji drzewnej skurczyły się w r. 1929 o 15,5 procent w porównaniu do poprzedniego okresu gospodarczego.

— Interwencja dyplomatyczna rządu austriackiego w Berlinie z powodu nadmiernego importu nierogacizny niemieckiej, nie odniosła skutku. Dowozy z Niemiec i innych państw będą się zapewne stale zwiększały. Rolnicy austriaccy domagają się podwyższenia ceł od trzody chlewnej i skontyngentowania zaległego importu.

— „Revue de Hongrie“ poświęca artykuł pawilonowi polskiemu na targach budapeszteńskich, podnosząc piękne zbiory ziarna, oraz zaznaczając się w tym pawilonie polską sztukę ludową.

— Przybył do portu w Gdyni via Hamburg okręt z ładunkiem smalcu amerykańskiego. Jest to pierwszy większy ładunek tłuszczów, który zamiast do Gdańska, przyszedł do Gdyni.

— Z tytułu spłat kredytu rejestrowego pod zastaw zboża wpływają do Banku Polskiego na dekade przeciętnie 3 miliony zł. Termin płatności tego kredytu upływa z 1 czerwca.

Piękny testament „Pewuki“

Już przeszło 7 miesięcy dzieli nas od daty zamknięcia Powszechnej Wystawy Krajowej, tego najpiękniejszego pomnika pierwszego okresu przywróconego do niepodległego bytu państwa polskiego, a wciąż jeszcze jest żywa o niej pamięć.

Rok 1929, ubogi naogół w wydarzenia, a przytem zgaszony niejaką zgorzałością kryzysu gospodarczego, przeżył jednak do historii jako rok Powszechnej Wystawy Krajowej, świadczącej tak chlubnie nie tylko o postępie dokonanym w pierwszym dziesięcioleciu Polski odnowionej, ale i o niepospolitych zdolnościach organizacyjnych czynników odpowiedzialnych za Wystawę.

Była ona tworzona, jak niegdyś dzieła Sienkiewicza, „ku pokrzepieniu serc“ i to swoje zadanie spełniła w stu procentach. Gdyby nawet przyniesiła młoda pewien deficyt materialny, co na szczęście, mimo zawieszenia w powietrzu pewnych wpływów budżetowych, nie jest przewidziane, to jednak korzyści moralne, jakie Wystawa przyniosła, okupiłyby z okładem wszelkie możliwe niedobory.

Ażebym zapisać w trwałej pamięci to wielkie dzieło energii narodowej, kierownictwo Powszechnej Wystawy Krajowej postanowiło ogłosić pięcioletnie wydawnictwo pamiątkowe, którego część pierwsza ukazała się w ostatnich tygodniach na półkach księgarskich.

O szacie zewnętrznej wydawnictwa wypowiedział się już jaknajchętniej nasz Dział Kultury i Sztuki; istotnie, mamy tu do czynienia z wysokiej klasy produktem młodego poznańskiego przemysłu graficznego.

Treść pierwszego tomu tego monumentalnego dzieła zawiera przede wszystkim opis zabiegów organizacyjnych nad przygotowaniem, utrzymaniem w ruchu, finansowaniem i propagowaniem Powszechnej Wystawy Krajowej oraz podaje wierny i wyczerpujący obraz przebiegu samej Wystawy. Ogrom pracy i wysiłku stosunkowo nielicznego aparatu, który ożywił, kierował, a później likwidował ten pierwszy ogólnopolski pokaz naszej twórczości narodowej, znajduje doskonałe odzwierciedlenie w tej części sprawozdawczej. Materiał nagromadzony jest bardzo obficie, niekiedy odnosi się nawet wrażenie, że opracowanie jego jest nadto drobiazgowo, jakkolwiek z drugiej strony należy wziąć pod uwagę, że organizatorowie P. W. K. spełniali na gruncie polskim rolę pionierską i pragnęli drogą tak dokładnego nakreślenia dróg i metod swojej pracy ułatwić

poczynania swym następcom w dziedzinie wystawiennictwa.

Książkę otwiera autograf min. Kwiatkowskiego i słowo wstępne dr. St. Wachowiaka, prezesa zarządu i naczelnego dyrektora P. W. K., który poza tem jest odpowiedzialny za redakcję tego zbiorowego wydawnictwa. Z pod jego pióra wyszły w tomie pierwszym następujące rozprawy: Rys historyczny, Zasady finansowania P. W. K. i Rząd a P. W. K. O organizacji i administracji referuje obszernie p. Leon Szczurkiewicz, dyr. administracyjny P. W. K.; o organizacji finansów pisze p. Leon Mikołajczak, dyr. spraw finansowych P. W. K.; o propagandzie — p. red. Stanisław Kucik; o Echu P. W. K., organie Wystawy — p. red. M. Ruszczynska; wreszcie o stosunku miasta Poznania do P. W. K. referuje obszernie p. dyr. Z. Załeski.

Oczywiście, plonny byłby trud streszczenia książki obejmującej 592 strony druku wielkiego formatu. Nie jest ona przeznaczona wyłącznie dla fachowców wystawienniczych, zainteresuje też niewątpliwie szerokie koła tych, którzy tak tłumnie zwiędzali popularną i ukochaną „Pewukę“. Wszak zawiera ona historję, pełną chwały, tego wiekopomnego dzieła, dając znakomity pogląd na zadziwiająco zdolność opanowywania trudności, jakie nastęrczali się przy organizowaniu Wystawy, brzmi odgłosem triumfu i zadowolenia, jakie słusznie zrodzić musiało powodzenie, którem cieszyła się P. W. K.

Dalsze tomy przedstawiać mają wyczerpująco udział zorganizowanych sfer przemysłowych i rolniczych w Wystawie, pokazy instytucyj kulturalno-oświatowych, samorządów itd. Tom trzeci zawierać będzie opis Wystawy rządu. Według zapowiedzi kierownictwa Wystawy następne tomy ukazywać się mają w odstępach dwumiesięcznych, wobec czego całość wydawnictwa gotowa będzie jeszcze w bieżącym roku. A wiadomo, że zarząd Wystawy zwykł był zawsze dotrzymywać słowa.

Jakkolwiek cena tego 5-tomowego dzieła jest dość wysoka (200 zł w prenumeracji), nie wątpimy, że znajdą się liczni na nie nabywcy, którzy zapragną odtworzyć sobie dokładny obraz tylokrotnie podziwianej „Pewuki“. Książki te zresztą stanowić mogą prawdziwą ozdobę każdej biblioteki.

Za godne utrwalenie pamięci o Powszechnej Wystawie Krajowej, za ten jej ozdobny testament należy się kierownikowi P. W. K. szczerze podziękowanie. M. Ch.

Czy nowe koncesje ubezpieczeniowe?

W ostatnich dniach rozpoczęły się w Wiedniu rokowania między przedstawicielami polskiego i austriackiego urzędu ubezpieczeń w sprawie waloryzacji przedwojennych polis ubezpieczeniowych na terenie Małopolski oraz w sprawie uregulowania dalszej działalności austriackich towarzystw ubezpieczeń na terenie Rzeczypospolitej Polskiej. Właściwie rokowania obecne, w których ze strony polskiej bierze udział p. Łazowski, dyrektor Państwowego Urzędu Kontroli Ubezpieczeń, stanowią dalszy ciąg pertraktacji w danej sprawie, prowadzonych już poprzednio w Warszawie, a które nie doprowadziły do konkretnych wyników.

W związku z temi rokowaniami zaczęły się ukazywać w prasie stołecznej wzmianki, inspirowane przez czynniki, którym zależy na tem, aby opinję społeczną w Polsce skaptować na rzecz ułatwienia wejścia austriackich towarzystw ubezpieczeń na teren naszego państwa. Mianowicie inspirowane jest, że przedmiot rokowań jest nader ważny, ponieważ chodzi o wielkie sumy, jakie należą się naszym obywatelom od austriackich towarzystw ubezpieczeń. Ponadto sugeruje się, że załatwienie sprawy waloryzacji polis ma łączność z wejściem na teren całej Polski austriackich towarzystw ubezpieczeń, mianowicie Twa „Phönix“ i „Anker“, które mają prawo działalności na terenie Małopolski, zdaje się, do 1932 roku.

W związku z powyższem stwierdzic

musimy, że rokowania w sprawie wymienionej, które są forsowane przez stronę austriacką, w sensie praktycznym mają znaczenie tylko dla austriackich towarzystw ubezpieczeń, którym chodzi o dostanie się na nasz rynek, aby go odpowiednio eksploatować. Względ, którego się tutaj używa, mianowicie waloryzacja polis, posiadanych przez naszych obywateli nie ma dla nas znaczenia praktycznego z tego względu, gdyż zobowiązania austriackich towarzystw z tego tytułu są minimalne. Staje się to jasne dla tego, kto cokolwiek zna stosunki ubezpieczeniowe. Otóż w praktyce z dawnymi polisami rzecz się ma w ten sposób, że przeważnie właściciele tych polis zostali zaspokojeni przez towarzystwa bezpośrednio, albo przez agentów tych towarzystw, mianowicie w ten sposób, że właściciele dawnych polis zostali przeważnie na nowo ubezpieczeni, przyczem im zaliczono w pewnym stosunku dawniejsze wpłaty na nowe ubezpieczenia w tej lub innej formie. W ten sposób należności naszych obywateli z tytułu dawnych ubezpieczeń w austriackich towarzystwach spadły do minimum.

Z tego widzimy, jak małego znaczenia jest sam przedmiot pertraktacji obecnych w Wiedniu. Oczywiście, strona austriacka i jej adherenci na terenie naszego państwa starają się wyolbrzymić znaczenie waloryzacji polis, bo chcą w ten sposób upiec ważną dla siebie piłę. Mianowicie chcą w ten sposób wywieść na nasze wia-

dze nacisk w kierunku udzielenia koncesji austriackim towarzystwom ubezpieczeń na działanie w Polsce.

Nasza opinja społeczna musi być dokładnie zorientowana, że tu chodzi o nowy zamach na nasze interesy gospodarcze. Działalność obcych towarzystw ubezpieczeń na terenie naszego państwa jest już w chwili obecnej nader niebezpieczna. W 1928 roku towarzystwa zagraniczne zebrały u nas w dziale ubezpieczeń na życie składek 16 z górą milionów złotych, a w 1929 r. około 21 milionów złotych, wtedy gdy krajowe towarzystwa zebrały w 1928 roku 20 milionów, a w 1929 roku 24,5 mil. Z tego widzimy, jak dalece obecne towarzystwa eksploatują już nasz rynek ubezpieczeniowy.

Czyż można więc w takich warunkach udzielać nowych koncesyj? Towarzystwa austriackie, o które w tym względzie chodzi, zebrały w 1929 roku, działając na terenie bardzo ograniczonym, bo tylko w Małopolsce, następujące ilości składek: „Phönix“ — z górą 5 milionów złotych, „Anker“ z górą 1 milion złotych, razem około 6¼ miliona złotych. Oczywiście suma ta conajmniej potroiłaby się, skoroby te towarzystwa otrzymały koncesję na działalność na całym terenie państwa. W ten sposób łącznie wszystkie obecne towarzystwa ubezpieczeń wyściskałyby z naszego kraju rocznie około 40 milionów złotych, tylko z zakresu składek działy ubezpieczeń na życie, a przecież towarzystwa zagraniczne prowadzą i inne działy.

Powyższe informacje, sądzimy, są dostateczne, aby nasza opinja społeczna mogła sobie wyrobić zdanie o niebezpieczeństwach, związanych z obecnymi rokowaniami ubezpieczeniowymi w Wiedniu. Przypuszczamy, że nasze sfery miarodajne nie dadzą się zasugerować „korzyściami“ waloryzacyjnymi, gdyż są one na wskroś złudne, i nie dopuszczają do pogłębienia eksploatacji naszego kraju przez obecne towarzystwa ubezpieczeń drogą udzielenia nowych koncesyj. Należałoby w ostatniej chwili przesłać p. dyr. Łazowskiemu do Wiednia instrukcję, aby należycie bronił naszych interesów gospodarczych. J. P.

KRONIKA GOSPODARCZA

(k) O pomoc dla eksportu otręb. W kraju istnieje nadal wielki nadmiar otręb, którego rynek wewnętrzny nie może skonsuować. W ostatnich czasach sytuacja ta się zaostrza wskutek ciągłego przybywania zielonej paszy. Z drugiej strony wprowadzenie cła przywozowego na otręby żytnie i jęczmień w Niemczech stało się początkiem hamulcem naszego eksportu. Wobec tego ministerstwa gospodarcze zastanawiają się nad sposobem pomocy dla eksportu otręb. Również Związek Organizacji Rolniczych zwrócił się w tej sprawie do wspólnej reprezentacji związków młynarskich o opinję.

(k) Ważne rozporządzenie. Zmiany rabatu handlowego dla sprzedawców soli przynosi rozporządzenie ministra skarbu w ostatnim Dzienniku Ustaw nr. 37 poz. 328. Według tego rozporządzenia ustala się rabat handlowy a) dla wolnych składów na 3 proc. ceny sprzedażnej soli za sprzedaż z wolnego składu hurtowniom; 4 proc. za sprzedaż detaliczną z wolnego składu drobnym odbiorcom i 1 proc. od przesyłek soli, dostarczonej hurtowniom na zamówienie wolnego składu bezpośrednio z salin; b) dla hurtowni znajdujących się w miejscowościach, w których czynne są wolne składy soli 3 proc.; procent ulega stopniowaniu wmiare odległości hurtowni od najbliższej stacji kolejowej. Dla hurtowni odległych ponad 20 km. od najbliższej stacji kolejowej wynosi 9 proc.; c) rabat dla drobnych sprzedawców ustalono na 10 proc. Rozporządzenie to wchodzi w życie z dniem 1 czerwca.

Z ZAGRANICZY

(z) Czechoślowska przemysł włókienniczy idzie na podbój rynków europejskich. Według wiadomości napływających z Pragi czesko-słowacki przemysł włókienniczy dla zwalczania trudności, z jakimi spotyka się przy lokowaniu swoich towarów zagranicą, zamierza pójść śladem znanego fabrykanta obuwia Baty. Przemysł włókienniczy zamierza, w najbliższym czasie, w głównych ośrodkach zagranicą zorganizować własne biura sprzedaży. Kroki w kierunku realizacji tego projektu podjęte zostaną w najbliższym czasie.

(z) Syryja buduje cementownię. W związku z coraz silniej postępującym procesem uprzemysławiania Syrii i Libanu rozwija się cały szereg dotąd nie istniejących gałęzi przemysłowych. Ostatnio przystępuje się do budowy wielkich zakładów cementowych i to pod Damaszkiem, dalszych zaś w miejscowości Chakka w pobliżu Tripolisu. Początkowa produkcja roczna obliczana jest na 60 tys. t., która jednak w miarę rozbudowy zostanie powiększona do 100 tys. t.

SKRZYŃKA DO LISTÓW

— **Ul. Szamarzewskiego 8.** Informacji w tej sprawie udzieli Panu Izba Przemysłowo-Handlowa w Warszawie. (k)
 — **P. M. Brukwicka, Poznań.** Informacje znajdzie Pani w rubrykach „Wiadomości potoczne” i „Ruch towarzyszący”. (k)
 — **D. J., Rawicz.** W kalendarzach nie znajdujemy tych imion. Danuty 14 lipca, Janusza 27 stycznia. (k)
 — **Brz. Sk.** Spadkobiercy mogliby żądać jedynie przeliczenia na złote drugiej pożyczki, — chyba żeby Pan nie mógł udowodnić spłaty. Równowartość pożyczki z 1909 r. wynosi 3690 zł., równowartość drugiej pożyczki 750 zł. Waloryzując pierwszą pożyczkę na 15 proc., należność bez zaległych odsetek wyniosłaby 553,50 zł. — Zwaloryzowana na 18% proc. reszta ceny kupna wynosi bez odsetek 691,88 zł. Hipoteka z r. 1912 waloryzuje się również na 18% proc. równowartości, a więc na-

leżność bez zaległych odsetek wynosi 691,88 zł. (k)

KSIĘGI STANU CYWILNEGO

Zgony:

Stanisław Świątek, siodlarz 41 l., Emilia Zółtowska z d. Zółtowska, wdowa 77 l., Zofja Kaźmierczakówna, 15 m., Ludwik Bernard Karpiński, 20 m., Władysława Nogajewska z d. Krajewiczówna, 24 l., Irena Piwońska, 1 r. 2 m., Jadwiga Lukowska z d. Musiałkiewiczówna, 27 l., Katarzyna Zacharjaszowa z d. Rybarczykówna, 69 l., Bronisław Babiński, kandydat urzędniczy, 40 l., Genowefa Tylińska, 8 m. 10 d., Józef Skrzypczak, kupiec samodzielny, 31 l., Magdalena Szczesnowska z d. Paluchówna, wdowa, 73 l., Katarzyna Gawronowa z d. Owczarkówna, 27 l., Tomasz Szweda, samodzielny mistrz

siodlarski, 61 l., Gertruda Zeitówna 1 r. 10 m. 8 d., Kazimierz Słubicki, wywiadowca miejski, 69 l., Marja Wielgoszowa z d. Wawrzyńsiakówna, 57 l., Józef Gniot, 23 d., Seweryna Szypczyńska, krawczyni 71 l., Wojciech Musielak, kowal, 72 l., Józef Mąkowski, właściciel apteki, 68 l., Józef Piotrowski, restaurator, 61 l., Hall-

na Włodarczakówna, kasjerka, 22 l., Stanisława Hollenderowa z d. Stojanówna, 44 l., Kurt Borowicz, adwokat 50 l., Andrzej Lewicki 17 d., Józef Bicharyj, szeregowiec 57 p. p., Jan Zarembki, 12 1/2 godz., Teresa Mikołajczakówna, 1 r. 2 m. 29 d., Franciszek Zieliński, robotnik 35 l., Marja Robakowska z d. Talarowska, 26 l.

Ofiary na Pomnik Najśw. Serca Pana Jezusa w Poznaniu.

do kasy komitetu wpłacono do dnia 17. 5. 1930

J. W. Bruksela 150 fr	36.75	J. Jaremska Sniatyra	1.-	Znia	28.70
A. Wisniewska. Poznań	5.-	X. Skórka. Siedliska	2.-	Michorzewo	20.-
M. M. z podz Sercu Jez. i s	10.-	N. N. Tarnowskie Góry	10.-	Ostrów	50.-
prośba o opiekę nad dziećmi i wnukami	5.-	Pakulanka Kwil.s	5.-	Razem zł	390.70
X. Dybizański. Poznań	5.-	H. Pykoń. Debowiec	3.-	M. Dominiakowa. Szewce	2.-
Urzędniczy Katastralni Wlkp. i Pomorza	34.80	Dyr. Dr. J. Galca. Cieszyn	3.-	J. Urban. sk Kobylnik	3.-
W. M. Wierzenia	20.-	W. Karbowski. Łańcut	2.-	E. i M. Zmierzchalskie Opa-	5.-
M. D.	10.-	X. Prob Jerzycki od parafjan	2.-	lenica	5.-
Biuro Parafji św. Marcina	30.-	W. Kulka. Boruszyn	2.-	Rodz. Fr. Palczewskich Po-	20.-
Kurat. B. Chrzanowski	25.-	C. Kulkowa Boruszyn	2.-	znań	20.-
M. P. Essen mkn. 10.	21.20	J. Nowotna Boruszyn	12.-	Z Wróblewska. Wronki	10.-
Luk. Kowalscy	25.-	T. Luś. Boruszyn	2.-	St. Jaselski. Poznań	10.-
A. Palaczówna	10.-	I. Mazur Mlynkowo	5.-	J. Chrystofówna. Imielno	2.-
A. Jankowski	2.-	R. Walkowiak Mlynkowo	5.-	H. Dahlkówna Rawicz	5.-
H. Z. i J. M. s prośba o zdro-	4.-	J. Klewenhagen Tarnówko	20.-	M. Pialkowski. Lwów	3.-
wie	4.-	I. Jarosz Tarnówko	2.-	St. Fruzalska Leszno	10.-
Zygmunt Dobak	5.-	J. Kalka Tarnówko	2.-	Kat. Szkoła Pow. Trzelelin	12.-
Magistrat Pleszew	100.-	J. Gawrych II Tarnówko	5.-	Urzędniczy f-y St. Grabianow-	8.-
J. K.	5.-	T. Wlewenhagen. Tarnówko	10.-	ski. Poznań	5.-
X. Prok. K. Gronowski Chi-	25.-	K. Cadonowa Tarnówko	2.-	J. Genze. Klodziezko	5.-
cago dol.	25.-	Razem zł	74.-	M. Filcikowa. Kraków	5.-
Purmański Matwy przez Poz.	30.-	Kat. Tow. Rob. Polak. przez	23.-	J. Lewandowski. Golina	2.-
Bank Ziem	30.-	Związek K. T. R. P. w Poz.	23.-	X. Kan. Wl. Laskowski. Ra-	5.-
N. Wojciechowska p. B. Zw.	10.-	Wiry	23.-	wa	5.-
Spółek Zarobk.	10.-	Poznań, św. Wojciech	50.-	K. Cępa Bożacin	5.-
J. Czapski. Modrze p. B. Zw.	10.-	Kornta	5.-	X. Dr. Jank Chojnice	10.-
Spółek Zarobk.	1000.-	Gluszyca	20.-	X. St. Sowiński Olkusz	5.-
C. Kuner. p. P. B. Ziem.	3.-	Konarzewo	20.-	X. Prob St. Nowak Śmiegiel	105.-
Wl. Kuźniak. p. P. B. Ziem	2.-	Zbąszyń	50.-	od parafjan	105.-
Fr. Serafiński p. B. Wz. P.	3.50	Kolaczewice	54.-	X. Dz. Chrzan. Żerków. rebr.	50.50
J. Kilińska Dopiewo	5.-	Bydgoszcz-Czyżkówko	5.-	podczas Mszy św. w l. piąt-	10.-
Wl. Serafinowiczowa. Łódź.	5.-	Bydgoszcz-Fara	15.-	tek maja	50.50
II. rata	5.-	Bydgoszcz-Szwederowo	10.-	od siebie	10.-
J. Betkova. Żywiec	5.-	Janówiec	20.-	Razem zł	66.50
O. Basistowa Nikiszowice	5.-	Wronki	20.-		

Konto P. K. O. 207 470. — Sekretariat Al. Marcinkowskiego 21.

Nowe książki Dr. J. Świtalskiej

Kosmetyka życia codziennego zł 6,00
 Kosmetyka i Higjena dziecka zł 10,00
 Kosmetyki Higieniczne . . . zł 1,50

Wysyła za zaliczeniem:

„Instytut Piękności i Zdrowia”,
 Warszawa, Krucza 31, m. 3.

nw 11 285

Pw 11284-62.207

Dnia 19 maja 1930 r., rozstała się z tym światem, ś. p.

Dr. med. Zofja Reuttówna

W Zmarłej straciłszy najserdeczniejszą koleżankę a społeczeństwo prawdziwego człowieka. Pogrzeb odbędzie się dnia 22 b. m. w Ciechanowie Mazowieckim. Nabożeństwo żałobne za spokój duszy w Poznaniu, w czwartek, 22 b. m., o godz. 8,30, w kościele parafjalnym św. Marcina.

zw 23683

Koledzy.

Dnia 19 maja 1930, zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona św. Sakramentami, nasza najdroższa matka, ś. p.

Helena z Paszkiewiczów Liebetanzowa

przeżywszy lat 80. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 22 b. m., o godzinie 5 po południu, z kaplicy cmentarza żyjeckiego.

Syn i synowa.

Poznań, dnia 20 maja 1930. zw 23 678

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Chevrolet

otwarty w dobrym stanie sprzedam tanio. Zgłoszenia p. g. 13—18. W. Frańczak, Mylina 36, II p. lewo. zw 23662

Na biura

2 pokoje w centrum, światło elektryczne i telefon. Zgłoszenia od 2—6. Adres Kurjer zw 23675

Dnia 21 bm., o godzinie 4,30 rano spodobało się Najwyższemu powołać do chwały Swojej naszego najdroższego synka, ukochanego braciśzka, ś. p.

Jureczka

w 9 wiosnie życia. Złożenie zwłok do grobu rodzinnego w Śremie odbędzie się w piątek, dnia 23 b. m. o godzinie 5 po poł., o czym zawiadamiają Krewnych, Przyjaciół i Znajomych dw 5018

w głębokim smutku pogrążeni
 Franciszkostwo Malinowscy.

Dnia 20 maja 1930 r., o godz. 6 po południu, zmarł po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy i najlepszy mąż, ś. p.

Adolf Giermek

Kierownik Oddziału Urzędu Telegraficznego przeżywszy lat 45. Pogrzeb odbędzie się w piątek, dnia 23 maja 1930, o godz. 3 po południu, z kaplicy św. Józefa na cmentarz parafjalny przy ul. Bukowskiej.

zw 23 682

W ciężkim smutku pogrążona
 żona z rodziną.

Dnia 18 maja 1930 r., zmarł nagle, w kwiecie wieku, przeżywszy lat 18, nasz współpracownik, ś. p.

Zdzisław Mager

Pamięć o droginam Zmarłym w sercach naszych nigdy nie wygaśnie.

Właściciel i pracownicy

Pw 11 707-54,481 firmy Karol Adamski.

48 GODZIN

tańczyć można bez zmęczenia, jeżeli się używa

Soli do nóg Jana

Do nabycia w aptekach, składach aptecznych i perfumeryjach. nw 11455

SCRIPTA! Maszyna do pisania

za zł 175,— na 4 raty mies. Cena gotówkowa zł 160,—. Jednoroczna gwarancja! Normalna długość walca. Sześć odbitok. Zmiana alfabetu dla wszystkich języków! Prospekty i próbki pisma na żądanie. Generalne przedstawicielstwo na Polskę i Gdańsk: **Jakób Udelsman, Lwów, Sakramentek 30.** Zastępstwa w niektórych miastach jeszcze do oddania. nw 11 469

Na Targach Katowickich

Od 17 maja do 3 czerwca, wystawiam na wolnym terenie Targów: 2—4 kołowe przyczepki do samochodów i traktorów na gumach powietrznych i masywach, platformy na kołach reformowych i osiach ślizgowych.

L. SZWIERZOK,

Fabryka przyczepki, Król-Huta, ul. 3 Maja 26. Telefon 586. Tw 1111

Wróciłem

Dr. Stanisław Zieliński

lekarz specjalista Pw 11702-54,405

w chorobach kobiecych i położnictwa.

Prywatna lecznica dla kobiet.

Poznań, ulica Fr. Ratajczaka 36, I.

Tel. 24-93. 11-1 i 4-6 Tel. 24-93.

W Publ. Szpitalu Powiat. Świecie n. W., jest do objęcia z dniem 1 czerwca r. b., posada

lekarza asystenta

z poborami 400,— zł (czterysta zł) mies., wolne mieszkanie, opał i światło. Zgłoszenia: Publ. Szpital Powiatowy, Świecie n. W. (Pomorze), dw 5014

Sekretarza

adwokacko-notarjalnego poszukuje zaraz do swej kancelarji

adwokat Janicki w Gdyni.

Oferty Gdynia, ul. 10 Lutego. dw 5015

Dnia 19 maja 1930 r., o godz. 9 rano, zasnęła w Bogu, po krótkich, cierpliwie znoszonych cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., nasza najdroższa, najlepsza i nigdy niezapomniana matka, ś. p.

z Pierzchalskich

Józefa de Hardy

przeżywszy lat 63. Pogrzeb odbędzie się dnia 22 maja 1930 r., o godz. 18 po południu, z domu żałoby, ul. Emilji Sczanieckiej 10, na cmentarz parafjalny w Górczynie.

dw 5017 W nieutulonym żalu zrozpaczone

dzieci.

Poznań, Buk, Berlin, Hamburg, Warszawa.

Najstarszy Zakład pogrzebowy P. Piasecki.

Klasztorna 14. Telefon 2769

Przy chorobach nerek, pęcherza, kociących, kwasu moczowym, białku, cukrze. Tw 1428
Zdrowisko cały rok otwarte.

Wildunger Helenenquelle

Inform. i prospekty co do Zdrowiska i kuracji domowych bezpl.: Michał Kandel, Poznań, Masztalarska 7. Telefon 18-95.

Altheide

słynne uzdrowisko dla chorób sercowych
na Śląsku Niemieckim
ze swymi eleganckimi współczesnymi zakładami kuracyjnymi.
Ulubione miejsce pobytu polskich kuracjuszy.
20 lekarzy.

Prospekty i informacje otrzymać można w zarządzie uzdrowiska.

ATA

Henkla
proszek do szorowania
ATA czyści i glansuje wszystko

PIEGI

oraz wszelkie nieczystości skórne usuwa radykalnie od lat wypróbowany i niezawodny.

Krem Bella
wysilka każdej ilości.
Cena za słoik 2,50 zł

Mydło Bella 1,25 zł
do nabycia w aptekach i drogeriach lub wprost we wytwórni.

Apteka p. Koronę,
Poznań, Górna Wilda 61
otw 10-93

TEN KONTAKT WYSTARCZY...

Wykorzystajcie prąd w Waszym mieszkaniu nie tylko dla światła, lecz i dla radia.

ELEKTRYCZNY ODBIORNIK PHILIPSA 2514
BEZ BATERII BEZ AKUMULATORÓW

Wypożyczony w lampy Złotej Serii Philipsa.
Daje mnóstwo stacji wiernie, czysto, głośno

Żądajcie nieobowiązującej demonstracji u siebie w domu.

Do nabycia w firmie:
„RADIUS“, Poznań, ul. św. Marcina 62.

nowoczesne, nowozbudowane, 600 miejsc, w mieście niemieckim, 225 000 mieszkańców. dobre położenie, bez odstępnego za hipoteczną gwarancją dzierżawy, gotowe do wyświetlania filmów, zaraz lub na jesień do wynajęcia. Oferty pod W. L. 785 do Rudolf Mosse, Gdańsk. Tw 1533

KINO

SILV-OZON-MOTOR
był prawdziwy
IDEALNA KAPIEŁ KOSODRZEWINOWA.

MODNE FRYZURY
MANICURE
MASAZE
FARBOWANIE WŁOSÓW TRWAŁA (i wodną)
ONDULACJE w pierwszorzędnym wykonaniu
SALON DE COIFFURE
N. MUSZYŃSKI
ul. 27 Grudnia 3 - ul. 3 Maja 3
zw 236-1

4 KL. SZKOŁA PRZYGOTOWAWCZA ŻEŃSKA
przy Zakładzie Dobroczynnym św. Elżbiety w Poznaniu
przyjmuje zgłoszenia na nowy rok szkolny do klasy I. codziennie od 11,30 do 12,30 w kancelarii przy ul. Łąkowej 4b.

ZIOŁA LECZNICZE
Dr. Breyera, Dr. Wojnowskiego, Gessnera, Cholekinazę, Lauera i inne.
HERBA-MATA
południowo-amerykański codzienny napój domowy.
FUNGOJAPON japoński grzybek herbaciany poleca
J. GADEBUSCH, drogerja i perfumerja,
Poznań, ul. Nowa 7 (Bazar), telefon 16-38.

Uroczysty akt
Pierwsza Komunia pozostaje w pamięci na całe życie!
Upamiętnij dziecku ten uroczysty dzień dając medalik, różaniec lub dobry zegarek z firmy
W. MAYER
właśc. L. Nałaskowski,
ul. Nowa 11. Telefon 18-44.
Rok założenia 1899.
Pw 11 210-18.18

KRZYWICE, GRZYLIĆ, WYCIĘCZENIE

LECZY
WITAMINOWO WAPNIOWY PRZETWOR

BIOCALCOL-KLAWE

Krynica-Zdrój
Pensjonat „Reduta” nowoczesnie urządzone, otwarte przez cały rok, położony w najpiękniejszej okolicy, poleca pokoje na maj i czerwiec, wszystkie słoneczne z balkonami. Kuchnia wykwintna, na życzenie dietetyczna. Ceny przystępne. Pianino, radio, gry towarzyskie i samochód na miejscu. Zgłoszenia przyjmuje Helena Nowacka, Willa „Reduta”, dw 4988

Letnisko
w pięknej lesistej miejscowości pod Bydgoszczą, pokoje z całym utrzymaniem do wynajęcia. Wiadomość: Egerska, Wileńska 9. Bydgoszcz.

ANTICHWAST!
usuwa niepożądane chwasty na chodnikach, gankach, ulicach etc. Wygodny rami sposób. Fabryka środków zwalczających szkodników
UNIVERSUM
Poznań, ul. Fr. Ratajczaka 38
Pw 11 214-18.4

Zdolnych akwizytorów
na Poznań i prowincję, ze znajomością artykułów gumowych poszukujemy. Oferty z podaniem referencji do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 23 671

SEKRETARKA - KASJERKA
dobrze polecona, z długoletnią praktyką poszukuje posady zaraz. Oferty Kurjer zw 23672

Instytucja bankowa w Poznaniu przyjmie zaraz rutynowaną
korespondentkę - stenotypistkę
Reflektuje się tylko na silną pierwszorzędną z dłuższą praktyką, znającą stenografię polską i niemiecką, oraz język niemiecki i angielski w słowie i piśmie. Zgłoszenia z życiorysem, odpisami świadectw i podaniem referencji do eksped. Kurjera Poznańskiego pod nw 11 468

Fabryka wyrobów cukrowych na Pomorzu poszukuje
karmelkarza-majstra
(kierownika), pierwszorzędnej sily. Wymaga się: energii, dokładnych znajomości fachowych i kalkulacji, oraz umiejętność pod względem kierownictwa i dysponowania większym personelem. Posada stała, wygodne mieszkanie z ogrodem. Szczegółowe oferty uprasza się skierować do eksped. Kurjera Poznańskiego pod dw 5016

Wezwanie!
W każdej miejscowości urządzimy oddział. W tym celu poszukujemy odpowiedniej zaufanej osoby (zawód obojętny) jako
KIEROWNIKA (iczk)
Miesięczny dochód 15) do 200 dolarów. Uprasza się o korespondencję możliwie w języku francuskim lub niemieckim. Oferty piśmienne pod „Novelty”, do b. ura ogłoszeń „Par”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11.

300 cent.
kielek słodowych (suchych),
200 cent.
otrąb ryżowych,
300 cent.
fabryki szrotowanego
zupelnie bez goryczy 45% Proteiny po nadzwyczaj niskiej cenie odstąpię i zamienię ewentualnie też na zboże Pw 11 643-63.304
Bracia Schlieper
Tel. 306 Bydgoszcz Tel. 361

Brzytwy
w najlepszych gatunkach
Aparaty i ostrza do gol.
Scyzoryki
Nożyczki wszelkiego rodzaju
Nożyce do drobiu
Noże i widelce
Noże kuchenne
Nożyczki do owoców
Łyżki i łyżeczki
poleca bardzo korzystnie w wielkim wyborze
Ed. Karge,
Poznań, ulica Nowa 7.
Istnieje od przeszło lat 50.
Telef. 50-18.
Pw 11 597 20.24

Aleje czereśniowa
wydzierżawi gmina Glinno, powiat Poznań, w drodze publicznej przetargu w sobotę, dnia 24 b. m., o godz. 3 po poł., w sołectwie. Warunki zostaną ogłoszone przed licytacją. Komunikacja kolejowa do stacji Złotniki; autobusami kierunek Oborniki. Przystan autobusów Poznań, pl. Sapieżyński, narożnik ul. Solnej.
Kosicki, soltys.
zw 23 677

Majętność
2000 mórg w Poznańskim, bonitacja 2 1/2 z morgi, inwentarz żywy i martwy, w dobrym stanie, cena 500 tysięcy, wpłaty 200 tysięcy złotych. Oferty do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 23 673

Poważne biuro handlowe poszukuje zaraz na zastępstwo jednomiesięczne, dzielnego starszego
książkowego-organizatora
z dłuższą praktyką, który jest w stanie przeprowadzić gruntowną reorganizację i który może szefa zupełnie zastąpić. Zgłoszenia pod zw 23 680 do eksped. Kurjera Poznańskiego.

Zwapnienie żył!
Zdenerwowania, ostabienia. Żądać bezpłatnej broszury o nieszkodliwym leczeniu domowym od
Dr. GEBHARD & Co., Gdańsk nr. 56.

Dekretem Pana Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 kwietnia 1930 r. mianowany zostałem

notarjuszem

na obwód Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z siedzibą urzędową w Poznaniu.

Adwokat Izyski

Poznań, Al. Marcinkowskiego 8.

Resztówka

prywatna 146 mórg, bez długu, bonitacja 4 marki z morgi, 2 km od miasta, zabudowanie murowane, twarde kryte, dom o 5 pokojach, dom dla robotników na 4 rodziny, 25 bydła w tem 14 dojnych krów, 6 koni, 1 żreback, 2 j. świń, 50 kur, martwy inwentarz nadkompletny, sliyczny ogród owocowy, sprzedam natychmiast i wezm kamienie z dopłatą jako wpłatę. Oferty Kurjer zw 23679

Dla rozszerzenia fabrykacji wyrobów cukrowych poszukuję spółnika

z kapitałem 10—15000 zł Kapi at i zysk zapewniony hipoteką. Zgłoszenia pod "Kapitał" do Biura Ogłoszeń IRO, Bydgoszcz. nw 11446

Używane pianina
poleca z gwarancją
B. Sommerfeld,
Bydgoszcz, ul. Śniadockich 56.
nw 11402

LUBIUSZKI
Hodowla Selekcyjna na Białych Leghornów
poczta Krobka Wlkp.
poleca jako zimowe nioski pisklęta majowe
LEGHORN
wybitnie szybko dojrzewające.
Pojemność aparatów legowych 8000 jaj.
dw 5010

Majątek

550 mórg
sprzedam w Poznańskiem, cena 247 tysięcy przy wpłacie 160 tysięcy złotych. Oferty Kurjer zw 23674

OGŁOSZENIE
Potrzebny zaraz szofer-mechanik do samochodu ciężarowego. — Podania jak i odpisy posiadanych świadectw nadsyłać należy do Wydziału Powiatowego w Czarnkowie, pokój 4, do dnia 28. 5. r. b.
Przewodniczący Wydziału Powiatowego
Starosta Powiatowy
(—) St. Boguszeński.
dw 5011

7. N. 12/29 r. **UCHWAŁA.** W sprawie układu zapobiegawczego nad firmą M. Rosińska w Inowrocławiu — po zatwierdzeniu sprawdzenia wiarytelności przez nadzorcę sądowego — zwołuje się po myśli art. 49 rozp. Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 6. 3. 1928 r. (Dz. U. nr. 27, poz. 244), ogólne zebranie wierzycieli na dzień 31 maja 1930 r. przed tut. Sądem, pokój 36, godzina 10. Inowrocław, dnia 16 maja 1930 r. nw 11507 **Sąd Powiatowy.**

KONKURS

W tutejszej administracji miejskiej wakuje zaraz posada **SEKRETARZA MIEJSKIEGO.**
Reflektanci, dokładnie obeznani z sprawami samorządowymi, podatkowymi oraz policyjno-administracyjnymi, zechcą wnieść podania z życiorysem i odpisami świadectw do 1 czerwca r. b.
Pobory według grupy XII. lub XI. uposażenia urzędników państwowych i dodatkami. Inwalidzi i wysłużeni podoficerowie zawodowi o równych kwalifikacjach, mają pierwszeństwo.
Rychtal, pow. Kępno, dnia 20. 5. 1930.
Magistrat.

UCHWAŁA. Na wniosek firmy Bracia Rein w Poznaniu, Stary Rynek 90, o otwarcie postępowania układowego, wdraża się z dniem 12 maja 1930 r., postępowanie układowe odnośnie do powyższej firmy. Poznań, dnia 12 maja 1930 r. nw 10950 **Sąd Grodzki IIa.**

4. N. 1/30. **UCHWAŁA.** Po myśli § 190 ustawy z 10 lutego 1877 r., zamyka się postępowanie upadłościowe nad majątkiem kupca Bronisława Starobrata w Międzychodzie. Międzychód, dnia 15 maja 1930 r. **Sąd Powiatowy.** nw 11504

W sprawie upadłościowej nad majątkiem firmy Dom Sportowy, właśc. Jan Więcek, Poznań, św. Marcin 14, wyznaczono termin ogody na dzień 5 czerwca 1930 r., o godzinie 11, w tutejszym Sądzie, pokój 23. Propozycje układowe i oświadczenie wydziału wierzycieli zostało wyłożone w Sekretarjacie Sądu, pokój 25. Poznań, dnia 8 maja 1930 r. nw 11503 **Sekretarjat Za Sądu Powiatowego.**

UCHWAŁA. W sprawie upadłościowej Władysławy Struskiej, Poznań, Ratajczaka 34, na wniosek wydziału wierzycieli z dnia 25 kwietnia 1930 r., zwołuje się walne zebranie wierzycieli powyższej firmy celem powzięcia decyzji co do dalszego prowadzenia przedsiębiorstwa dłużniczką na dzień 2 czerwca 1930, pokój 23, tut. Sądu, o godzinie 11. Poznań, dnia 10 maja 1930 r. **Sąd Powiatowy IIa.** nw 11502

Na wniosek kupca Alojzego Struka w Poznaniu, plac Sapiieżyński 1, udziela się odroczenia wypłat na przeciąg 3 miesięcy i to od 15 maja 1930 r. do 15 sierpnia 1930 r. Nadzorca sądowym mianuje się Czesława Lauscha, Poznań, Pocztowa 22. Poznań, dnia 15 maja 1930. **Sąd Grodzki 2a.** nw 11501

Na wniosek firmy W. Pluciński i Synowie, Zakłady Przemysłowe w Poznaniu, ul. Piotra Wawrzyńskiego, o udzielenie odroczenia wypłat, wyznacza się termin na 13 czerwca 1930 r. godz. 12, w tutejszym Sądzie, pokój 23, do rozpoznania sprawy. Wierzycieli wzywa się, by przybyli na powyższy termin celem udzielenia Sądowi wyjaśnień. Poznań, dnia 16 maja 1930 r. **Sąd Powiatowy 2a.** nw 10949

L. cz.: 2. K. 15/29/15. **PRZETARG PRZYMUSOWY.** Nieruchomość położona w Gozdowie i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Gozdowo, tom 29, wykaz L. 22, na imię Antoniego Nowaczyka i żony jego Konstancji z domu Bagrowskiej, zostanie dnia 17 lipca 1930, o godzinie 10 przed południem wystawioną na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 14. Nieruchomość stanowi gospodarstwo włościańskie o obszarze 20.98.10 ha, o dochodzie 81 tal. 78/100. Wzmiankę o przetargu zapisano w księdze gruntowej, dnia 6 maja 1930 r. Września, dnia 10 maja 1930 r. **Sąd Powiatowy.** nw 11506

L. cz.: 2. K. 2/29. **PRZETARG PRZYMUSOWY.** Nieruchomość położona w Nekli, powiat Środa i w chwili uczynienia wzmianki o przetargu zapisana w księdze gruntowej Nekla, t. II, wykaz 42, na imię Marijana Wysockiego, urzędnika kolejowego w Nekli, zostanie dnia 18 lipca 1930, o godzinie 11 przed południem wystawioną na przetarg w niżej oznaczonym Sądzie, pokój nr. 10. Nieruchomość ta stanowi dom mieszkalny z podwórzem oraz stodołę z chlewem, łącznej powierzchni 11a 50 m², o rocznej wartości użytkowej 110 mk. Nr. 34 matrykuły i nr. 34 księgi podatku budynkowego). Pobiedziska, dnia 12 maja 1930 r. **Sąd Powiatowy.** nw 11505

PRZETARG PRZYMUSOWY

W czwartek, dnia 22 maja 1930 r., o godz. 2,30 po poł., przy ul. Konopnickiej 9, sprzedam publicznie największej dającym za gotówkę: nw 11470
sztancę, maszynę do cięcia skóry, pięć tarczową, motor i maszynę do szycia „Singer“.
J. Bartkowiak, kom. sądowy, Poznań, ul. Kochanowskiego 24
Telefon 75-24.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W piątek, dnia 23 maja 1930 r., o godz. 4,15 po poł., przy ul. Przecznicza 7, sprzedam publicznie największej dającym za gotówkę: nw 11471
biurko i krzesło biurkowe.
J. Bartkowiak, kom. sądowy, Poznań, ul. Kochanowskiego 24
Telefon 75-24.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W piątek, dnia 23 maja 1930 r., o godz. 12,15 po poł., przy ul. Łazarskiej 8, sprzedam publicznie największej dającym za gotówkę: nw 11472
2 biurka.
J. Bartkowiak, kom. sądowy, Poznań, ul. Kochanowskiego 24
Telefon 75-24.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W piątek, dnia 23 maja 1930 r., o godz. 12 w poł., przy ul. Patr. Jackowskiego 15, sprzedam publicznie największej dającym za gotówkę: nw 11473
rower.
J. Bartkowiak, kom. sądowy, Poznań, ul. Kochanowskiego 24
Telefon 75-24.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W piątek, dnia 23 maja 1930 r., o godz. 10 przed poł., przy ul. Szamarzewskiego 38, sprzedam publicznie największej dającym za gotówkę: nw 11474
szafę do rzeczy, leżankę z narzutką.
J. Bartkowiak, kom. sądowy, Poznań, ul. Kochanowskiego 24
Telefon 75-24.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W piątek, dnia 23 maja 1930 r., o godz. 1 po poł., w składnicy firmy spedycyjnej Hartwig przy ul. Towarowej, sprzedam publicznie największej dającym za gotówkę: nw 11475
biurko dębowe, bufet, 2 kanapy i 2 fotele w gobelinie, zegar stojący, 2 biblioteki, 2 szafy do rzeczy.
J. Bartkowiak, kom. sądowy, Poznań, ul. Kochanowskiego 24
Telefon 75-24.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W piątek, dnia 23 maja 1930 r., o godz. 3,45 po poł., przy ul. Staszica 8, sprzedam publicznie największej dającym za gotówkę: nw 11476
kanapę, 4 fotele, stół, 2 obrazy, szafę do akt, szyniolerkę, biurko i 9 sarnich rogów.
J. Bartkowiak, kom. sądowy, Poznań, ul. Kochanowskiego 24
Telefon 75-24.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W środę, dnia 23 b. m., o godz. 14, przy ul. Małeckiego 26, sprzedawac będę największej dającym za gotówkę: nw 11477
kompletne urządzenie domowe.
Daroszewski, kom. sądowy, Poznań, ul. Szamarzewskiego 36.

LICYTACJA DOBROWOLNA

Z powodu oddania dzierżawy odbędzie się, dnia 28 maja r. b., o godz. 11, na probostwie Klecko, powiat Gniezno. Sprzedaż obejmuje inwentarz żywy i martwy następujący: 11 koni, 9 żrebców, 15 sztuk bydła i trzode chlewna, garnitur parowy do młócenia i wszelkie maszyny rolnicze, 12 wozów roboczych kompletnych i 3 powózki, 20 półszorków roboczych i 3 pary półszorków wyjazdowych oraz inne różne przedmioty. nw 11453
Dojazd do Klecka koleją i autobusami.
Tomasz Mikołajczak
dzierżawca probostwa Klecko (Wlkp.)

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych: 1-linowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, n 2735, d 1 790 i t. d. = 1 słowo.
Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

Nagle ogłoszenia

wieczorem po zamknięciu ekspedycji (godz. 18,30) do wydania tylko porannego

przyjmuje portjerna. Wejście bramą św. Marcin 70 — dzwonek nocny przy bramie na prawo. Telefon portjerna nr. 35-25
Portjerna nie jest upoważniona do przyjmowania ogłoszeń do wydania wieczornego.

1 SPRZEDAŻE

Skład
fryzjerski zaprowadzony w powiatowym mieście, gdzie wyższe szkoły i wojsko, na głównej ulicy z powodu wyjazdu tanio na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego nw 11456

Wózek
Brennabor sprzedam. Przybyłowa, Rzeczypospolitej 1, w podwórzu.
zw 55 016

Wózek
sportowy, jak nowy sprzedam. Działyskich 3, podwórze, lewo, wysoki parter.
zw 55 006

Skład
na każda branżę śródmieście sprzedam. Adres Kurjer
zw 55 008

Nadzwyczajna okazja
Futro z niebieskich lisów za bezcen. Komis „Okazja“, Most Dworcowy.
zw 54 998

Willa
5 pokojowa wraz z ogrodem owocowym, położona w Dębcu zaraz na sprzedaż 3 pokoje z kuchnią wolną Zgłoszenia Wł. Żelazny, Poznań, Górna Wilda 189, skład kolonjalny.
zw 54 917

Parcele
na dogodnych warunkach 150 gr. m². Wiadomość Soltysiak, ulica Prusa 18.
zw 55 070

Domek
2 pokoje wolne, ogrodem 6000 okazynie sprzeda. Soltysiak, ul. Prusa 18.
zw 55 071

Ogródek
działkowy ca 100 drzew owocowych do sprzedania. Łukowska, Dąbrowskiego 88, III. zw 54 916

Pianino
nowe, 5 lat gwarancja 1700, rok strojenie bezpłatne. Szoep, Staszica 24.
zw 55 076

Pianino
1250 sprzedam krzyżowe. Wiśniewski, Prusa 18.
zw 55 075

Piekarnia
w Poznaniu z mieszkaniami na sprzedaż. A. Łajp, Chwaliszewo nr. 9, I. piętro.
zw 55 074

Skład
konfekcji damskiej towarów krótkich przy Starym Rynku, dobrze zaprowadzony sprzeda — „Krakus“, Poznań, Pocztowa 30.
zw 54 786

Maszynę
Singera krawiecka sprzedam. Łajdyk, Szewska 6
zw 55 111

Skład
kolonjalny, 3 pokoje kuchnia, obrót dzienny 300 złotych, powodu wyjazdu sprzedam za 10000. „Krakus“, Poznań, Pocztowa 30
zw 55 090

Dom
II. piętro z ogrodem i wjazdem przy rynku w mieście powiatowym na Kujawach z powodu choroby tanio na sprzedaż. Cena 70 tysięcy, wpłaty 50 tys. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zw 55 088

Pianino
prawie nowe sprzeda Wierzbielec 89 a. podwórze, parter, prawo. Obejrzeć od 2—4. zw 55 098

Cyngle
Wolbery Hutchinson, rowery najlepszych fabryk po cenach najniższych Sarnowski, Poznań, Jerzyce, Staszica 1
zw 52 023

Piekarnia
dobrze prosperująca w centrum, z mieszkaniami, z powodu warunków rodzinnych do odstąpienia. Do objęcia potrzeba 15 000 zł. — Zgłoszenia do Kurjera zw 54 936

Spedytorstwo
ze stałą klientelą, pewna egzystencja, tanio sprzedam. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego
zw 55 046

Gospodarstwo
44 morgi pięknie sprzedam. Żywym, martwym inwentarzem, ceną 20 000, wpłaty 15 000. Halaśz, Zgierzynka, poczta Lwówek.
zw 54 927

Lokomobila
Möthera, 12-konna, w najlepszym stanie po rewizji, oraz 6-cio konny parowy garnitur kompletny do młócenia — lokomobila Marschall, młocarnia Buschof, beben na kulkach, podwójne czyszczenie, w jaknajlepszym stanie, korzystnie sprzeda Roman Kotliński, Kórnik.
nw 11462

Wózek
dziecięcy sprzedam. Wodna 10, II. prawo.
rw 10 060

Zakład
fryzjerski, dobrze zaprowadzony, w centrum sprzedam. Oferty Kurjer zw 54 740

Koncesja
pełna na wyszynk napojów alkoholowych do oddania zaraz. Zgłoszenia Kurjer zw 55 181

Piekarnię
cukiernię czynną z wolnym mieszkaniem za 2 500 odstąpię. Zgłoszenia Kurjer zw 55 190

Samochód ciężarowy
„Fiat“ 45 PS, w dobrym stanie 8½ ton sprzedam okazynie tanio. Zgłoszenia Kurjer zw 55 188

Skład
z urządzeniem, mieszkaniami, towarem w mieście powiatowym za 4 500 zł sprzedam Egzystencja pewna. Strabel, Poznań, Wierzbielec 43.
zw 55 158

Skład
kolonjalny pierwszorzędnie prosperujący z towarem, mieszkaniami za 12 500 sprzedam. Strabel, Poznań, Wierzbielec 43.
zw 55 187

Na św. Helenę 22. 5.
korzystaj ze sposobności i kup podarków wprost w Hurtowni Porcelany, Wronecka 24, w podwórzu.
zw 55 067

Cieżarówkę
w dobrym stanie sprzedam okazynie. Oferty Kurjer zw 55 141

Radjoodbiornik
„Trójka Philipsa“, nowy, kompletny, głośnikiem, akumulatorem anoda, okazynie za 250 zł sprzedam. Zgłoszenia Kurjer
zw 55 144

Skład
z urządzeniem obszerny pokój i sklep tanio do odstąpienia Adres wskaże Kurjer zw 54 934

Samochód Buick
bardzo mało używany limuzyna. 3-4 osobowa, 1030 K. M., sprzedam tanio. Samochód można obejrzeć w garażach firmy Hemponica Automobile, Poznań, ul. Patrona Jackowskiego 49.
zw 54 930

Koncesje
samochodowa dorożkarska sprzedam. Adres wskaże Kurjer
zw 54 929

Wózek
dziecięcy sprzedam. Półwiejska 31, I. lewo.
zw 55 113

Becki dębowe
od 600—6000 ltr., wozy i półszorki robocze w dobrym stanie, prasę do papieru i wi-kszą ilość drzewa na opał, okrągłaki nadające się na strop żelbetonowy i maszyny do mielenia łuski k. Zgłoszenia L. Sledziński, Poznań, Wronecka 16, tel. 12-42.
zw 55 104

Meble antyki
ładne biblioteki mahoniowe oraz inne meble w brzozie, w mahoniu korzystnie na sprzedaż. Magazyn Mebli, Strzelecka 30, przez podwórze.
zw 55 124

Okazyjna
sprzedaż większej ilości lub częściowo nowych hebli stolarskich. Oferty do Kurjera zw 54 783

Konia
lekkiego korzystnie sprzedamy. Centrala, Konia 23, zw 55 056

Sprzedam
wagę decymalną w dobrym stanie. Pokornowski, Prusa 18.
jw 3922

Sukienki
do Komunji św. najtaniej. Janowska, Podgórna 10.
Pw 11466-21,19

Okazjal
Sprzedam bardzo korzystnie dom masywny z piekarnią w Poznańskiem. Zgłoszenia „Par“ Toruń, Szeroka, pod „372“.
Pw 11698-64,167

Młyn
parowy, przemialny 400 ctr. z przyległym gospodarstwem sprzedam korzystnie. Dogodne warunki. — Zgłoszenia „Par“ Poznań, pod 54,395.

Ogród
z parcelą pod wille razem około 3 000 m² sprzedam. Adres Kurjer zw 55 062

Pianino
krzyżowe. Półwiejska 11, podwórze, lewo, III. prawo. zw 55 107

Pieska
małutkiego przepięknego, jedwabistego pudełka sprzedam Wierzbielec 33, II., lewo. zw 55 137

80
mórg, 3 sadu, mały staw zarybiony, willa 6 pokoi, zabudowania murowane pod dachówką, inwentarz kompletne, do Poznania 18 km., sliyczne położenie, wpłaty 20 000 złotych sprzeda Argus, Poznań, Piekary 18.
zw 55 023

Wózek
dziecięcy używany na sprzedaż. Chwaliszewo 5, II. pnr. lewo.
zw 55 034

Skład
mieszkaniami 3-pokojowym 3 500, ulica Marszałka Focha, Ratajczak, plac Sapiieżyński 2-a, III. zw 55 033

2 olandry
sprzedam. Adres Kurjer
zw 55 039

Powózka
półkryta korzystnie na sprzedaż.
Górna Wilda 106. zdw 55 163

Piekarnie
śródmieście w pełnym biegu, mieszkaniem sprzedam „Informator”.
Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 55 165

Duża
kasa „National” z motorem tanio na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zdw 55 168

Folwark
800 mórg ziemia buraczana, inwentarz kompletny, przy wplacie 100 000 z rak niemieckich spiesznie sprzedam Szczepański.
Kantaka 5 I. zdw 55 177

Fabryka
wód mineralnych kopalnia złota natychmiast do nabycia Informacje Szczepański. Kantaka 5. I. zdw 55 176

Piekarnia
centrum z mieszkaniem korzystnie do nabycia oraz wielki wybór składów każdej branży wskaże Szczepański. Kantaka 5. I. zdw 54 714

Stół
okrągły, 2 fotela niszowe sprzedam tanio. Św. Wojciech 5 parter. zdw 55 191

Pianino
zagraniczne, krzyżowe na pełnej płycie sprzedam tanio. Telefon 66-73. zdw 55 114

Kompletna
konna prasa do wyrobu cegły korzystnie na sprzedaż. Piśmienne zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 55 085

Kolonjalka
dobrze zaprowadzona obszernym mieszkaniem, kasy dziennej do 300 zł tanio do nabycia Zgłoszenia Piotrowski, Szamarzewskiego 1. zdw 55 139

Gospodarstwa
250 i 300 morgowe w województwie sprzedam lub zamienie na kamienie. Zgłoszenia Piotrowski, Szamarzewskiego 1. zdw 55 138

40 — 60 litrów mleka
dziennie dostarczy folwark pod Poznaniem. Oferty do Kurjera zdw 55 150

300
parceli blisko Gdyni, dogodnie warunki spłaty odda Stow. Roln. i Przemysł. Podgórna 12 b. zdw 54 977

Lóżko
dziecięce i wózek sportowy sprzedam. Kreta 24. I. prawo. zdw 54 969

Skład
kolonialny z towarami, urządzeniem, 2 pokoje, kuchnia w miasteczku koło Poznania od gospodarza korzystnie do oddania. Zgłoszenia Kurjer zdw 54 961

Skład
rowerów w Poznaniu korzystnie na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 54 959

Skrzydło
firmy Ecker i jadalka mahoniowa do sprzedania z powodu wyjazdu. Górna Wilda 87 portier wskaże. zdw 54 951

Sprzedam
150 skrzyń zamykanych mieszczących po 50 butelek piwnych. Adres wskaże Kurjer zdw 54 990

Sprzedam
lub wydzierżawie hurtownie piwa i wód mineralnych w dobrej okolicy. Oferty Kurjer zdw 54 991

Ziemia
dobra najtańszej jedynie Wileńszczyźnie. Majatki kulturalne i ośrodki, gleba urodzajna, piękne rezydencje, dwory, pałace, zabudowania murowane, przy jeziorach, rzekach, malowniczo położone, z inwentarzami, Kolej i szosa, blisko miasta, przy częstych wsiach gotówki poleca najdogodniej Dom Komisowy „Zacheta”. Wilno, Mickiewicza 1. telefon 9-05. zdw 54 925

Ladny
wózek sportowy, mało używany, z bućką, granatowy, sprzedam za 60 zł. Obejrzeć od 11—5. Za Bramką 7. II. piętro, lewo. zdw 54 936

Parasole od zł 3,90
W. Czyst. Poznań. ul. Szkołna 11. Własna pracownia. Pw 11 203-18.35

Zakład
fryzjerski, dobrze zaprowadzony w centrum sprzedam. Oferty Kurjer zdw 54 740

Skład kolonialny
z mieszkaniem, towarami i urządzeniem korzystnie sprzedam. — Wł. Schwarz, Obrzycko. zdw 54 757

Samochód
kryty, 5 osobowy w bardzo dobrym stanie korzystnie na sprzedaż. Informacji udziela — Warsztaty mechaniczne, Ostrowek 10/11 zdw 45 454

Gasoseit
oszczędza 25% węgla, 1 paczka na 12 ctr. 2,25 zł. J. Gadebusch. Poznań, ul. Nowa 7 (Bazar), tel. 1638. zdw 54 036

Kopalnia złota
Najstarszy zakład fotograficzny w centrum powiatowego miasta z powodu choroby sprzedam — Zgłoszenia pod zdw 53 801

Posiadłość
dom ze składem i mieszkaniem wolnym, obszerne zabudowania, ogród, kilkanaście mórg ziemi sprzedam lub zamienie na posiadłość w mieście bliżej Poznania Zgłoszenia tylko reflektantów do Kurjera nw 11 407

Pianino
jak nowe tanio sprzedam. Wiadomość: „Elektrovox”. Półwiejska 30, telefon 58-30 zdw 54 515

Rozlewnia
piw, wody mineralnej, Poznań — sprzedam. Oferty Kurjer zdw 54 687

Kiosk
z dwoma pokojami w Ludwikowie, w najlepszym położeniu przy dworcu kolejowym, do odstąpienia na własny rachunek na sezon letni. Adres wskaże Kurjer Poznański zdw 54 833

Przycepkę
do motocykla „Sarolea” tanio sprzedam. Ozorkiewicz. Piławy, Szkolna 2. Pw 11 439

Samochody
używane w bardzo dobrym stanie „Dürkopp” otwarty 6 osobowy, „Fiat 501” otwarty 4 osobowy, „Rugby” reklamówka (furgon) 1 tonnowy, „Horch” ciężarówka 3 tonnowa jako kupna okazje poleca „Autopol”. Poznań, ulica Sew. Mielżyńskiego 21 (Hotel Monopol). Pw 11 692-21.29

Wina
krajowe i zagraniczne białe i czerwone po cenach niższych własnego zakupu w każdej ilości od 5 butelek począwszy wyprzedaje z powodu likwidacji Hurtownia Win w Poznaniu Łaskawe zgłoszenia uprasza się do Kurjera zdw 54 865

Nadzwyczajna okazja
Futro z niebieskich lisów za bezcen. Komis „Okazja”. Most Dworcowy. zdw 54 653

Piekarnia
w Poznaniu z powodu wyjazdu zaraz do sprzedania. Matysiak, św. Marcina 43. IV. zdpw 54 946

Mebel
wszelkiego rodzaju nowe i używane Najdogodniejsze warunki spłaty Stefan Pahl, ul. Marszałka Focha 29, magazyn mebli telefon 64 25. Pw 11 223-18.129

Plaszcze damskie
w olbrzymim wyborze przy cenach najniższych poleca P. Szczepański i S-ka Poznań, ul. Woźna 1. Dla urzędniczek dogodne warunki spłaty Pw 11 201-2-18.19.20

Ford 1927
otwarty, znakomicie utrzymany sprzedam wyjątkowo tanio. Skarbowca 20, skład. nw 11 444

Sprzedam realność
Wolsztynie przy bardzo ożywionej ulicy, wtem najstarszy skład blatów, z objęciem towaru, z dwoma wystawowymi oknami, kantor mieszkanie prywatne z 5 pokojami i kuchnią ubikacje poboczne jak remizy chlew i t. d. ładny ogród sięgający do jeziora. Zgłoszenia przyjmuje Grand Hotel, Wolsztyn zdw 54 632

Fotograficzny
zakład z mieszkaniem sprzedam zaraz w centrum Poznania. Oferty Kurjer zdw 54 110

Wózek
dziecięcy sprzedam. Zalewski, Kozia 29 III. zdw 54 956

Pokój
męski sprzedam. Słowackiego 58. rano do 10 i od 2 do 4. Gospodarz Pw 11 683-54.385

Autobus
w dobrym stanie, zarejestrowany z powodu choroby tanio sprzedam. Hübner, Marszałka Focha 77, u Nowaków. zdw 54 326

40
mórg, dom 3 pokoje kuchnia, murowany pod dachówką, budynki murowane pod dachówką, 2 konie 4 bydła, maszynierza kompletna, wpłaty 9 000 złotych sprzedam Argus, Poznań, Piekary nr. 18. zdw 55 028/29

Dom
w Puszczykowie, masywny, 4 ubikacje, morga ogrodu, cena 10 000, wpłaty 5 000 złotych sprzedam Argus, Poznań, Piekary 18. zdw 55 024/25

Singera
maszynę, okrągłe czolenko, skrzypce wygrane tanio sprzedam Poznańska-83. III. lewo. zdw 54 944/5

Parcelę
2½ morgi ziem pod budowę sprzedam Właściciel Jan Tomkowiak, Fabianowo-Poznań 3 zdw 54 923/4

Gospodarstwo
64 morgi, ogrodowej ziemi, 8 km od Poznania za 40 000, wpłaty 25 000 sprzedam. Informacje bezpłatne. Strabel, Poznań, Wierzbice 43. zdw 55 155/6

Dom
4 morgi ogrodu, przedmieściu Poznania, cena 19 000 Zgłoszenie Rutkowski, Grobla 29. zdw 54 632/3

Samochód ciężarowy
3 tonnowy marki „Horch” platforma w bardzo dobrym stanie okazynie na sprzedaż wiadomość „Autopol”. Poznań, ul. Sew. Mielżyńskiego 21 (Hotel Monopol). Pw 11 694-21.28

Samochody
6 cyl. Limuzyna i Roadster (sportowy) marki Overland Whippet, mało używane, okazynie sprzedamy „Autolux”. św. Marcina 45. telefon 25 01. zdpw 54 570

Kapelusze
oraz plaszcze i suknie kup Pań najtańiej w firmie P. Szczepańskiego i S-ka. Poznań, ul. Woźna 1. Pw 11 2045-18.21/2

Maszyna
do plecenia siatki z drutu od 10 do 140 oczek, 4-katna nowy system, cały komplet zaraz do sprzedania Oferty Kurjer zdw 54 911

Parcela
700 metrów słoneczna, najlepsza okolica Słowackiego, okazynie po 30 zł sprzedam Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 54 351

Samochód
Niezwykła okazja Talbot Torpedo otwarty sprzedam tanio 3 500. Telefon 4076 zdw 54 895

Parcelę
budowlaną, słiczne położenie, sprzedam korzystnie Szender, Mościna. zdw 54 892

Gospodarstwo
65 mórg blisko Poznania, budynki dobre, inwentarz kompletny, cena 32 000, wpłaty 10 000. Hurt. kowski, Grobla 29. zdw 54 634/5

Pończochy
piękne, dobre, tanie — A Szymański Poznań św. Marcina 1 specjalny skład pończoch. Pw 10 394-5-14.186

Obuwie
damskie wyprzedaje tanio. Jeżycki Dom Towarowy Kraszewskiego 11. Pw 11 215-6-18.73/4

Restaurację
z pół koncesją korzystnie sprzedam. Adres wskaże Kurjer zdw 54 860

Dorożkę samochodową
koncesja zegarem sprzedam. — Zgłoszenia Sowiński św. Marcina 22, telefon 1897. zdw 54 874

Trzylampowy
radiokomplet lampy ekranowe, głośnik szafkaowy zł 150 Oferty Kurjer zdw 54 871

5 KUPNA
Majątek
1 000 do 1 500 mórg tylko dobrej ziemi z dobrą komunikacją i do trzema inwentarzami kupi zaraz przy odpowiedniej wpłacie agrom. Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer Pozn. zdw 54 696

Książki
powieściowe, naukowe, dzieła artystyczne, poszczególne i całe biblioteki kupuje. Placi najkorzystniej. Książka Antykwarjat”. Woźna 12. zdw 52 875

Podręczniki
szkolne kupuje Placi najkorzystniej. „Książka Antykwarjat”. ul. Woźna 12 zdw 52 876

Brylanty
złoto i srebro kupuje i płace najwyższe ceny W. Kruk, jubiler, Poznań, ul. 27 Grudnia 6. zdw 54 256

Lekarz - dentystka
z 6-letnią samodzielną praktyką kupi lub obejmie w dzierżawę gabinet dentystyczny Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 54 912

Rozlewaczkę do piwa
na 8 butelek, używaną, w dobrym stanie kupie. Łaskawe oferty upraszam do Kurjera Poznańskiego zdw 54 867

Kupię
bilard kompletny używany lecz w dobrym stanie. Oferty z podaniem ceny uprasza Kasyno Podoficerskie 15 Pułku Ułanów w Poznaniu. zdw 54 920

Melanżer
i walcówkę używaną lub nową kupię zaraz. L. Sledziński, Poznań, Wroniecka 16. tel. 12-42. zdw 55 105

Kupię
natychmiast kilka używanych okien i drzwi w dobrym stanie. Oferty do Kurjera zdw 55 022

Pianino
krzyżowe, czarne, dobre, z moderatorem, zaraz kupię. — Oferty Kurjer zdw 55 061

Kupię
dobry wózek roboczy 3 calowy lub 3½. Jan Przybył, Grodziska 2. 62-48. zdw 54 994

Kukawkę
stara, z przedbiegiem przepiórką, kupię chodzącą lub nie chodzącą. Zaplace dobrze. Zgłoszenia przyjmuję Flens, zegarmistrz, Skoki. nw 11 404

Szafe
używaną, lustro, leżankę i szynfonierkę kupię. — Oferty Kurjer r w 10 050

Składu
z mieszkaniem w śródmieściu poszukuje zaraz. Oferty Kurjer zdw 55 191

6 KAMIENICE
Kamienicę
kupie, która przynosi 15—25 000 rocznie, wpłata wedle umowy pośrednicy wykluczeni Oferty do Kurjera zdw 53 733

Kamienica
skład, mieszkanie, narożnikowa, przedmieście Poznania, 60 000 zł, wpłata ug. dowa. — sprzedam B. Chorz, Górna Wilda 10. Pw 11705-54.480

Sprzedam
kamienicę III-piętrowa w mieście powiatowym z wolnym składem i mieszkaniem. Cena 50 tysięcy, wpłaty 30 tysięcy Oferty Kurjer Poznański zdw 54 950

Willa
6 pokoi, ogród, 36 000, wpłaty 20 000. Oferty Kurjer zdw 55 003

Kamienicę
w Poznaniu kupię, do 100 000 zł., wpłaty 60 000 złotych. Spieszne zgłoszenia od właścicieli do Kurjera zdw 55 066

Kamienica
nowoczesna, dochód 20 000, cena 185 000, wpłaty 80 000, 5 pokoi wolne. Jaskiewicz, Fredry 6. zdw 55 149

7 PIENIADZ
4—6 tys.
złoty na I hipotece poszukuję dam do 15 proc. rocznie i ewent. zagwarantowanie w dolarach. — Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 54 592

2.000
pożyczki poszukuje spiesznie kierownik poważnego Towarzystwa Gwarancji, wysoki procent, ewentualnie zajęcie popołudniowe Kurjer nw 11 443

Która
szlachetna osoba pożyczki wdowie na 6 mies. zł 1500. — za to odstąpię pokój z urządzeniem kuchni, reszta podług umowy. Oferty do Kurjera pod zdw 54 669

Pożyczkę
na hipoteke w willi wielkopolskiej w Poznaniu dam w zamian za udzielenie prawa kupna tejże willi. Oferty do Kurjera zdw 50 410

Zł 4 000
pożyczki poszukuje przemysłowiec, właściciel nieruchomości w Poznaniu za dobrym procentem i gwarancją na czas przejściowy. Łaskawe zgłoszenia uprasza się do Kurjera zdw 54 804

Wspólnik
do fabryki w pełnym rozwoju potrzebny, o ile możliwości czynny — z powodu zmian rodzinnych z kapitałem do 50 000 zł. Zgłoszenia „Par”. Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 21.58. Pw 11706-21.58

50 000
złoty wypożyczenie i hipoteka domu w Poznaniu, 15%. Zgłoszenia Kurjer zdw 55 021

Zł 15 000
złote kaucje, przy otrzymaniu posady książkowego. — Łaskawe oferty do „Par” Toruń, Szeroka nr. 46, pod „Kaucja”. Pw 11697-64.170

300 zł
pożyczki szukam, 6 miesięcy, procent obiadki i 5%. Oferty Kurjer zdw 55 045

30 tysięcy
na I hipotece domu handlowego w śródmieściu poszukuję. Wartość domu 150 tysięcy. Przynosi 12 tys. dzierżawę. Dam 9 procent, zupełna pewność lokaty kapitałów emerytalnych, urzędniczych i t. p. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdw 55 049

50 zł
pożyczki na 1 miesiąc poszukuje inteligentna osoba. Procent, — referencje. Oferty Kurjer zdw 55 036

20 000
włoży starszy kupiec do dobrze rentującego się przedsiębiorstwa w Poznaniu z współpracą i zabezpieczeniem hipotecznym Zgłoszenia do Kurjera zdw 55 164

500 zł
na ½ roku pod gwarancje i za procentem szukam. Spieszne zgłoszenia Kurjer zdw 55 175

Hipotekę pierwszą
dobrze oprocentowaną na 13 000 zł sprzedam. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 54 971

Za wypożyczenie
10 do 12 tysięcy na hipotece dam jako procent pokój z balkonem i całodzienne utrzymanie. Oferty Kurjer zdw 54 963

Bez ryzyka
stały dochód osiągnąć może osoba wypożyczająca 10 000 zł. Zgłoszenia przyjmuję „Astra”. Bydgoszcz, Gdańska 162. nw 11 405

Pożyczka
Dwadzieścia tys. zł. pożyczki poszukuję na 125-morg. gospodarstwo z gwarancją na I hipotece. Procent podług umowy. Prócz tego przyjmuję 1—2 osoby na letnioko. Spieszne zgłoszenia skierować do Kurjera r w 10 058

8 DO WYNAJĘCIA

3 pokoje
mieszkania w willi od gospodarza ul. Grodziska 22 zdw 54 787

Mieszkanie
5 pokojowe z wszelkim komfortem i meblami korzystnie do odstąpienia w centrum miasta. — Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 54 146

Komfortowe mieszkanie
6 pokoi parter, koło Parku Wilsona, objęcie 6 000, w tem czynsz do stycznia po 350. Oferty Kurjer Poznański zdw 54 873

Pokój
z osobnym wejściem małżeństwu wydzierżawia z piecykiem. Adres Kurjer zdw 55 043

Mieszkania
1, 2, 3 pokojowe wydzierżawia. Pijanowski, Wielkie Garbary 5, u Osinich. zdw 55 042

2 500
1½ roczna dzierżawa, 2 pokoje, kuchnia, Debiec wskaże św. Marcina 15. I., prawo zdw 55 179

Sześciopokojowe
mieszkanie, śródmieście Wiadomość „Informator”. Ratajczaka 15 (Pasaż) zdw 55 167

Mieszkanie
2 pokoje kuchnia kilka mórg ziemi obsianej, od Poznania 10 minut jazdy koleją. Czyszn 1500 złotych zgóry Oferty Kurjer zdw 55 173

3 pokoje
z komfortem w willi, I. piętro, od 1 czerwca do wynajęcia niedaleko Debin, Ekas, Debiec przy ul. Szczepana, niedaleko Debin. zdw 55 147

Wydzierżawie
3 pokoje z kuchnią i balkonem. Strzyg. Puszczykowsko poczta Puszczykowo powiat Poznań. zdw 54 636

Okazja
Z powodu wyjazdu oddaje się mieszkanie 4 pokojowe, część mebli w śródmieściu, świeżo odnawiane. Adres wskaże Kurjer zdw 54 964

Pięciopokojowe
mieszkanie komfortowe z składem w Lesznie, w najlepszym punkcie zaraz lub od 1. VI. do wynajęcia za miesięcznym czynszem, ewentualnie zamienie na dwupokojowe w Poznaniu. Zgłoszenia Kontil, Leszno Leszczyńskich. zdw 55 009

Wydzierżawie
pokój i kuchnia, ogród, sklep, góra, na 6 lat 1500 zł; 20 minut od tramwaju. Małona, Junikowo. zdw 55 000

Mieszkania
za dzierżawę zgóry, 5 pokoi, kuchnia (fazarz) korzystnie wynajmie „Pawilon”, Marszałka Focha 15. zdw 55 065

Mieszkania
dwa razy dwupokojowe, część mebli, centrum wskaże „Osadopol”, Rzeczypospolitej 9. zdw 55 093

Dwa
pokoje za dzierżawę. Nowak, Żydowska 5. zdw 55 183

Pokój
kuchnia bardzo ładna zaraz wolne. „Komis”. Sew. Mielżyńskiego 25 a. zdw 55 162

Mieszkanie
4 pokoje, centrum, 3 000. — 3 pokoje, centrum 2 800. — wolne zaraz wskaże Szczepański, Kantaka 5. I. zdw 55 136

Pokój
kuchnia, 2 lata dzierżawa 1 200. Widziński, Maleckiego 15, podwórze. zdw 55 135

9 SZUKA MIESZK.

Poszukuję
zaraz 5 pokojowego mieszkania, nie wyżej II. piętra wprost od gospodarza centrum. Oferty Kurjer zdw 54 600

Redaktor
z małą rodziną szuka mieszkania 2—3 pokojowego z kuchnią, łazienką I lub II piętro. Oferty Kurjer zdw 53 974

Mieszkania
1—2 pokoi kuchne poszukuję. Czyszn zgóry Oferty Kurjer zdw 54 296

Poszukuję
3 do 4 pokojowego mieszkania wprost od gospodarza. Zaplace czynsz dwuletni Oferty Kurjer zdw 54 872

Portjerstwa
z mieszkaniem w lepszym domu. Oferty Kurjer zdw 55 064

Poszukuję
pokój z kuchnią zaplace żądać cenę bez pośrednictwa. Oferty Kurjer zdw 55 140

3 — 4 pokojowego
mieszkania poszukuję zaraz wprost od gospodarza za Dzierżawą zgóry. Łaskawe oferty Kurjer zdw 54 970

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamiana
2 pokoje, kuchnia na 1 pokój i kuchnię. Gdzie? wskaże Kurjer Poznański zdw 54 966. Pośrednicy wykluczeni

11 POKOJE UMEBL.

Pokój
dla małżeństwa z urządzeniem kuchni centrum wskaże Kurjer zdw 54 713

Ladny
pokój 2—3 panom, paniem, Wielkie Garbary 18. II., lewo. zdw 54 847

2 poko

Umeblowany
pokój z utrzymaniem od 1. 6. 30 do wynajęcia. Św. Marcin 66/67, II, lewo, front. zdw 55 007

Niekrepujący
duży, elektryczność Poczta 21, II, prawo. zdw 55 004

Elegancki
nmeblowany pokój, elektryczność od 1 czerwca. Gasiorowskich 8, I, piętro, lewo. zdw 54 995

Pokój
dla 2 panów lub panienek od 1. 6. 30. Rybaki 20 a, III, pr. prawo. zdw 55 077

Pokój
ładny, frontowy 2 panom na stałych stanowiących 1. 6. wynajmie. Zgłoszenia 4-6 Bardasz, Strusia 5, III. zdw 54 900

Pokój
 balkonowy panu lub dwom. Żupańskiego 21, I, p. prawo. zdw 55 118

Pokój
dla pana wolny. Wierzbicice 39, II, lewo. zdw 55 138

Wielkie Garbary
Szyperka 1, III, lewo - jedno-, dwu-osobowy, słoneczny. zdw 55 131

Próżny
obszerny pokój Zgłoszenia „Frantz”. Półwiejska 31, I. zdw 55 134

Pokój
słoneczny dwuosobowy. Św. Wojciech 21, II, lewo. zdw 54 984

12 SZUKA POKOJU

Pan
poszukuje pokoju skromnego z utrzymaniem lub bez. najchętniej w śródmieściu. - cena. Oferty Kurjer zdw 54 698

Przyszłe
małżeństwo poszukuje pokoju umeblowanego z używaniem kuchni zaraz. Oferty Kurjer zdw 54 904

Szukam
pokoiku, osobne wejście, możliwie od gospodarza. Oferty Kurjer zdw 54 901

Małżeństwo
bezdzielnego poszukuje pokoju umeblowanego z używaniem kuchni u samotnej osoby samotnych, na Wildzie od 15. 6. lub 1. 7. - Oferty Kurjer zdw 54 891

Poszukuję
dla inteligentnej pani/pani/pani w centrum z dobrym utrzymaniem. Oferty z podaniem ceny Kurjer zdw 54 868

Od 15 czerwca
poszukuje w śródmieściu jednego lub dwóch pokoi, elegancko umeblowanych, łazienka, telefonem, dobrą obsługą. Zgłoszenia z podaniem warunków do ekspedycji Kurjera zdw 54 863

Pokoju
poszukuje pan w okolicy pl. Św. Krzyżskiego z niekrepującym wejściem i podaniem ceny. Zgłoszenia Kurjer zdw 55 122

Poszukuję
pokoju przynajmniej w okolicy Aleja Marcinkowskiego. Oferty Kurjer zdw 55 178

Próżnego
pokoju dla starszej pani zaraz lub 1. VI. Oferty Kurjer zdw 55 010

Kawaler
w starszym wieku szuka pokoju umeblowanego. Zgłoszenia Kurjer zdw 55 097

Niekrepującego
komfortowego pokoju z wejściem z klatki schodowej poszukuje - o ważny przemysłowiec przyjeżdżający często do Poznania. Spokój i cisza obustronnie konieczne. - Oferty Kurjer zdw 54 307

Kupiec
kawaler, lat 43, na stałe stanowisku szuka solidnie umeblowanego pokoju. Zgłoszenia Kurjer zdw 55 099

13 LOKALE

Skład
zaraz do wynajęcia Jan Karoliński. Kramarska 25 zdw 53 488

Śpichlerz
z bocznica kolejowa murowany, suchy z powodu likwidacji bardzo tania na korzystnych warunkach eplatu sprzedam. Łaskawe zgłoszenia interesentów uprasza się do Kurjera zdw 54 866

Sklepu
lub suterenu poszukuje. Kruczyński, Szewska 9, skład. zdw 54 979

Lokal
handlowy z urządzeniem przy Starym Rynku do odstąpienia. Zgłoszenia do Kurjera zdw 54 974

Lokal
2-pokojowy na I pr. w okolicy Starożytnego potrzebny zaraz. Zgłosz. do Kurjera Poznańskiego zdw 55 135

14 DZIERŻAWY

Poszukuje
dzierżawy piekarni w dużej wsi pościelnej lub małym mieście. - Zgł. proszę Feliks Mleczak, St. oł. powiat Międzybóże, zdw 11 460

349
mórg. 5 mórg ogrodu i parku, willa 6 pokoi, balkon, łazienka, budynki masywne twardo kryte, dom dla robotników, inwentarz żywy, martwy kompletny, dzierżawa 10 lat, objęcie 14 000 złotych, wydzierżawi Argus, Poznań, Piekary 18, telefon 37-28. zdw 55 027

Szopy lub placu
większego w centrum lub przedmieściach Poznania na dłuższe lata w dzierżawę poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 55 095

Piekarnia - cukiernia
Poznań, przedmieście, skład, przytulne mieszkanie i dla czeladzi od gospodarza, kość, wóz reklamowy świetle elektryczne, wypiek 3 cent. żytniej 1 cent. pszennej, zaraz objęcie 6 000 zł, dzierżawa 150 zł. z powodu choroby wydzierżawi. Zgłoszenia Kurjer rw 10 057

15 LETNISKA

Letnisko
kuracja mleczna Poznań-Szeląg, willa Graefe zdw 53 630

Hel, willa Słońce
pokoje z wykwintem utrzymaniem od 14 zł. Widok na morze. W czerwcu wycieczki, urzędniczy zniżki. Zgłoszenia czerwiec Poznań, Niegołęwskich 7, lewo, w sezonie Słońce, Hel zdw 54 356

Restauracja Carlton
Dziwiata rano piątek Czy młoda dama która woli winogrona niż poziomki, pozwoli aby młody człowiek, który zjadł tych poziomek dwie porcje, nie ustawał w poszukiwaniach wspólnego znajomego, by móc być jej przedstawionym i by się potem razem z młodą damą uśmieć z tej „Kolony westchnień” dw 5 120

22 ROZMAITE

Rowery
maszyny do szycia naprawia tanio szybko F. Kedziński, Male Garbary 11 zdw 54 115

Pierwszorzędne
szyje garderobe damska dzieleca tanio. Dudziak, Romana Szymańskiego 10. Pw 11 693 54.302

Akuszerka
Kleinwächterowa w Poznaniu, centrum miasta ulica Romana Szymańskiego 2 pierwsze piętro lewo drugi dom od placu Świętokrzyskiego. zdw 46 070

Uwaga
jedwabne nożyczki, wszelkie trykoty ze sprutem oczkami naprawiam od 50 groszy. Ogrodowa 15, lewo skrzydło, I. zdw 55 050

Wdowiec
lat 45, rzemieślnik z córka lat 16, posiadający mieszkanie 2 pokojowe z kuchnią w śródmieściu szuka wdowy lub panny do lat 45 z małym majątkiem celem ożenku. Oferty Kurjer zdw 54 905

Wdowiec
lat 50, posiadający mniejszy skład z trzykondyminowym mieszkaniem, urządzeniem poszukuje żony Starsze panny lub wdowy mogą się zgłosić do Kurjera zdw 54 988

Wdowiec
lat 44, bezdzietny, szuka żony z majątkiem najmniej 40 000, celem spłacenia współnika, na realność wartości 120 000 zł. Oferty do „Par” Bydgoszcz, Dworcowa 72, pod „Dobrobyt”. Pw 11704-63.319

Oferujemy
dobór partii każdej sferze droga dyskretnej korespondencji Warszawa. Skrzynka pocztowa 852. Znaczek 50, załączyć. nw 11 064

Dwie siostry
lat 22 i 25 szatynki, inteligentne (muzykalne), z kupieckiej rodziny, chciałyby poznać panów w celu matrymonialnym Tylko poważne zgłoszenia pod zdw 55 080

Ogrodnik
kawaler, lat 25, posiadający ogrodnictwo wartości 50 tysięcy zł poszukuje znajomości pani celem ożenku w stosownym wieku, zdrowej i zamężonej od ogrodnictwa. Pośrednictwo krewnych mile widziane. Zgłoszenia z celem zaufaniem nadesłać do Kurjera Poznańskiego zdw 55 086

24 NAUKA

Kursy stenografii
pisanie na maszynach Kantaka 1, II, piętro. zdw 55 170

Tłumaczy
I przepisuje na maszynie angielskie, francuskie, niemieckie, polskie - szybko, tanio Sspanowska, Aleje Marcinkowskiego 24, podwórko, prawo, II. nw 11 282

Kursy
stenografii, pisanie na maszynach, księgowości Tyran-Zaworskiej, Strzelecka 33 zdw 51 872/3

Francuskiego
początkującym dziewcz. Św. Wojciech 5, III, Antaszek. zdw 55 151

25 MUZYKA

Rutynowany
klarnecista (saksofon) potrzebny Zgłoszenia: Dyrekcja Teatru Świętego „Słońce”, Poznań. Pw 11 682-21.13

Trio
potrzebne od 15. 6. ewentualnie 1. 6. Oferty z warunkami do Kurjera zdw 54 935

26 ROZRYWKA

Wypożyczalnia
książek, największa w Poznaniu, Dwa złote miesięcznie „Książka Antykwariat”. Woźna 12 zdw 52 877

Kino Aurora
Św. Marcin 13. Od 21-26. 5. 1930 roku - Pat i Patachon jako Pogromcy Wilków. zdw 55 073

27 SZUKA PRACY

Ogłoszenia do 30 słów dla poszukujących posady w tej rubryce obliczamy do jednej trzeciej cenę drobnych

Posługaczka
dobrymi świadectwami poszukuje posługi. Oferty Kurjer zdw 54 750

Posługaczka
poszukuje posługi najchętniej biurowej. Oferty Kurjer zdw 54 699

Szyje
pierwszorzędnie, tanio, szybko, Time, Św. Marcin 2/3 zdw 54 739

Dwie
Poznańki pokojowa i kawiarka poszukują posady na wyjazd sezonowy, najchętniej Pomorze Kolejowa 50, Schmidt. zdw 54 838

Freblanka-wychowawczyni
z początkami nauczania poszukuje posady do dzieci chętnie na wieś. Długoletnie świadectwa K. Dudzińska, Konstancja, poczta Skolimów, willa „Gryf”, dw 5099

Książkowa - kasjerka
z sześciolletnią praktyką w przedsiębiorstwach zbożowych pisząca również na maszynie szuka posady. Oferty Kurjer zdw 54 296

Bufetowa
młoda, inteligentna, rzetelna prowincji poszukuje posady do bufetu od 1. 6. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 54 391

Książkowa - kasjerka
z 7 letnią praktyką pisząca na maszynie poszukuje posady. - Oferty Kurjer zdw 54 489

Ogrodnik
kawaler, lat 22 poszukuje zaraz posady samodzielnego lub pomocnika. Posiada dobre świadectwa. 4 i pół roku praktyki Łaskawe zgłoszenia Kurjer nw 11 405

Panna
lat 26, religijna, gospodarna, muzykalna, z mniejszą gotówką, - wyjadzie zamaż. Oferty Kurjer zdw 55 044

Czeladnik
kowiński poszukuje jakiegokolwiek pracy. Oferty Kurjer zdw 54 504

16 letni
syn pragnie się wyczerzyć czeladnictwem w dziedzinie mistrzów. - Proszę o łaskawe zgłoszenia z podaniem warunków St. Piatek: Kamiennik, p. Kwiecie, pow. Czarnków. zdw 53 115

Zbożowiec
książkowy z praktyką w „Rolnikach”, zwolniony z wojska, posiadający prima świadectwa i referencje, poszukuje posady. - Zgłoszenia Kurjer zdw 54 150

Kupiec
uczciwy, dzielny lat 23, branta kolonialno-deliatesowa i wódczania, dłuższą praktyką prima referencje poszukuje posady kierownika, magazyniera ekspedienta, podróżującego lub biurowego. Zgłoszenia pisemna Kurjer zdw 53 943

Młody inżynier chemik
z zagranicznymi studiami poszukuje posady we wszelkich zakładach przemysłu jako chemik. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 53 845

Panienska
z lepszej rodziny inteligentna, dobrze polecona poszukuje posady do dzieci zaraz lub później. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 54 809

Gospośnia
samodzielną, inteligentną i uczciwą, bardzo dobrze świadectwa, szuka posady zaraz lub od 1. 6. najchętniej u samotnego pana. Oferty Kurjer zdw 54 555

Student
w ciężkich warunkach poszukuje jakiegokolwiek posady Dobrze rysuje. Łaskawe oferty Kurjer zdw 54 541

Starsza
służąca kucharka poszukuje posady do wzystkiego. Oferty Kurjer zdw 54 608

Książkowa - bilansista
korespondent polsko - niemiecki, rutynowana siła poszukuje posady w większym przedsiębiorstwie handlowym lub przemysłowym od 1 czerwca. Oferty Kurjer zdw 54 623

Praktyki
w aptece poszukuje absolwent gimn. Łaskawe zgłoszenia ewent. z warunkami przyłączenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 54 776

Starszy pomocnik fryzjerski
poszukuje posady od 1. 6. 1930. Zgłoszenia listowne z podaniem warunków A. Ozerwiński, Śródka, Kościelna 2. zdw 54 780

Pracznia
poszukuje prania poza domem. Zgłoszenia Kurjer zdw 54 671

Kupiec
sumienny i solidny poszukuje posady podróżującego, prima referencje i gwarancja finansowa. Oferty Kurjer zdw 54 207

Książkowa - kasjerka
lat 22 z kilkoletnią praktyką, pisząca również na maszynie szuka posady. Oferty Kurjer zdw 54 287

Osoba
w średnim wieku, inteligentna, czysta, uczciwa, sumienna, pracowita, z lepszej rodziny z dobrym gotowaniem poszukuje posady w lepszym domu do jednej lub dwójki osób Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 54 364

Pracznia
poszukuje prania i posługi Oferty Kurjer zdw 55 018/4

Szofer
kował, kawaler, z dłuższą praktyką poszukuje posady zaraz lub później. Łaskawe oferty Kurjer zdw 54 910

Ekspedjentka
rzetelna pracownica, znająca obsługę maszyn do tawy, poszukuje posady zaraz lub później, dobre referencje skromne wymagania. Najchętniej z przyłączeniem do rodziny. Obecnie w domu. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 54 909

Dziewczyna
poszukuje posady, najchętniej w pralni, prasowni. Oferty Kurjer zdw 54 902

Sierota
poszukuje posady w lepszym domu. Prosi uprzejmie o złożenie ofert Kurjer zdw 54 900

Szofer - biurowy
były starszy sierżant zawodowy W. P., żonaty, z wzorową opinią oraz świadectwami szuka posady od 1. VI. ewentualnie później, chętnie w majątku Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 54 896

Poszukuje
posady pokojowej w lepszych państwach. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego pod zdw 54 890

Dziewczyna
do wzystkiego z gotowaniem poszukuje pracy od 1. 6. 30. Oferty Kurjer zdw 54 889

Dziewczyna
starsza poszukuje posady od 1. 6. gotowaniem do wszelkich prac domowych w religijnym domu. - Oferty Kurjer zdw 54 940

Młodsza
dziewczyna szuka pracy do wzystkiego z cokolwiek gotowaniem od 1. 6. Oferty Kurjer zdw 54 886

Patrz — listowy niesie nam już najnowszy numer „Wielkopolskiej Ilustracji“.

Skład
w większym mieście powiatowym przy przynajmniej ulicy z dużym oknem wystawowym, nadający się na każde przedsiębiorstwo - zaraz do wydzierżawienia. Oferty do Kurjera Poznańskiego pod nw 11 467

Gościniec
w pełnym biegu, 50 mórg, od właściciela, objęcie 4 000. Jaskiewicz, Fredry 6. zdw 55 143

Poszukuję stajni
na parę koni i dwie platformy najchętniej w centrum miasta. Spieszne zgłoszenia do Kurjera zdw 55 187

340
mórg. 5 mórg ogrodu i parku, willa 6 pokoi, balkon, łazienka, budynki masywne twardo kryte, dom dla robotników, inwentarz żywy, martwy kompletny, dzierżawa 10 lat, objęcie 14 000 złotych, wydzierżawi Argus, Poznań, Piekary 18, telefon 37-28. zdw 55 026

21 ZGUBY

Zgubiono
indeks 9047 (wydział lekarski) unieważniam Edmund Finke. zdw 54 508

Pasek
damski zgubiono w niedzielę pomiędzy Skłodową a Artyleryjską. Za wynagrodzeniem oddać Uniwersytet, portjer. Pw 11701-21.38

Stanisław Szymanowski
ur. 1905 r., Smolice, powiat Gołyń, unieważnia zgubione wojskowe papiery wykaz osobisty kartę rowerową nr. 8127 i wszelkie inne papiery. zdw 55 032

Zaginął
wilk, wabi się Wezyr Odprowadzić za wysoką nagrodą Baon sanitarny (Berdychowo), por. Kłodziejczak. zdw 54 870

W Sołaczu
zgubiono torebkę z paszportem niemieckim na nazwisko Elżbieta Hölderhof. Uczciwego znalazcę proszę o zwrot paszportu za wynagrodzeniem. Peter, ul. Mazowiecka nr. 45. zdw 55 001

2 chłodnice
do samochodu znaleziono na Jasnzej. Zgłoszenia do Kurjera zdw 55 189

16 OSOBISTE

Panienska
szuka kulturalnej partnerki do tennisa, najchętniej Malopolski, Oferty Kurjer zdw 54 928

Zrywam
zaręczyn z p. M. Mizgalskim. A. Tynecka zdw 54 960

Krynica
Pensjonat „Grunwald” pod nowym Zarządem E. Chojnowskiej i N. Gorb’anowej Aleje Lipowa czwarta willa od nowych łazienek. Pokoje słoneczne, pościel, woda zimna i gorąca, elektryczność, do 15 czerwca 12 zł. Kuchnia smaczna obfita tylko na świeżym masle. Na żądanie dietetyczna. Pw 11 649 20.117

Letnisko
Morminówka, stacja poczta Ostroróg, otoczone lasami i jeziorami przymuje gości na maj i sezon lato. Nowy administrator, ceny przystępne zdpw 53 833

O Uzdrowiskach
ich środkach leczniczych i warunkach pobytu udziela ustnie, pisemnie i telefonicznie wszelkich informacji Związek Uzdrowisk Polskich w Warszawie, ul. Świętokrzyska 17, m. 4, tel. 434-38, 409-74. nw 11 063

Rabka - Zdrój
Pensjonat „Porebianka”, nowy zarząd poleca pokoje słoneczne, z utrzymaniem. Znakomita kuchnia, troskliwa opieka, ceny przystępne. Radio, przed domem duży ogród, maj, czerwiec i wrzesień specjalne zniżki. Telefon nr. 45. nw 11 366

Zakopane - „Januszek”
ul. Chalubińskiego, Pensjonat Wandy Rychlickiej z Poznania. Kuchnia wykwinna, Piekny duży park, Czerwiec 8.50, lipiec 10 do 12. zdw 54 731

Letniska
dla 2 osób z dzieckiem półtorarocznym poszukuje na lipiec w okolicy suchej lesistej nad wodą. Oferty Kurjer zdw 54 913

Nad pełnym morzem w Jastarni - Bór
2 dobrze umeblowane pokoje z urządzeniem kuchni na nadchodzący sezon (lipiec i sierpień) do wynajęcia. Blizszych informacji udzieli J. Dymek, Poznań Grunwaldzka 25. zdw 54 877

Na letnisko
2 pokoje. Stróżki Puszczykowsko, poczta Puszczykowo, powiat Poznań. zdw 54 913

2 pokoje
i kuchnia, ewentualnie z utrzymaniem na czas lato do wynajęcia. Las jezioro w miejscu. Dogodna komunikacja autobusowa. Wałkowski, Bytyn, rw 10 056

Letnisko
Oddam pokoje z utrzymaniem, o kolic w uroczym położeniu okolona wodami i lasami sosnowymi. Zgłoszenia przyjmuje St Kokot, ogrodnictwo, Obrzycko. zdw 55 093

Puszczykowo
2 pokoje umeblowane z kuchnią, Mikolajczak. zdw 54 808

Zakłady

Ślusarsko - Mechaniczne
Projektuje, wykonuje i naprawia wszelka prace ślusarsko mechaniczne oraz narzędziowa W O. siki Poczta 21 zdw 48 752

Przechowywanie futer
przez lato pod gwarancją fachowej konserwacji W Królikiewicz Magazyn futer ul. Podgórna 6 Nowości sezonowe stale na składzie Ceny konkurencyjne. Pw 10 761 15.176

Pensjonat
dla przyjezdnych Poznań, Gwarana 17, II, Pokoje umeblowane większe i mniejsze. Ceny przystępne, T. Rowecka zdw 54 896

Krawcowa
z Warszawy szyje wszystko. - Heinsowa, Dąbrowskiego 63, III piętro. iw 3034

Warsztaty mechaniczne
wykonują wykroje, przyrządy, artykuły masowe na wszelki surowiec, również prace tokarskie z udziałem wydatnej pomocy. Semik, Poznań-Górczyn, Szosa Okrężna. zdw 54 962

Zaciągam
oczka w pończochach, trykotach akuratywnie, tanio. Strzelecka 2, II, w podwórku, Konicka zdw 54 960

Jasnowidz
„Pewuki” metapsychografolog fenomenalny swą wiedzą. Woźna 18, III. zdw 55 018

Krawcowa
poleca się poza dom, Kurjer zdw 55 094

Abażury
do lamp elektrycznych i gazowych tanio w firmie Elektromierz, telefon 6102 Poznań, Marszałka Focha 32. zdw 53 577

23 OZENKI

Kupiec
zbożowy, usamodzielniony w większym mieście powiatowym, religijny, mówiący ze przystojny, poszukuje na tej drodze żony. Dyskretna zapewniona. Anonimy zaraz do biura „Przebieżność” w Warszawie, ul. Jasna 15. Pw 11 233-62.284

Dużo
bogaty pań pragnie bezzwłocznie wyjść zamaż z inteligentną panią, nawet bez stanowiska i majątku Jeżeli chcesz ożenić się szybko i dobrze napisz zaraz do biura „Przebieżność” w Warszawie, ul. Jasna 15. Pw 11 233-62.284

Panna
lat 26, religijna, gospodarna, muzykalna, z mniejszą gotówką, - wyjadzie zamaż. Oferty Kurjer zdw 55 044

Dziewczę
lat 16, uczciwa i chętna, szuka posady do dzieci lub lekkiej pracy domowej. — Łaskawe oferty Kurjer zdw 55 052

Emeryt
urzednik szuka jakiegokolwiek zajęcia. Oferty Kurjer zdw 55 055

Kowal - szofer
maszynista, poszukuje posady. Miejscowość obojetna. — Oferty Kurjer zdw 55 040

Szofer - kawaler
z kilkuletnią praktyką, mniejsze naprawy samochodów, poszukuje posady zaraz lub później. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdw 55 180

Pracznia
poszukuje prania w domu. Pierze czysto, tania. Oferty Kurjer zdw 55 152

Drukarz - maszynista
(ewentualnie jako szwajcardegen) z dobrimi świadectwami poszukuje posady zaraz. Łaskawe zgłoszenia uprasza się Kurjer Poznański zdw 55 154

Poszukuje
posługi lub prania. Oferty Kurjer zdw 54 926

Pokojuwa
z dobrimi świadectwami poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 54 981

Panienska
szuka posady za ekspedjentką lub do biura jako początkująca. Oferty Kurjer zdw 55 112

Posługi
szukam. Oferty Kurjer zdw 55 111

Pracznia
uczciwa poszukuje posady. Raddecker, Półwiejska 35, zdw 55 123

Kucharka
pierwszorzędna poszukuje posady od 1. VI. Oferty Kurjer zdw 55 127

Szofer
początkujący poszukuje posady za małym wynagrodzeniem, najchętniej na majątku ziemskim. Łaskawe zgłoszenia „Par”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod 21.59. Pw 11708-21.59

Ogrodnik
poszukuje posady od 15. 6. 30 lub później. Oferty Kurjer zdw 55 057

Książkowa
pisząca na maszynie poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 54 978

Gospodyni - kucharka
znająca dobre gotowanie oraz wszelką pracę wchodzącą zakres gospodarstwa domowego przy mniejszej pensji, poszukuje posady do lepszego państwa, najchętniej do samotnej osoby od 15. 5., ewentualnie i przed. Oferty do Kurjera zdw 54 937

Sierota
w średnim wieku, znająca gotowanie poszukuje posady. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 54 931

Szofer - ogrodnik
biegły w swym zawodzie, mówi językiem polskim, niemieckim i francuskim, na żądanie kaucje. Józef Strzyżewski, Dąbrowa, poczta Pałędzka, pow. Poznań, zdw 54 919

Rolnik
długoletnia praktyka, dobre polecenia szuka odpowiedniej pracy. Zgłoszenia do Kurjera zdw 54 875

Sierota
lat 17 poszukuje posady najchętniej do dzieci zaraz. Oferty Kurjer zdw 54 861

Biuralistka
z kilkuletnią praktyką poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 54 942

Książkowa
z kilkuletnią praktyką, z znajomością stenografii, pisaniem na maszynie poszukuje posady. — Oferty Kurjer zdw 54 941

Bona
poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 54 887

DZISIAJ W KINIE

Apollo: „Hadzi — Murat — Biały Szatan”.
Aurora: „Pat i Patachon jako pogromcy wilków”.
Casino: „Graziella”.
Colosseum: „Ludzie bez nazwiska”.
Edison: „Fanfary miłości”.
Kino Harfa: „Grzesznica z Monte Parnasse”.
Metropolis: „Lzy ukojenia”.
Odeon: „Trzy namiętności”.
Renaissance: „Upiór bez głowy”.
Słońce: „Księżniczka Jazzbandu”.
Wilsona: „Huragan”.

500 zł
kaucji złoży inteligentny handlowiec za posadę handlową, biurową, lub inną Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 54 161

Młodsza
dziewczyna poszukuje posady lub posługi. Oferty do Kurjera zdw 54 968

Uczciwa
posługaczka poszukuje posługi. Zgłoszenia do Kurjera zdw 54 967

Poszukuje
posady do wszystkiego samodzielnie gotowaniem Oferty Kurjer zdw 54 965

Biurowa
poszukuje posady. Łaskawe oferty Kurjer zdw 54 958

Technik budowlany
poszukuje zajęcia. Obliczenia statyczne, kosztorysy, plany Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 54 957

Szofer - ślusarz
z dłuższą praktyką poszukuje posady zaraz lub od 1. 6. Oferty do Kurjera zdw 54 955

Dziewczyna
szuka posady do wszystkiego z gotowaniem od 1. 6. najchętniej do starszych państwa. Oferty Kurjer zdw 54 945

Służąca
do wszystkiego, trochę gotowania od 1. 6. szuka posady. Oferty Kurjer zdw 54 947

Osoba
samotna, inteligentna, znająca dokładnie całe gospodarstwo i gotowanie, przyjmie posadę u samotnej osoby także na wyjazd. Miejscowość obojetna. — Oferty Kurjer zdw 55 005

Stenotypistka
początkująca poszukuje posady. Zgłoszenia do Kurjera zdw 55 002

Zarządczyni
inteligentna i uczciwa z dobrej rodziny, lat 28, przyjmie posadę gdzie niema pani domu, najchętniej w majątku, ewentl. w domu prywatnym, bardzo dobre długoletnie świadectwa do dyspozycji. Oferty Kurjer zdw 55 067

Posługi
szukam Kurjer zdw 55 072

Pracznia
czysta poza dom Mostowa 13, III., Pawlak, zdw 55 120

Sierota
uczciwa, pracowita z dobrimi świadectwami poszukuje posady do wszystkiego, od 1. Oferty Kurjer zdw 55 092

Młoda
uczciwa, pracowita dziewczyna poszukuje posady do pomocy pani od 1. 6. 30. Oferty Kurjer zdw 55 091

Podróżujący
dobrze zaprowadzony w Poznaniu i Pomorzu poszukuje posady, branża obojetna. Łaskawe oferty Kurjer zdw 55 115

Służąca kucharkę
dobra polecam Szkoła 6, II, zdw 55 116

Sierota
z dobrimi świadectwami, znająca cośkolwiek szyć, cerowanie, poszukuje posady do dzieci. Miejscowość obojetna. Oferty Kurjer zdw 55 129

Szofer
początkujący, dobrze wyszkolony poszukuje posady za małym wynagrodzeniem, w wolnych chwilach zajmie się chętnie inną pracą lub obróbką drzewa. Może także złożyć kaucję. Oferty Kurjer zdw 55 130

Drogerzystka
dyplomowana pragnie zmienić posadę od 1 ewtl. 15. 6. Miejscowość obojetna. — Zgłoszenia do Kurjera nw 11 463

Młoda
panienka poszukuje posady do składu lub bufetu (polskie, niemieckie), kaucji 200 zł. Zgłoszenia Kurjer rw 10 002

Posługaczka
poszukuje posługi. — Oferty Kurjer zdw 55 132

Pomocnik
fryzjerski męski, początkujący w damskim, poszukuje posady gdzieby mógł się wydoskonalić w damskim. Łaskawe oferty z podaniem warunków do Kurjera zdw 55 081

500 zł
dam zaraz za wyrobienie mi stałej posady zecera ręcznego. Dyskretna zapewniona. Oferty Kurjer zdw 55 079

Kto
pomoże młodemu inteligentnemu handlowcowi uzyskać zaraz jakąkolwiek posadę za pewnym wynagrodzeniem. Kurjer zdw 55 160

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego zaraz lub 1. 6. Łaskawe oferty do Kurjera zdw 54 638

Młodsza
maszynista stenotypistka poszukuje posady za małym wynagrodzeniem. Łaskawe oferty Kurjer zdw 54 830

Bona - freblanka
z długoletnią praktyką poszukuje posady do dzieł. Oferty Kurjer zdw 54 605

Pracznia
poszukuje prania Szamarzewskiego 10/13, u p. Białas, zdw 54 619

Sierota
lat 18, uczciwa i pracowita szuka posługi Oferty Kurjer zdw 54 610

Biuralistka
biegła umiejąca pisać na maszynie, obeznana w prowadzeniu kartoteki poszukuje posady zaraz Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 54 644

28 WOLNE MIEJSCA

Dzielnej
i rzetelnej ekspedjentki z branży rzemieślniczej zaraz lub od 1. 6. 30, poszukuje A. Chwałkowski, mistrz rzeźniczy, Bydgoszcz, ulica Dworcowa 81, — zdw 54 534

Zastępca
adwokata do obrony w sprawach karnych poszukiwany. — Oferty Kurjer zdw 54 565

Kowal - szofer
trzeźwy, pracowity i uczciwy, znajdzie stałe zajęcie. Warunki: pierwszorzędnego świadectwa i referencje, kaucja oraz podanie poborów (tygodniówki) Zgłoszenia do Kurjera zdw 54 562

Puszkarz
fachowiec w reparaacjach broni myśliwskiej znajduje stałą posadę zamieszkałą, Zyciorski, cdp. sy. świadczy zgłoszenia Kurjerowi Poznańskiemu pod zdw 54 777

Pryw. Szkoła Przygotowawcza
im. św. Teresy na Wildzie
poniżej kościoła OO. Zmartwychwstańców
przyjmuje zgłoszenia dzieci do wszystkich 4 klas.
Zofja Nowotna
kierowniczką i współwłaśc.

Dzielna
fryzjerska manikurzystka potrzebna natychmiast T. Kuśniek, Leszno, Wilk, Dworcowa 6 Zakład fryzjerski dla pań i panów, nw 11 435

Apteka
w Pelplinie (Pomorze) poszukuje dzielnej siły pomocniczej meskiej z znajomością języka niemieckiego. Zgłoszenia proszę z referencjami i pretensjami, dw 5 086

Poszukuje
się kilka zdolnych pań i panów jako handlarzy demokratów do zbierania zamówień na artykuły codziennej potrzeby Na odpowiedź założyć znaczek. Zgłoszenia do Dr. Kwaśnik Nowy Bierny Górny Śląsk Pw 9673-71.80

Korespondentka
maszynista rutynowana z kilkuletnią praktyką i arytowna znająca obojętnie język polski i ewentualnie niemiecki poszukiwana od 1 czerwca. Pn 20 146 Reflektantki znające stenografię mają pierwszeństwo Wyczerpujące oferty z odpisami świadectw i podaniem referencji nad syłać: Poznań, skrzynka pocztowa 131.

Kucharka pierwszorzędna
z kilkuletnią praktyką na kuchnię polską potrzebna od 1 lub 15 czerwca. Oferty z dołączeniem świadectw i podaniem wymagań nadesłać do Restauracji „Wielkopolska” Grudziądz, Pw 11696-64.171

Dziewczę
do trojga chłopców z ładnym cerowaniem zaraz potrzebna. Pucińska, Ratajczaka 33, zdw 55 059

Służąca
przychodnia zaraz potrzebna. — Skład kolonialny, ul. Półwiejska nr. 34, zdw 55 060

Chłopiec
do posyłek potrzebny. Radius, — Św. Marcina 62, zdw 55 048

Krawcowa
potrzebna zaraz. Szwajcarska 20, I. lewo, zdw 55 051

Ekspedjentkę
i uczennice do detalicznego składu towarów krótkich przyjmie. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 55 053

Ekspedjent
młodszy z branży technicznej do składu maszyn i narzędzi z dobrem wykształceniem kupieckim i ogólnym poszukiwany. Uprasza się o wyczerpujące oferty z odpisami świadectw i podaniem żądanych wynagrodzenia do Kurjera pod zdw 55 143

Gospodyni
umiejąca dobrze wykwintnie gotować oraz znająca dobre zaprawy i wypiekanie ciast potrzebna na majątek od 1 czerwca. Zgłoszenia z kopiami świadectw Kurjer zdw 54 518

Krawczynie
samodzielne do sukien przyjmie zaraz Willman, Matejki 51, zdw 55 030/31

2 służące
uczciwe, pilne do wszystkiego z gotowaniem potrzebne Zgłoszenia Kucharski, Dąbrowskiego 40, kawiarnia, zdw 54 908

Samodzielnej
gospośi w średnim wieku (ewentl. lepszej służącej) z dobrym gotowaniem do prowadzenia gospodarstwa domowego (i malej restauracyjnej kuchni) przy pomocy dziewczyny gdzie pan domu brak poszukuje od 1 czerwca. — Oferty z podaniem warunków do Kurjera zdw 54 907

Pomocnik fryzjerski
z omulacją potrzebny od 1. 6. Pawłowska Chodzież zdw 54 906

Potrzebna
dziewczyna która z zamiłowaniem zajęłaby się sparalizowaną i zlatwiła prace domowe sprzątanie. Adres wskaże Kurjer zdw 54 898

Panna
specjalistka do pakowania keksów potrzebna natychmiast. — Oferty do Kurjera Poznańskiego zdw 54 897

Akwizytorzy
celem sprzedaży przyrzędu telefonicznego. Zgłoszenia Muszyński, Wrocławska 7, zdw 54 888

Pomocnik
fryzjerski dzielny potrzebny od 1. 6. Zgłoszenia z podaniem warunków. Z. Sikorski, Środa, zdw 54 884

Pryw. Szkoła Przygotowawcza
im. św. Teresy na Wildzie
poniżej kościoła OO. Zmartwychwstańców
przyjmuje zgłoszenia dzieci do wszystkich 4 klas.
Zofja Nowotna
kierowniczką i współwłaśc.

Pokojuwa
umiejąca prasować sztywna bielizna potrzebna do dworu na wieś od 1 czerwca. Oferty Kurjer zdw 54 881

Gospodyni
umiejąca samodzielnie gotować, piec i zaprawiać oraz znająca się na hodowli drobiu potrzebna od 1 czerwca na wieś do dworu. — Oferty Kurjer zdw 54 880

Kucharka
względnie służąca, umiejąca dobrze gotować, znająca wszelkie prace domowe, oraz chów drobiu potrzebna 1 czerwca na majątek. Zgłoszenia z odpisami świadectw, podaniem wynagrodzenia skierować Iwicka, Chrostowo, powiat Inowrocław, zdw 54 879

Szwaczek
na bieliznę meską poszukuje Wielkopolska Fabryka Bielizny W. Rakowski ul. Pocztowa 1, zdw 54 915

Uczennice
do nauki krawieczyny na rok lub 2, również udziałem kursów wieczornych Wróblewska, Matejki 52, zdw 54 862

Dzielna
krawcowa potrzebna w domu. — Zgłoszenia Piłińska, ul. Wrocławska 13, restauracja, zdw 54 943

Dziewczę
młodsze, przychodnie do dziecka zaraz. Szmańda, Poznańska 53, III, zdw 54 932

Stenotypistka
posiadająca praktykę biurową, władająca językami polskim i niemieckim, poszukiwana Zgłoszenia z podaniem żądanych wynagrodzenia Kurjer zdw 54 914

Służąca
umiejąca samodzielnie i dobrze gotować, może się zgłosić ze świadectwami zaraz lub od 1-2 czerwca. Koczyńska, ul. Marsz. Focha 40, II, zdw 55 102

Potrzebne
zaraz 2 ekspedjentki z branży rzemieślniczej. Wierzbicice 23, Syller, zdw 55 121

Służąca
młodsza, skromna, zaraz potrzebna. Górna Wilda 15, I. prawo, zdw 55 126

Potrzebna
hafciarka, umiejąca filetowe roboty. Heinzoła, Dąbrowskiego nr. 63, III p., jw 3933

Potrzebne
2 pilne panienki 15-16 lat do lekkich prac fabrycznych z kaucją 30 zł. Oferty Kurjer zdw 55 037

Dziewczyna
młodsza do dwójga dzieci. Zgl. 11-1, Olszewska, Mateckiego 8, II, zdw 55 035

Dziewczyna
starsza, uczciwa, dobrze polecona, do wszystkiego z gotowaniem potrzebna. Szymański, Plac Św. Krzyżski 3, skład tytoniowy, zdw 55 184

Służąca
potrzebna Wały Jagielly 16, parter, prawo, zdw 55 174

Uczeń
syn uczciwych rodziców, może się zgłosić zaraz. A. Drzewiecki, Strzelno, Nowa Drogeria, zdw 55 087

Potrzebuję
zaraz kucharki na wieś dobre gotowanie Zgłosz. się Działyńskich 3, III, prawo, Raciecka, zdw 55 153

Dziewczyny
rzetelnej do wszystkiego poszukuje Kwaśniewska, ul. Rolna 29 b, zdw 54 973

Gospodyni - kucharka
potrzebna od 1 czerwca Zgłoszenia osobiste z świadectwami do Moulin Rouge, Kantaka 89 pomiędzy 2-4 popołudniu lub od 10 wieczór zdw 54 952

Stałą posadę
udzieli poważna instytucja niższemu funkcjonariuszowi za udzielenie pożyczki 2-2½ tys. zł. przy odpowiednim zabezpieczeniu na 1 rok. Oferty Kurjer zdw 54 949

Dziewczę
do posługi potrzebne. Zgłoszenia do południa Niegolewskich 10, II, piętro, prawo, zdw 54 987

Krawcowa
na suknie zdolne potrzebne. — Schildknecht, Mielżyńskiego 22, zdw 55 019

Nauczycielki
z prawem uczenia do dziewczynki na prowincji poszukuje od 1 września Odniży świadectw Kurjer zdw 55 017

Krawcowa
potrzebne Nowak, Marsz. Focha 100, sutereana II, zdw 55 012

Pannę
wprawną do sukien, lecz tylko dobrą siłą, przyjmie zaraz. W. Latoszewski, św. Marcina 5, zdw 54 997

Krawcowa
samodzielne na suknie, tylko zdolne siły na stałe zatrudnienie potrzebne. L. Sawicki, Piękary 1, zdw 54 996

Fryzjerke
zaraz przyjmie Salon Fryzjerski ul. Adama Jeskiewo, zdw 55 069

Fryzjerski
pomocnik może się zgłosić. — Staszica 5, zdw 55 068

Pomocnik
fryzjerski może się zgłosić. — Poznańska 22, zdw 55 119

Starsza
dziewczyna potrzebna od 1. 6. 30 do wszelkich prac domowych musi zastąpić panią domu. Warunek, rzetelna, biegła. Adres wskaże Kurjer zdw 55 089

Modelki
można się zgłosić. Radziejewski, Marszałka Focha 4, fryzjer, zdw 55 096

Apteka
na prowincji poszukuje od 1 lipca b. r. magistra lub asystenta (ki). Zgłoszenia z podaniem warunków i referencji do Kurjera pod dw 5109

Krawcowa
z dobrem szyciem na przeróbki i garderobe dziecięca, tylko dobrze polecona potrzebna zaraz na dwa tygodnie. Dwór Parzy, pow. Żnin p. Damaślawek, zdw 55 082

KAWALER

przystojny, lat 28, wzrost 170 cm., posiadający 10 000,— zł, z uczciwej rodziny, poszukuje współniczki z gotówką do 10 000,— zł do składu towarów kolonij. i delikat. w większym mieście pow. Panie przystojne brunetki do lat 27, z dobrej rodziny, raczą złożyć oferty możliwie z fotografią do Kurjera. Cel matrymonjalny. Za dyskrecją i zwrot fotografii ręczę słowem honoru. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Poznańskiego pod zw 23 064

Mam
koncesję do oddania. Zgl. Kurjer jw 3937

Agenci
poszukiwani. Dobre warunki. — Galewski, Wielka 7, rw 10 061

Kilka krawcowych
potrzebne na meską bieliznę zaraz. Zgl. ul. Stawna 13, II p. tr., zdw 55 136

Samodzielne
krawcowa poszukuje zaraz Różana 10, parter, lewo, zdw 55 100

Wyczę
prasowania bielizny sztywnej bezpłatnie z utrzymaniem i stacją. Praszalnia, św. Józefa 5, zdw 55 159

Dziewczyna
gospodarna, uczciwa potrzebna do wszystkiego od 1. VI. K. Witkowski, św. Wojciech 5, zdw 55 133

Panny
do maszyny i reali potrzebne zaraz P. Kowalski, Stary Rynek 41, I. piętro, zdw 55 106

Pomocnik
obuwiczny potrzebny. Wielkie Garbary 54, zdw 55 015

Krawcowa
samodzielna z kilkuletnią praktyką potrzebna zaraz Salon mód Żydowska 26, I. piętro, prawo, zdw 54 415

Potrzebna
dziewczyna wiejska z gotowaniem i dobrimi świadectwami do malej rodziny w Jarocinie. Zgłoszenia Kurjer Poznański nw 11 445 6

Krawczynie
do sukien potrzebne. Karelus, Podgórna 9, zdw 54 727/28

Uczeń
do piekarni może się zgłosić. Sobkiewicz Poznań-Jeżyce Szmarzewskiego 37, zdw 54 975

Czeladnik
krawiecki może się zgłosić. Mazurek, św. Marcina 39, zdw 54 828

Młodszy
pomocnik krawiecki do reki może się zgłosić. Mleczki, Piekary 26, zdw 54 869

Potrzebna
od 1 czerwca nauczycielka-wychowawczyni z pozwoleniem nauczania i przygotowania do gimnazjum, z dłuższą praktyką, dobrimi referencjami i skromnych wymagań do trojga dzieci 9. 8 i 6 lat. Konieczna, Kazin, pow. Ślesin, kolo Nakła, zdw 54 773

Młodszy
dzielny pomocnik rzeźniczy z lepszej rodziny na stałą pracę może się zaraz zgłosić. Zgłoszenia Kurjer zdw 54 695

Zastępców i organizatorów
sprzedaży losów na raty poszukuje pierwszą i jedynie chrześcijańską instytucją bankową dającą najwyższą prowizję Zdolni otrzymają bilet kolejowy patent, stałą placę i ubezpieczenie. Oferty: Spółdzielczy Bank ul. Akademicka 10, nw 11 254

Humor